AWE Mainta
E DIFERENCIA DEN NOTICIA

ARUBA NA BORDE DI CRECEMENTO

PRESION DI POBLACION, SCARSEDAD DI LABOR Y E FUTURO DI E SECTOR DI HOSPITALIDAD

2

RVA TA ADVERTI PA DEFICIENCIANAN Y PERDIDA DI DERECHO PRESUPUESTARIO

3

DESAROYO NOBO DEN CASO DI TIRAMENTO FATAL DI A.C. LANOY

6

AWEMainta.NL 31

EEN KRITISCHE ANALYSE OP BASIS VAN ADVIES RVA 62-25, APRIL 2025

BEGROTINGSDISCIPLINE ALS FUNDAMENT VOOR ARUBA'S FINANCIËLE DUURZAAMHEID

Aruba na borde di crecemento:

Presion di poblacion, scarsedad di labor y e futuro di e sector di hospitalidad

E crecemento economico di Aruba ta wordo sustenta den gran parti p'e sector turistico. Anualmente e isla ta ricibi un cantidad considerabel di bishitante, y e demanda pa acomodacion ta sigui aumenta.

Den e cuadro ey pronto lo habri e resort nobo Secrets Baby Beach Aruba, bon pa 300 camber di hotel extra. Aunke e desaroyo aki na prome bista ta parce positivo, e ta trece cu ne desafionan compleho cu ta exigi un analisis critico.

Aruba ya pa un tempo largo ta confronta señalnan di sobrepoblacion. Tin un scarsedad structural di vivienda pagabel, y e infrastructura existente no ta suficiente ekipa pa atende e demanda creciente pa vivienda. E espacio construibel ta scars y e posibilidadnan di expansion ta limita, loual ta complica e situacion mas ainda.

Na mesun momento e sector turistico ta crece rapidamente, no solamente den acomodacionnan di hotel tradicional, sino tambe den short-term vacation rentals y otro formanan di propiedad turistico. E desaroyo aki ta pone presion extra riba e mercado di vivienda y riba facilidadnan publico manera energia, awa, procesamento di desperdicio y transporte.

Un otro punto di obstaculo t'e scarsedad creciente di personal den e sector di hospitalidad. Corantnan y media social ta yen di vacatura cu ta dificil of no ta wordo yena. E necesidad di personal ta crece mas lihe cu e disponibilidad di forsa laboral cualifica, loual ta lanta preguntanan riba e capacidad futuro di e isla pa keda entrega servicio hospitalario riba nivel.

E pregunta ta surgi si Aruba ta capacita pa atende tanto e demanda laboral actual como esun futuro. Si esey no t'e caso, esaki por tin consecuencia directo p'e calidad di servicio den e sector turistico, cu ta depende grandemente di interaccion humano. Un calidad di servicio reduci a largo plaso por perhudica e imagen internacional di Aruba como un destinacion hospitalario.

Ademas, e posibel binida di mas migrante laboral ta lanta preguntanan nobo. Nan tambe lo haci demanda riba vivienda, cuido di salud, enseñansa y otro facilidadnan social. Sin inversionnan structural den e sectornan aki, ta menasa un presion mas grandi riba e balansa ya caba fragil entre crecemento economico y calidad di bida.

E pregunta fundamental ta si Aruba por sigui sostene su expansion economico na un manera sostenibel sin cu esaki bay a costo di stabilidad social y calidad di bida. Crecemento riba su mes no ta un garantia pa progreso; sin inversionnan adecua den infrastructura, politica di mercado laboral y construccion di vivienda, e crecemento aki por resulta contraproducente.

N'e momento aki ainda tin espacio pa coregi rumbo. Sinembargo, e situacion ta exigi un politica integral y colaboracion entre gobierno, sector priva y organisacionnan social. Mester duna prioridad na construccion di vivienda, reforma di mercado laboral, formacion di personal local y un politica di migracion cuidadoso.

E reto pa Aruba ta pa haya e balansa entre ambicion economico y capacidad di carga social. Solamente asina e isla por mantene e calidad di su sector di hospitalidad y sigura su reputacion bon mereci como un top destinacion turistico.

RvA ta adverti pa deficiencianan y perdida di derecho presupuestario

RAAD van Advies (RvA) riba 2 di april 2025 a emiti un conseho critico riba e uzo y maneho di fondonan presupuestario den gobierno di Aruba. Motibo t'e crecemento structural di fondonan separa sin suficiente responsabilidad of guia central. E conseho aki ta bin na un momento crucial, awor cu e gabinete nobo entre otro ta trahando riba establecimento di un ***"Fondo Presupuestario Resiliencia Pandemico y Innovacion".***

Motibo: *Fragmentacion y falta di transparencia*
E conseho ta sigui preocupacionnan anterior riba e fragmentacion den e organisacion gubernamental. RvA ta declara cu e establecimento di fondonan presupuestario separa — banda di ministerionan cu ta cambia y e independisacion continuo di instancianan gubernamental — ta hiba na fragmentacion di maneho y falta di transparencia den e ciclo presupuestario. Esaki ta dañino pa coherencia y eficiencia den gobierno.

Hallazgonan: ***Deficiencianan structural den maneho y supervision***
RvA ta señala deficiencianan considerabel den e diseño, maneho y supervision di nuebe fondo existente, incluyendo e Tourism Product Enhancement Fund (TPEF) y e Fondo di Combatimento di Criminalidad. Segun RvA, hopi biaha no ta cumpli cu e exigencianan legal for di e Comptabiliteitsverordening 1989. Asina no ta establece presupuesto y cuentanan anual na tempo of tin biaha no ta establece nan mesora, y regularmente falta un descripcion di meta cla.

Un punto di critica notabel ta cu hopi biaha fondonan ta reserva medionan sin plannan di varios aña cla. Door di esaki ta uza fondonan sin cu di antemano ta cla pa kico of cu ki meta. Tambe tin un mescla di tareanan di ehecucion y supervision, por ehempel den TPEF, locual segun Algemene Rekenkamer ta trece risiconan pa abuso of ineficiencia.

Erosion di e derecho presupuestario
RvA ta adverti explicitamente p'e erosion di e derecho presupuestario di Staten. Sin presupuestonan na tempo y cuentanan anual transparente, parlamento no por eherce su tarea di control debidamente. Den algun caso, manera cu e Fondo di Combatimento di Criminalidad, hasta structuralmente ta desvia for di e ciclo presupuestario anual, door di cual ta gasta medionan sin aprobacion previo di Staten.

Recomendacionnan: *Necesidad pa reforma*
E Raad ta boga pa reformanan fundamental y ta haci varios recomendacion:
- **Limita establecimento di fondonan na necesidad probabel.** Cada fondo mester tin un descripcion di meta cla cu criterio di contenido pa seleccion di proyecto.
- **Conecta programanan di varios aña na presupuestonan.** Asina ta haci parlamento capaz pa eherce supervision dirigi y ta evita gastonan ad-hoc.
- **Obliga evaluacion anual.** Esaki ta evita pasa medionan di fondo sin fin di un aña pa otro y ta haci adaptacion posibel.
- **Mantene estrictamente e prescripcionnan di comptabilidad.** Mester entrega presupuestonan, responsabilidad di gasto y cuentanan anual na tempo tur aña.

Posibel implicacion pa Aruba
E implicacion di e conseho aki ta di alcance amplio. Sin accion Aruba ta risca mas debilitacion di maneho financiero y control parlamentario. Pa parlamento esaki ta nifica menos grip riba gastonan, pa comunidad menos siguridad riba e gastonan legitimo y eficiente di medionan publico. Pa fondonan den futuro, manera e fondo pa innovacion di pandemia cu gobierno a anuncia, e conseho ta nifica cu condicionnan estricto ta necesario pa evita ripiticion di erornan existente.

E conseho di RvA ta un yamada urgente n'e gobierno nobo pa profesionalisa e maneho di fondonan presupuestario y restaura e confiansa den finansa publico.

Documentacion: RvA-advies 62-25, april 2025 – www.rva.aw

ANALISIS

E balor agrega di Royal Schiphol Group pa aeropuerto di Aruba

E beneficionan ta pisa mas cu e costonan?

CU e firmamento di un MoU nobo entre gobierno di Aruba y Royal Schiphol Group (RSG), un fase nobo a cuminsa den un colaboracion di mas di 20 aña. RSG desde 2004 ta hunga un rol central den maneho di Aeropuerto di Aruba, pero e continuacion aki ta trece tanto oportunidadnan strategico como remarkenan critico cun'e. E pregunta fundamental: RSG realmente ta entrega un balor agrega p'e aeropuerto di Aruba cu ta compensa e costo y condicionnan?

Branding internacional y acceso na mercado

E balor agrega di RSG sin duda ta sinta den su red mundial y experiencia. Como operador di aeropuertonan manera Amsterdam Schiphol, JFK New York y Incheon Zuid-Korea, RSG a demostra experticio riba tereno di operacion, desaroyo di infrastructura y posicionamento. Esaki ta ofrece Aruba acceso na canalnan di financiamento, compartimento di conocemento y un red mundial di companianan di aviacion.

Pa un isla dependiente di turismo manera Aruba, e conectividad aki por ta crucial. E credibilidad internacional di RSG ta facilita inversionnan y ta aumenta e atractivo di Aruba como un hub regional. Sigur den proyectonan compleho manera Gateway 2030, RSG ta ofrece poder tecnico y experiencia organisatorio.

E costonan: Halto y creciente

Sinembargo, e costonan ta significante. Anualmente Aruba ta paga alrededor di 6.7 miyon florin na RSG pa maneho, conseho y compensacion di director. E suma aki ta representa casi mita di e dividendo anual na gobierno – como unico accionista di AAA. RSG awor ta boga pa casi redobla e tarifa pa alrededor di 5 miyon euro pa aña, locual ta hopi pa un aeropuerto cu apenas ta procesa un poco menos di 3 miyon pasahero pa aña.

Ademas, RSG kier influencia structural den e Raad van Commissarissen (RvC) y un excepcion riba e Landsverordening Normering Topinkomens (LNT) – un asunto delicado. Duna excepcion riba limitenan di salario na un partido sin criterio cla, no solamente ta crea un precedente, sino tambe por perhudica e sosten y credibilidad di e ley.

Capacidad local sub-utilisa

Un otro punto critico t'e falta di implementacion di 'capacity building'. A pesar di acuerdonan contractual pa educa un CEO local, esaki no a sosode den 20 aña. E argumentacion cu *"no tabatin un candidato adecua"*, ta lanta preguntanan – sigur mirando e talento presente den AAA.
Riba 1 di augustus 2024 un Interim Management Team a wordo nombra, consistiendo di tres profesional local cu hopi aña di experiencia den AAA. Aunke nan tin demasiado poco tempo activo pa saca conclusionnan firme, nan nombramento ta refleha confiansa den liderazgo local. Awor mester warda pa mira si e profesionalnan local aki lo haya e espacio pa transforma nan potencial den liderazgo structural.

RSG innegablemente ta ofrece Aeropuerto di Aruba bentahanan strategico, specialmente riba tereno di financiamento, conexionnan internacional y desaroyo di infrastructura. Pero e bentahanan aki ta bin na un prijs halto y cu condicionnan cu ta limita e autonomia di Aruba. E dependencia continuo di directiva stranhero, e ausencia di un sucesion local structural, y e posicion di excepcion pidi riba LNT ta mina desaroyo local y transparencia publico.

Sin garantianan cla pa refuerso local, maneho di costo y gobernacion, un partnership cu un tempo tabata destina como un vehiculo strategico temporal, ta core peliger di bira un relacion di dependencia permanente. Aruba lo haci bon di pone condicionnan firme den e negociacionnan mas leu riba transparencia, participacion local y evaluacion di balor agrega – y asina busca un partnership mas balansa y resistente pa futuro.

Desaroyo nobo den caso di tiramento fatal di A.C. Lanoy

DEN mainta di 9 di februari 2025 un tiroteo a tuma luga, den cual e homber hoben A.C. Lanoy (19 aña) a wordo alcansa pa un bala di polis y a bin na fayece. Esaki a hiba na gran emocion y dolor cerca su famia y den comunidad di Aruba den su totalidad.

Anteriormente Ministerio Publico a publica dos relato di prensa tocante e incidente lamentabel aki. Na interes di e investigacion, e unico cu por a bisa e tempo ey tabata cu ambos agente policial envolvi den e incidente di tiramento, ta wordo considera como sospechoso. Mientrastanto e avancenan den e investigacion ta haci posibel cu Ministerio Publico por duna mas transparencia. A scucha testigonan y a analisa imagennan y tambe a scucha e sospechosonan (e agentenan policial) varios biaha. Ademas ta haciendo investigacion tecnico.

Debi n'e complehidad di e investigacion tecnico a pidi NFI (Nederlands Forensisch Instituut, Instituto Forensico di Hulanda) pa realis'e. E evidencia cu mester wordo investiga a wordo traslada mientrastanto pa Hulanda y poni den man di NFI.

E investigacion tecnico a mustra te awo, cu a los binti tiro, di cualnan un a alcansa e victima y a resulta inmediatamente mortal.

Considerando e resultadonan inicial di e investigacion tecnico y e interogacionnan adicional di e sospechosonan, Ministerio Publico a dicidi pa persigui e dos agentenan policial. E dos agentenan policial lo wordo cita pa responsabilisa nan mes dilanti hues. Nan lo wordo acusa primariamente di ta complice di homicidio.

Prome cu Ministerio Publico a saca e publicacion aki, e contenido di e comunicado di prensa aki a wordo comparti cu famia di e fayecido y cu abogadonan di e sospechosonan.

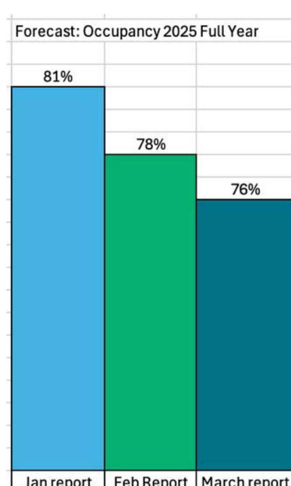
AHATA:

Proyeccion pa ocupacion averahe na 2025 a baha

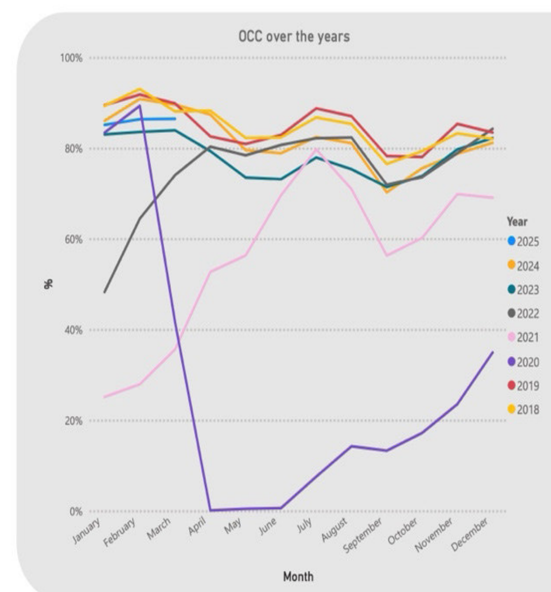
ARUBA Hotel & Tourism Association (AHATA) ta acumula e cifranan di ocupacion y prijs di hotelnan tur luna y Presidente & CEO di AHATA, Tisa LaSorte, ta anuncia cu enfasis riba balor a sigui na Maart 2025. E cantidad di camber a crece na 2025 cu apertura di 2 hotel di calidad halto, y aunke cu grado di ocupacion a baha un tiki por a logra un RevPAR mas halto.

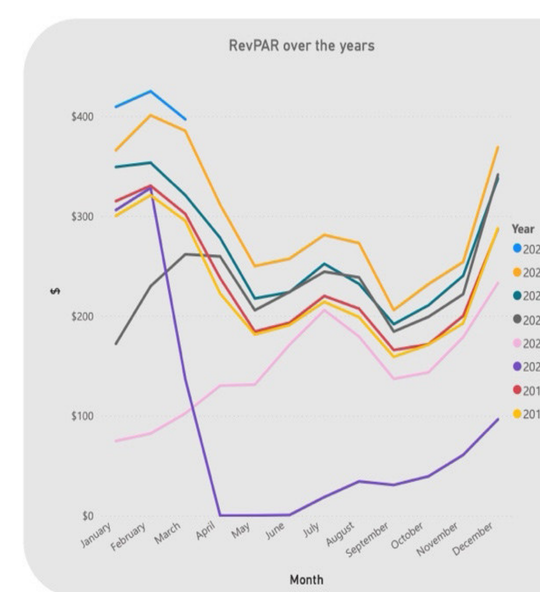
"Mester nota si cu a cuminsa experiencia menos demanda pa resto di aña, relaciona cu e situacion geo-politico actual", Sra. LaSorte a avisa.

Dos luna pasa hotelnan a proyecta cu pa aña 2025 lo tin ocupacion averahe di 81%. Un luna pasa e proyeccion a baha pa 78% y awor el a bolbe baha cu 2 punto pa 76%. Mita di e hotelnan a raporta cu e cantidad di reservacion pa segundo mita di aña a mengua compara cu aña pasa.

Mientrastanto, na Maart e ocupacion averahe tabata 86% y e entrada averahe pa tur camber disponibel (RevPAR) tabata $397, cual ta 3% mas halto cu na 2024. Un RevPAR mas halto ta cubri gastonan cu a crece ultimo tempo y ta resultado di enfoke riba balor y servicio.

E heridanan scondi:

E Impacto duradero di rechaso familiar riba hobennan LGBTQ+ y tienernan na estado na Aruba

E famia Arubiano hopi biaha ta wordo mira como un pilar central di forsa y apoyo. Pero pa algun hoben—particularmente esnan cu ta sali afo como LGBTQ+ of ta enfrenta un embaraso inespera—e pilar ey por converti su mes den huicio, rechaso, of hasta abandono. Mientras cu Aruba a haci progreso den promove tolerancia y inclusion, e daño silencioso causa pa rechaso parental ta keda un asunto serio y hopi biaha scondi. E efectonan emocional, psicologico y social di wordo evita pa bo propio famia por forma e bida di un hoben pa añanan binidero.

Ora un hoben revela su orientacion sexual of identidad di genero, of comparti cu e ta na estado, e reaccion na cas por ta sea un liña di salbacion—of un punto di kiebra. Estudionan di rond mundo a mustra cu rechaso di mayornan ta aumenta dramaticamente e riesgo di depresion, ansiedad, abuso di substancia, y hasta suicidio. Aruba no ta immuun n'esaki. Den nos propio comunidad, tin storia di tienernan cu ta wordo forsa pa bandona nan cas, di mama hobennan enfrentando embaraso nan so, y di hobennan LGBTQ+ bibando un bida dobel pa miedo di perde nan famia.

E tipo di rechaso aki no solamente ta haci daño emocionalmente—e por hiba na consecuencianan real. Hobennan LGBTQ+ cu ta wordo saca for di nan cas tin hopi mas chens di drop out for di scol, y di wordo explota. Tienernan na estado cu ta wordo bandona of bergonsa pa nan famia hopi biaha ta carece e recurso

financiero y emocional pa cria un yiu, afectando tanto nan futuro como esun di nan baby. Den un sociedad insular chikito, unda tur hende conoce otro, e miedo di gossip of "perde cara" hopi biaha ta tene e storianan aki den sombra.

Sinembargo, no tur speransa ta perdi. Den añanan recien, Aruba a tuma pasonan positivo pa inclusion. Celebracionnan di Orguyo ta mas visibel, combersacionnan rond di genero y sexualidad ta birando mas habri, y tin un apoyo creciente pa mamanan hoben den scol y cuido medico. Esakinan ta cambionan significativo, pero ainda nos tin trabou pa haci. Aceptacion no mester ta condicional. Apoyo no mester wordo murmura tras di porta cera. Progreso berdadero ta nifica crea un cultura unda cada mucha—sin importa identidad of circunstancia—ta sinti nan mes sigur y stima na cas.

Loke Aruba tin mester awor no ta solamente conscientisacion, sino accion. Mayornan mester wordo anima pa busca guia, pa scucha mas cu papia, y pa compronde cu rechaso tin consecuencianan pa henter bida. Scol-, iglesia- y lidernan comunitario tin un rol pa hunga den ofrece empatia en bes di berguensa. Nos politica mester proteha esnan mas vulnerabel, y nos comunidadnan mester lanta voz ora silencio bira dañino.

Na final, e mensahe ta simpel: ser diferente nunca mester nifica ser bo so. E forsa di Aruba ta sinta den su sentido di famia, su calor y su resiliencia. Ban extende e balornan ey na cada hoben—specialmente esnan cu mas tin mester di dje.

Casonan di tuberculosis den KIA no ta menasa pa Salud Publico

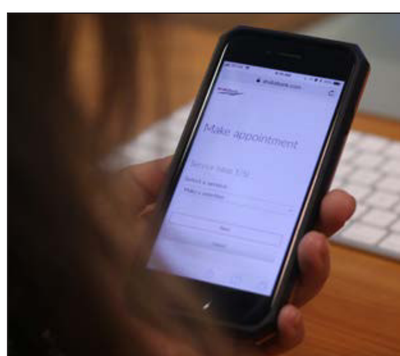
NO ta un situacion inusual cu casonan di Tuberculosis (TB) ta keda registra den Aruba su Centro Coreccional (KIA), esaki ta un situacion cu Departamento di Salud Publico den colaboracion cu Dokter di KIA y Dokter di Pulmon ta atende cu ne debidamente.

Pa duna informacion riba loucal ta e casonan di Tuberculosis cu recientemente a sali publica den medio di comunicacion, DVG ta informa cu e casonan tur ta conoci pa seccion di Malesanan Infeccioso di DVG y tur ta bou supervision y tratamento den colaboracion cu KIA. Den cuadro di guia y tratamento pa cu malesanan infeccioso, den e caso aki Tuberculosis instancianan concerni ta provee tratamento segun protocol pa tur persona.

Tuberculosis ta un malesa bacterial no hopi infeccioso conoci mundialmente. Pa un persona keda infecta cu Tuberculosis e mester tin contacto di cerca (close contact) pa un periodo largo cu un persona cu tin Tuberculosis activo, cu otro palabra un persona cu tin sintoma.

Sintomanan di Tuberculosis ta:
- Tosamento persistente cu of sin slijm
- Sodamento anochi
- Perdida di peso
- Perdida di apetit
- Cansancio
- Keintura
- Dificultad pa hala rosea

Plania bo cita pa Servicio di Seguro na Aruba Bank via eAppointment!

ARUBA Bank ta informa su clientenan cu tur bishita na nos Departamento di Seguro mester wordo plania via nos sistema di eAppointment. E sistema ta facil y rapido, y ta yuda pa bo por ricibi un servicio personal, sin warda.

Con pa plania bo cita:
Bishita nos na:
arubabank.com/eAppointment
Scoge e servicio di seguro
Scoge un tempo y confirma

Pa mas informacion y of asistencia pa uza nos servicio di seguro por tuma contacto cu nos Contact Center via WhatsApp: 527-7777.

Scondi den bista:

Abuso financiero y sexual den hogarnan Arubiano

ORA hende pensa riba abuso domestico, imagennan di golpinan, gritamento y muebles kibra hopi biaha ta bin na mente. Pero abuso ta bin den hopi forma—algun asina sutil cu nan ta keda bou di radar completamente. Na Aruba, mescos cu den gran parti di mundo, tin un spectrum di abuso di partner intimo cu ta bay mas leu cu esun fisico. Control economico y coercion sexual ta dos forma asina, hopi biaha scondi tras di e apariencia di un hogar exitoso of un relacion "bon maneha."

E tipo di abuso aki no ta limita pa genero; mientras cu hombernan frecuentemente ta wordo mira como e abuzado, muhenan tambe por—y ta—uza poder pa manipula, controla y humiya nan partnernan cu menos ta haya atencion. E ta encera un partner controlando e acceso di e otro na recurso financiero pa isola y domina nan. Un partner por nenga e otro acceso na cuenta bancario, scrutina cada compra, of insisti pa nan stop di traha bou di e pretexto di "cuida e famia."

Nan por hasta acumula debenan den nomber di e victima of retene necesidadnan basico. E tacticanan aki ta mantene e victima economicamente mara, incapaz pa bandona of tuma decisionnan independiente. Den cultura Arubiano, unda orguyo y imagen publico hopi biaha ta wordo balora, victimanan por duda den papia, temiendo huicio of berguensa. E silencio aki ta yuda e abuso persisti.

Importante ta cu abuso economico no ta limita na perpetradornan masculino. Muhenan tambe por explota control financiero den un relacion—particularmente ora nan ta esun cu ta gana mas of ta controla e presupuesto di hogar. Nan por uza placa pa bagatelisa e contribucion di nan partner, emiti ultimatum, of menasa di retene apoyo financiero pa mantene dominio. Den hogarnan di entrada halto, unda dependencia financiero tin biaha ta scondi pa luho, e dinamica aki por ta ainda mas dificil pa detecta of desafia. E berguensa di wordo controla—specialmente pa un partner cu ta mustra generoso pa mundo exterior—por laga victimanan sinti isola y sin poder.

Coercion sexual ta un otro forma di abuso cu ta sconde den bista. E ta sosode ora un partner uza sex como un instrumento di manipulacion of control, en bes di intimidad mutuo. Esaki por encera presiona un partner pa sex no desea, retene afecto como castigo, of uza culpa pa haya cumplimento. Aunke hopi biaha asocia cu comportacion masculino, muhenan tambe por uza sex pa manipula of afirma poder—sea door di uza esaki como un moneda di cambio of presenta consentimiento como un obligacion. Den hopi caso, normanan cultural rond di rol di genero na Aruba ta descurasha discusionnan habri tocante sex, silenciando mas ainda esnan cu ta experencia e forma di abuso aki.

E abusonan scondi aki ta wordo agrava pa expectativanan social. Den hopi relacion, victimanan—sin importa genero—ta sinti nan mes obliga na mantene e ilusion di harmonia. Nan ta teme huicio, represalia of incredulidad. Den comunidadnan chikito manera esnan na Aruba, e presion aki por ta specialmente intenso. Hende ta wordo spera di mantene asuntonan di famia priva, y abuso emocional of psicologico hopi biaha ta wordo rechasa como "problemanan di relacion." Como resultado, tanto victimanan masculino como femenino por haya nan mes atrapa den ciclo di control cu poco hende ta reconoce of comprонde.

Pa realmente atende abuso domestico na Aruba, mester tin un comprondemento mas amplio di con abuso ta mustra. Esaki ta nifica bay mas leu cu e obvio pa reconoce e tacticanan emocional, financiero y sexual uza pa domina un partner. Campañanan di educacion publico por yuda cambia e combersacion, mientras cu servicionan di apoyo mester ta disponibel pa tur victima—sin importa genero. Definicionnan legal di abuso mester wordo actualisa pa inclui formanan no fisico di coercion, y comunidadnan mester crea espacio sigur unda victimanan por papia sin miedo di berguensa.

Abuso domestico no ta semper duro. Tin biaha, e ta manipulacion silencioso, control scondi como cuido, y coercion scondi tras di porta cera. E por bin di homber of muhe, y e por afecta cualkier hende—sin importa entrada, status of genero. Na Aruba, e caminda pa dilanti ta cuminsa cu reconoce cu abuso tin hopi cara, y cada un di nan merece di wordo mira.

Emergencia nacional declara na Bolivia

P'e inundacion mas grave den añanan

BOLIVIA ta sufriendo di un di e desasternan di inundacion mas pio den su historia recien, mientras cu awasero na gran cantidad a causa destruccion grave den henter e pais. Por lo menos 55 hende a muri, y mas di 590.000 famia a wordo afecta pa awanan halto cu a cubri casnan, destrui cosecha, y menasa fuente di bida.

E inundacionnan, cu a cuminsa despues di simannan di awasero fuerte, a afecta multipel region, pero e departamento di Beni—situa cerca di e frontera cu Brasil—a wordo afecta particularmente duro. Extensionnan grandi di sabana a transforma den moerasnan yen di awa, desplasando comunidadnan y bida animal pareu. Pueblo completo, manera Puerto Almacén y Puerto Ballivián, a wordo forsa pa evacua, cu residentenan awor ta refugiando den acomodacionnan improvisa.

Entre e consecuencianan mas serio di e inundacionnan t'e menasa p'e sector agricola di Bolivia. Cosechanan manera aros, mandioca, y banana a wordo destrui den varios region, lagando poblacionnan local sin fuente di alimento critico. Ademas, e industria di bestia a sufri un sla duro. Alrededor di 200.000 baca, casi 2% di e rebaño nacional, ta na riesgo pa motibo di e sabananan inunda—causando un sla significativo na exportacion di carni di baca di e pais y conduciendo na un aumento spera den prijsnan di cuminda domestico.

Como respuesta n'e desaster, e gobierno Boliviano a declara un emergencia nacional. Esaki ta permiti alocacion di fondo y recurso di emergencia, y pa ekiponan militar y di defensa civil apoya esfuersonan di rescate y alivio. Sinembargo,

autoridadnan a reconoce cu e escala di e crisis a surpasa capacidad local, particularmente den areanan remoto unda camindanan ta inaccesibel y comunicacion a wordo interumpi.

Imagennan di satelite y grabacion cu drone ta mustra e extension di e inundacion, cu pueblo completo cubri bou di awa y terenonan agricola perdi. Gruponan di ayudo a cuminsa mobilisa, pero entrega di cuminda, awa limpi, y suministro medico ta keda un reto logistico grandi.

E catastrofe continuo ta un otro recordatorio severo di e efectonan creciente di cambio climatico na Sur America. Expertonan ta señala patronchinan di tempo cambiante y temporada di awasero intensifica como señalnan di advertencia di un futuro unda tempo extremo ta bira mas comun. Cientificonan di medio ambiente ta enfatisa e necesidad urgente pa nacionnan manera Bolivia desaroya resilencia climatico mas fuerte y strategianan di preparacion pa desaster.

A pesar di e destruccion, tin señalnan di unidad y determinacion entre e comunidadnan afecta. Boluntarionan ta trahando constantemente pa apoya famianan desplasa, mientras donacionnan y ayudo ta wordo colecta den ciudadnan grandi.

Mientras Bolivia ta cuminsa evalua e impacto completo di e desaster aki, e ta enfrenta no solamente e tarea di recuperacion sino tambe un reto a largo plaso: con pa proteha su pueblo y economia for di eventonan relaciona cu clima cada bes mas severo.

China ta nenga alegacionnan Ucraniano cu su ciudadanonan ta bringando pa Rusia

PRESIDENTE di Ucrania Volodymyr Zelenskyy a lanta tension diplomatico door di declara cu 155 ciudadano Chines a wordo identifica como bringando hunto cu forsa Ruso na Ucrania. Segun inteligencia Ucraniano, dos di e individuonan aki supuestamente a wordo captura den e region di Donetsk, profundisando preocupacionnan tocante potencial envolvimento stranhero den e invasion continuo di Rusia.

Den un conferencia di prensa, Zelenskyy a resalta cu e presencia di bringadonan Chines no tabata un caso isola, sugeriendo un patronchi mas amplio di reclutamento potencialmente orkesta pa canalnan Ruso. Aunke e alcance completo di e supuesto envolvimento aki ta keda insigur, Zelenskyy a señala esfuersonan di reclutamento online dirigi riba ciudadanonan stranhero cu ofertanan financiero lucrativo.

Beijing a reacciona rapidamente, rechasando firmemente e alegacionnan. Un vocero di e Ministerio di Relacionnan Exterior di China a califica e declaracionnan como “sin base” y a adverti contra “remarkenan iresponsabel” cu por escala tensionnan diplomatico. China a reitera su posicion oficial di neutralidad den e conflicto y a mantene cu e no ta interferi den asuntonan interno di otro nacionnan, specialmente den contexto di guera.

E Kremlin, di su banda, tambe a nenga cualkier envolvimento oficial Chines den operacionnan militar. El a insisti cu Rusia y China ta sigui mantene un relacion strategico fuerte, pero cu e relacion aki no ta extende na cooperacion militar directo na Ucrania.

A pesar di e negacion aki, reporte di ciudadanonan Chines cu ta wordo recluta via red social Ruso y canalnan di Telegram ta sigui circula. E esfuersonan aki supuestamente ta priminti salarionan halto y apoyo logistico pa atrae stranheronan den e esfuerso di guera di Rusia—hopi biaha dirigiendo riba individuonan di poco recurso of esnan cu experiencia militar. Aunke China publicamente ta descurasha su ciudadanonan di drenta zonanan di conflicto activo, tin un aumento di scrutinio riba cuanto control Beijing ta eherce riba e reclutamento no oficial aki.

Si e alegacionnan di Ucrania resulta di ta corecto, e implicacion por ta significativo. Cualkier envolvimento verifica di ciudadanonan Chines den operacionnan militar di Rusia—hasta riba un base no oficial of boluntario—por complica e intentonan di China pa posiciona su mes como un actor neutral den conflictonan global. Tambe e por hala reaccionnan mas fuerte for di nacionnan occidental cu ya ta cauteloso di e lasonan estrecho di Beijing cu Moscu.

Ademas, revelacionnan asina por pone na prueba e relacionnan diplomatico di China no solamente cu Ucrania sino tambe cu Union Europeo y Merca, ambos ta monitorea e rol di China den e guera na Ucrania di cerca. Preguntanan por surgi tambe si China ta cera wowo p’e reclutamentonan aki of si e falta e mecanismo pa stop nan.

P’awo, e alegacionnan ta keda sin prueba, pero nan sigur lo aumenta e scrutino riba e posicion di China den un di e conflictonan mas observa den mundo. Mientras e guera na Ucrania ta sigui, e presencia di bringadonan stranhero—boluntario of no—ta añadi un otro capa di complehidad n’e dimensionnan internacional di e conflicto.

Panama memey di un bataya di poder entre Merca y China

PANAMA, pa hopi tempo un punto trankil y importante pa comercio mundial, diripiente a haya su mes den medio di un guera geopolitico entre Merca y China. Na curason di e disputa t'e Canal di Panama, un ruta di awa vital cu ta moviendo alrededor di 5% di tur comercio maritimo mundial. Accionnan recien di Merca cu meta pa frena influencia Chines rond di e canal a lanta tension, cu Panama luchando pa mantene su soberania mientras e ta balansa relacionnan cu ambos gigante economico.

E friccion ta cuminsa bek na 2017, ora Panama a cambia su lealtad diplomatico di Taiwan pa China, habriendo porta pa miyardnan di dollar den inversion y acuerdonan di infrastructura Chines, incluyendo control riba varios puerto clave cerca di e canal. Aunke e paso aki inicialmente a wordo aplaudi como un señal di crecemento economico, oficialnan di Merca a bira cada bes mas cauteloso, mirando e presencia Chines como un menasa strategico den Hemisferio Occidental. Presidente Trump a re-encende e debate na final di 2024 door di exigi pa Merca recobra control di e canal, criticando e supuesto preferencia di Panama pa interesnan Chines.

Panama a rechasa firmemente e alegacionnan aki. Presidente José Raúl Mulino a responde defendiendo neutralidad

y propiedad di su pais riba e canal, cu ta bou di control Panameño desde 1999. A pesar di e garantianan aki, presion di Washington a aumenta. Na comienso di 2025, Secretario di Estado Marco Rubio a bishita Panama pa urgi oficialnan pa reduci envolvimento Chines den e region. Algun dia despues, Panama a anuncia su retiro for di e Iniciativa di 'Belt and Road' di China—un señal cla di cambio di rumbo bou di influencia Mericano creciente.

Un di e desaroyonan mas significativo a tuma luga na maart 2025 ora e compania di inversion Mericano BlackRock a lidera un acuerdo di $23 biyon pa adkiri concesionnan portuario di e compania Chines CK Hutchison na Panama. E movecion economico strategico aki a wordo sigui rapidamente pa un bishita di Secretario di Defensa di Merca Pete Hegseth, kende a busca acuerdonan militar incluyendo e potencial stacionamento di forsa Mericano cerca di e canal. E proposicionnan aki—dirigi pa mehora siguridad regional—a hala critica di ciudadanonan Panameño cu ta cauteloso pa un regreso di presencia militar Mericano, cu a termina na 1999.

Awor, Panama ta hay'e mes den un acto di balansa delicado. Di un banda, e ta depende di garantianan di siguridad y poder financiero di Merca; di otro banda, el a beneficia di inversion y comercio Chines. Aunke ambos poder ta afirma di respeta soberania di Panama, nan rivalidad ta pone e nacion chikito di Centro America den un posicion cada bes mas incomodo. Cu tensionnan aumentando y atencion mundial enfoca atrobe riba e canal, e capacidad di Panama pa afirma un politica independiente lo wordo poni na prueba manera nunca antes.

Den un accidente di helicopter na NYC

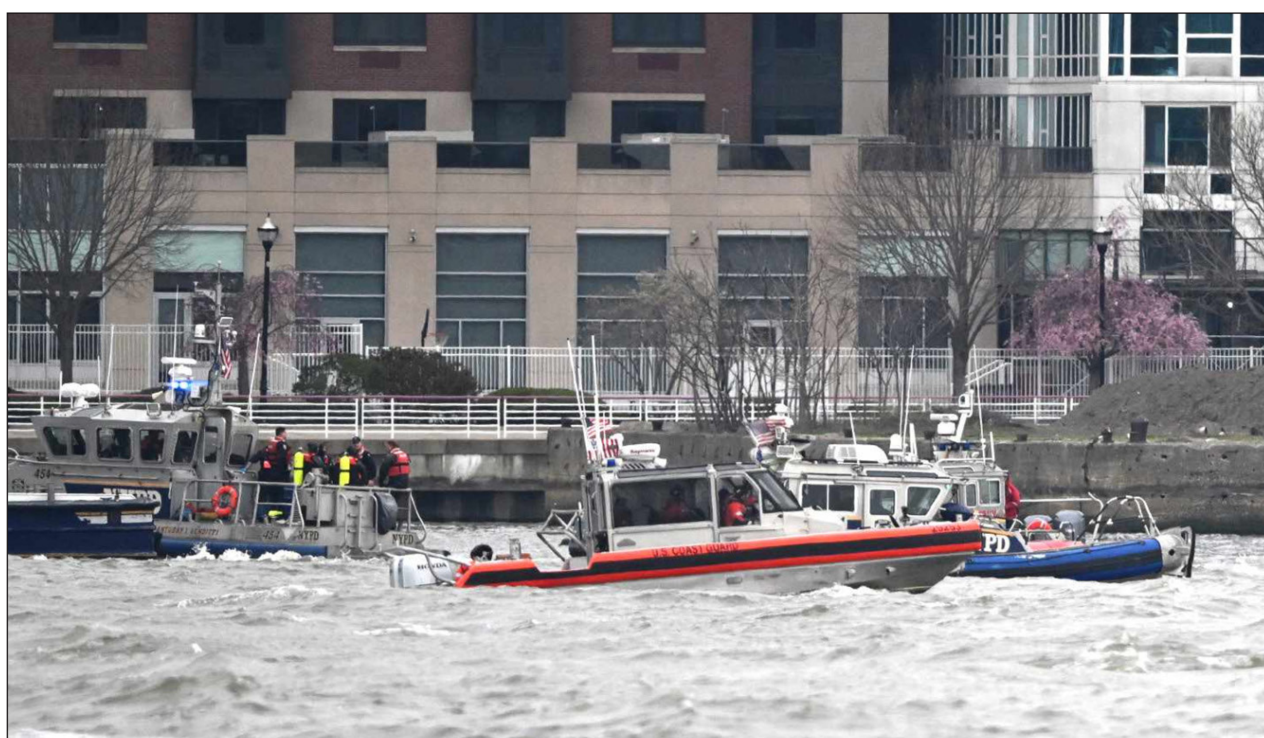
Un vacacion familiar a termina fatalmente

UN biahe di sightseeing riba New York City a bira tragico diahuebs ora un helicopter cu seis persona abordo a cay den e Riu Hudson, matando tur hende a bordo. E accidente a sosode algun minuut despues di lanta vuelo for di e heliporto di Downtown Manhattan, mandando un ola di shock den henter e ciudad y mas leu.

E helicopter, un Bell 206 opera pa New York Helicopter Tours, tabata transporta un famia di cinco persona for di Spaña y nan piloto. Entre e victimanan tabata Agustín Escobar, e CEO di Siemens Spaña, su esposa Merce Camprubi Montal, y nan tres yiunan, di edad 4, 5, y 11 aña. E piloto, John Daniels di 36 aña, tabata un aviador experencia cu mas di un decada di experiencia di vuelo.

Testigonan a reporta un escena horifico ora e helicopter aparentemente a sufri un daño mecanico den pleno vuelo. Alrededor di 3:17 p.m., net bou di 20 minuut despues di salida, e blachinan di rotor supuestamente a desprende den aire. E avion a cuminsa bira den spiraal y despues a bolter boca abou prome cu el a baha den e Hudson cerca di Pier 40. Varios hende cu tabata para cerca a yama 911 mesora, y ekiponan di emergencia a yega den algun minuut.

Buceadonan di rescate a saca tur e seis ocupantenan for di e riu. Cuater a wordo declara morto n'e sitio mes, mientras cu e otro dos a wordo transporta cu urgencia pa un hospital cerca

pero despues a fayece di nan heridanan.

Michael Roth, CEO di New York Helicopter Tours, a bisa den un declaracion, *"Esaki t'e dia mas devastador den historia di nos compania. Den 30 aña di operacion, nunca nos a experencia algo asina."*

El a añadi cu e helicopter a pasa su ultimo controlnan di mantencion y a specula cu e accidente por a wordo causa pa un impacto catastrofico cu un parha of un mal funcionamento di rotor, aunke nada no a wordo confirma.

E National Transportation Safety Board (NTSB) y e Federal Aviation Administration (FAA) a lansa un investigacion completo di e accidente. Nan ta examinando data di vuelo, registro di piloto, logboek di mantencion, y restonan saca for di e riu.

E incidente aki a renoba preocupacion publico riba e siguridad di tournan di helicopter den areanan densamente pobla manera Manhattan. Aunke e tournan aki ta popular cerca turistanan pa nan bistanan aereo impresionante di New York, nan tambe a wordo critica p'e polucion di zonido y e riesgonan di siguridad cu nan ta presenta.

Oficialnan di ciudad a expresa nan condolencia na famianan di e victimanan y ta urgi publico pa abstene nan mes di speculacion te ora cu e investigacion conclui. Mientras tanto, New York Helicopter Tours a suspende tur vuelo pendiente un revision mas profundo.

Mientras e investigacion ta continua, tanto residentenan di New York como turistanan ta kedando den luto pa un perdida tragico di bida y ta reflexionando riba e balansa entre turismo di aventura y siguridad.

DEPORTE

DEPORTE@AWEMAINTA.COM

Bataya 4x4 den domino ta cuminsa!

AWE, 12 di april lo cuminsa un tremendo sambombaso di domino aya n'e palacio di pega piedra net n'e grens entre Calabas y Kudawecha, nada menos cu e mundialmente famoso Domino Square Garden! Cuatro team lo enfrenta otro den estilo di knockout pa wak ken na final lo corona su mes campeon den e 4x4 torneo aki. Nada menos cu Biba Lekker DT, Sero Blanco DT, Pluma Gang DT, y Red Stone DT lo bay enfrenta otro den un challenge super interesante!

Diasabra awor, 12 di april, cuminsando pa 8'or di anochi, lo ta bay tin e prome bataya cu ta entre Biba Lekker DT y Sero Blanco DT. E ganado lo sigui pe gran final dia 3 di mei. Dia 26 di april lo ta bay tin e di dos encuentro caminda Pluma Gang DT lo enfrenta e "beruchte" ekipo Red Stone, e unico ekipo cu Inteligencia Artificial cu ta uza WIFI pa manda seña! E bataya aki tambe lo cuminsa exactamente 8'or aya n'e famoso Domino Square Garden. Aki lo determina e otro finalista cu lo clasifica pa bay e gran final diasabra 3 di mei proximo.

Ken lo clasifica? Cua ekipo keda bati pecho resto di aña como campeon? Shonnan, manera semper na Domino Square Garden, esaki ta priminti di ta otro sambombaso espectacular. Manera semper, entrada ta gratis pa pueblo en general y durante halftime semper e snacknan lo lora manera pan cayente completamente por nada p'e fanaticada presente!

Den "wandelgangen" tin papia cu drinks y snacks lo lora extra e biaha aki ya cu tin "externe hulp" den wega! Asina ta, fanaticada di "cutting edge domino" yega awe, 12 di april p'e prome encuentro dje torneo 4x4 entre Biba Lekker DT y Sero Blanco DT! Yegaaa!

Dominio silencioso:

E campaña di UCL di Barça ta lanta comparacion cu e era di Guardiola

FC Barcelona kisas no ta halando atencion cu declaracionnan audaz, pero riba veld, nan ta construyendo silenciosamente un di e campañanan di UEFA Champions League mas dominante den memoria recien. Bou di e liderazgo di e manager Hansi Flick, e ekipo a mescla inteligencia tactico cu futbol ofensivo explosivo pa bira contendiente serio p'e titulo di 2024–25.

Nan ultimo prestacion den e prome partido di kwart final tabata un señal di advertencia p'e resto di Europa. Barça a desmantela Borussia Dortmund cu un victoria di 4-0, demostrando nan profundidad ofensivo y solidez defensivo. Golnan di Robert Lewandowski, Raphinha, y e strea nobo Lamine Yamal a resalta nan fluidez den atake, mientras nan control general di e partido a subraya nan madurez tactico.

E estadisticanan di Barcelona den e campaña aki di Champions League ta asombroso. Nan a score 36 gol—un promedio di 3.28 pa partido—manteniendo casi 58% di posesion y un exactitud di pase di 88%. Nan ta cubriendo tambe mas di 105 kilometer pa partido, reflehando nan ritmo di trabou halto y estilo di presion. E cifranan aki ta indica un ekipo cu no solamente ta domina e bala sino tambe ta traha incansablemente sin e.

Individualmente, e streanan di Barcelona tambe ta alcansando logronan importante. Lewandowski a marca 11 gol den e torneo te awor, haciendo di dje e prome hungado pa score golnan den dos cifra den un temporada di Champions League pa tres club diferente. Mientras tanto, Raphinha ta teniendo un campaña sobresaliente, igualando e record di club di Lionel Messi cu 12 gol y tambe registrando shete asistencia.

Nan dominio no a pasa desapercibi. E leyenda di Barça Rivaldo recientemente a elogia e squad di Flick, sugeriendo cu nan ta acercando e nivel di e ekipo iconico di Pep Guardiola di un decada pasa. Aunke comparacionnan asina semper ta subhetivo, no por nenga e cohesion, hamber, y consistencia cu e ekipo aki a mustra riba e escenario mas grandi di Europa.

Mirando pa futuro, Barcelona ainda tin obstaculonan pa surpasa. E di dos partido contra Dortmund t'e siguiente, y un potencial enfrentamento den semifinal contra Bayern Munich of Inter Milan ta spera. Segun proyeccionnan di e Supercomputer di Opta, Arsenal por tin e mayor posibilidad pa gana e torneo, pero Barcelona no ta mucho leu atras, apareciendo den e final den mas di mita di tur scenario simula.

Locual kisas ta mas impresionante di e campaña aki ta con seamless Barcelona a mescla experiencia cu hubentud. Lidernan veterano manera Lewandowski y Ilkay Gündogan ta provee structura y calma, mientras hobennan manera Lamine Yamal ta inyecta velocidad, creatividad, y imprevisibilidad. E balansa aki a haci Barça no solamente formidabel sino tambe entretenido pa mira.

Mientras e campaña di Champions League 2024–25 ta drentando su fase final, e storia di Barcelona ta formando pa bira algo special. Si nan sigui cu e ritmo aki, nan kisas no solamente lo gana e titulo—nan por redefini con un campaña moderno di un ganado di Champions League ta parce.

MLB 2025:

Yankees, Padres, y Cubs ta liderando nan division

MIENTRAS e temporada di MLB 2025 a cuminsa, e posicionan den e diferente divisionnan ya ta dunando hopi pa fanaticonan papia di dje.

Cu apenas un par di siman den april, varios ekipo a sali na cabes den nan respectivo divisionnan, mustrando un forma fuerte y prestacionnan sorprendente.

Den e Liga Americano Oost, e New York Yankees a subi n'e prome puesto cu un record di 7 victoria y 5 derota, aunke e Toronto Blue Jays ta sigui di cerca cu 8 victoria y 6 derota. E AL Ost ta keda un di e divisionnan mas competitivo, cu hasta e Boston Red Sox, cu ta memey, tin un record respetabel di 7 victoria y 7 derota.

Bayendo p'e Liga Americano Central, e Detroit Tigers a tuma un liderazgo tempran cu 7 victoria y 5 derota, un tiki dilanti di e Kansas City Royals cu 7 victoria y 6 derota. Tabata un comienso dificil p'e ekiponan tradicionalmente fuerte di e division, cu e Minnesota Twins luchando cu 4 victoria y 9 derota y e Chicago White Sox na ultimo luga cu apenas 2 victoria y 10 derota.

Den e Liga Americano West, e Texas Rangers actualmente ta na cabes cu un record di 9 victoria y 4 derota. E Los Angeles Angels ta mantene e ritmo cu 8 victoria y 4 derota, mientras cu e Houston Astros, un ekipo cu semper ta yega post-temporada den e ultimo añanan, tin un comienso mas lento cu 5 victoria y 7 derota. E Oakland Athletics y Seattle Mariners ta sigui atras cu ambos 5 victoria y 8 derota.

Den e Liga Nacional Oost, ta un careda competitivo na cabes entre e New York Mets y e Philadelphia Phillies, ambos cu un record impresionante di 8 victoria y 4 derota. E Miami Marlins tin un record igual di 6 victoria y 6 derota, mientras cu e Atlanta Braves tin un comienso sorprendentemente floho cu 3 victoria y 9 derota.

E Liga Nacional Central ta mira e Chicago Cubs tuma e liderazgo tempran cu 9 victoria y 6 derota, sigui di cerca p'e Milwaukee Brewers cu 7 victoria y 6 derota. Mientras tanto, e Cincinnati Reds, St. Louis Cardinals, y Pittsburgh Pirates tur tin comiensonan mas lento pero ainda tin hopi tempo pa recupera den loke ta mustra di ta un division competitivo.

Kisas e division mas fuerte te awor t'e Liga Nacional West, unda e San Diego Padres ta lidera cu un record di 10 victoria y 3 derota. E San Francisco Giants ta djis tras cu 9 victoria y 3 derota, y e semper peligroso Los Angeles Dodgers tambe ta den bon posicion cu 10 victoria y 4 derota. E Arizona Diamondbacks (7 victoria y 6 derota) y Colorado Rockies (3 victoria y 9 derota) ta completa e division.

Aunke ta ainda tempran den e temporada, e posicionnan aki ta ofrece un bista di ken ta den bon forma y ken tin trabou pa haci. E ekiponan cu ta liderando awor ta spera di mantene e impulso, mientras otronan ta buscando pa sacudi un comienso dificil y subi bek den e lucha pa yega post-temporada. Cu mas di 140 wega ainda pa hunga, cualkier cos por pasa—pero p'awo, e clubnan aki ta marcando e ritmo den Major League Baseball.

FIA den Crisis?

Ex-ceo y vice-presidente ta bati alarma

E Fédération Internationale de l'Automobile (FIA), e organo gobernante pa motorsport mundialmente, ta enfrentando turbulencia interno serio, segun ex-CEO Natalie Robyn. Den su prome entrevista desde cu el a retira na mei 2024, Robyn a bisa BBC cu e organisacion ta luchando cu *"desafionan structural continuo serio"* cu ta menasa su credibilidad y efectividad.

E remarkenan di Robyn ta bin despues di un otro crisis grandi na FIA: e renuncia abrupto di Vice Presidente Robert Reid. Den un declaracion fuerte, Reid a cita un *"ruptura fundamental den standardnan di gobernacion"* como su motibo pa resigna—un declaracion cu a shock e paddock di Formula 1 y a lanta preocupacion entre ekiponan y pilotonan pareu.

Robyn, kende a sirbi solamente 18 luna como e prome CEO femenino di FIA, a insinua cu disfuncion interno tabata un factor mayor den su propio salida. *"Durante mi periodo como CEO, mi a traha bou di circunstancianan desafiante pa fortalece e cuadro di gobernacion di e federacion y mehora su transparencia operacional,"* el a bisa. *"E renuncia di e vice presidente di deporte claramente ta indica cu tin desafionan structural serio continuamente."*

El a sigui bisa cu e exclusion di stakeholders clave for di toma di decision y e falta di adherencia na protocolnan profesional a crea un ambiente instabil. *"Ora procesonan profesional no ta wordo sigui y stakeholders ta wordo exclui for di tumamento di decision, e ta mina e fundeshi di un organisacion fuerte,"* Robyn a añadi. *"Mi ta tristo di mira e desaroyonan aki, ya cu nan ta menasa tanto e credibilidad como e efectividad a largo plaso di un institucion importante."*

E renuncia di Reid a bin poco despues cu e y e hefe di Motorsport UK Dave Richards a wordo prohibi di atende un reunion di e World Motor Sport Council (WMSC). E motibo? Ambos a nenga di firma un acuerdo di no divulgacion. E incidente aki a lanta preguntanan y a profundisa preocupacionnan tocante transparencia den e organo di decision mas halto di FIA.

George Russell, hefe di e Grand Prix Drivers' Association (GPDA), tambe a expresa preocupacion, advertiendo cu FIA por ta bayendo den un *"direccion instabil."* Su comentarionan ta resona un sentido creciente di inkietud den henter e paddock mientras ekiponan ta preparando p'e Bahrain Grand Prix e weekend aki.

Mientras cu Presidente di FIA Mohammed Ben Sulayem ta programa pa re-eleccion mas laat e aña aki, e problemanan di gobernacion creciente por presenta desafionan pa su liderazgo continuo. Ta spera cu Sulayem lo atende e careda e weekend aki na Bahrain, pero tur wowo lo ta riba con e lo aborda e lista creciente di crisis interno di e organisacion.

Robyn a expresa su apoyo pa Reid, bisando, *"Mi a traha di cerca cu Robert durante mi tempo na FIA y mi tin hopi respet p'e y su compromiso n'e futuro di motorsport."*

Mientras cu FIA ta enfrentando un aumento di scrutino, e presion ta aumentando pa reformanan significativo cu por restaura confiansa den su gobernacion. Si e organisacion por supera e divisionnan interno aki ta keda pa mira—pero e interesnan nunca tabata mas halto.

MEDIO AMBIENTE

Cientificonan ta explorando pa reintroduci mamut cu lana den Arctico

DEN un proyecto cu ta zona manera un scenario di e famoso pelicula “Jurassic Park”, un grupo di cientifico di e prestigioso Universidad di Harvard ta explorando activamente e posibilidad pa trece bek na bida e mamutnan lanudo, un especie mahestuoso cu a disparce miles di aña pasa. E iniciativa aki no ta solamente un experimento cientifico fascinante, pero e tin un meta ambiental profundo y potencialmente transformativo.

Segun e investigadonan dedica n’e “Woolly Mammoth Revival Project” (Proyecto di Rebibamento di Mamut Lanudo), e reintroduccion di animalnan herbivoro grandi cu previamente a extingui den e ambientenan friu di e region Arctico por hunga un rol crucial den e reduccion di e gasnan di greenhouse effect cu ta contribui na cambio climatico. Nan ta argumenta cu e presencia di e mamutnan den e ecosistema Arctico por actua como un forma di *“ingenieria geologico natural”.*

E mecanismo tras di e idea aki ta relativamente simpel pero potente. E mamutnan, cu nan tamaño y peso considerabel, lo cana y trapa riba e superficie di e tundra Arctico. E actividad aki lo yuda mantene e yerbanan na un haltura mas abou. Yerbanan tin e propiedad di absorbe menos calor solar compara cu e mata y arbustonan mas halto. Door di faborece un paisahe di yerba en bes di cubri di vegetacion mas diki, mas radiacion solar lo wordo refleha bek den espacio, yudando asina na mitiga e calentamento global.

Ademas di e greenhouse effect riba e albedo (e capacidad di un superficie pa refleha luz solar), e investigadonan ta spera cu e pisamento constante di e mamutnan riba e tera lo yuda preveni e descongelacion di e “permafrost”. E permafrost ta un capa di tera cu ta permanentemente frozen y cu ta contene cantidadnan inmenso di carbon organico. Ora e permafrost dirti, e carbon aki ta descompone, liberando gas metano, un gas di greenhouse effect hopi mas potente cu dioxido di carbono. Door di compacta e sneeuw y e tera, e mamutnan por yuda mantene e temperatura di e suela mas abou, preservando asina e permafrost y evitando e liberacion di metano.

E proyecto aki ta hopi ambicioso y ta lanta un cantidad di consideracion etico, logistico y cientifico. E idea di trece bek un especie extinto ta bin cu su propio set di reto y preocupacion. Sinembargo, e potencial di uza forsa natural y interaccion ecologico pa combati e efectonan devastador di cambio climatico ta un area di investigacion cu merece atencion serio. E posibilidad di mira mamutnan lanudo atrobe ta roam den e paisahenan Arctico di futuro, no solamente ta captiva nos imaginacion, pero tambe ta ofrece un speransa nobo pa un futuro mas sostenibel pa nos planeta.

(Potret cortesia di Science Photo Library - LEONELLO CALVETTI via Getty Images)

Minister Geoffrey Wever reuni cu director di Aduana

Pa discuti e prioridadnan clave

MINISTER di Finansa, Asunto Economico y Sector Primario, Geoffrey Wever, a tene su prome reunion oficial cu Sr. Ricky Croes, director di Departamento di Aduana. E encuentro ta parti di e compromiso continuo di ministerio pa fortifica colaboracion cu institucionnan clave den sistema economico y administrativo di Aruba.

Durante e reunion, a trata diferente punto importante cu tin impacto directo riba comercio y maneho di fluho di producto cu ta drenta nos pais. Entre otro, e tema di facilitacion di trabou di duanero, mehoracion di proceso, y reduccion di tramitacion innecesario ("red tape") a wordo discuti primordialmente. E meta ta pa crea un sistema duanero cu ta mas eficaz, digitalisa unda necesario y cu por brinda e miho servicio posibel pa tanto consumidor como comerciante.

"*Cuerpo di Aduana Aruba tin un rol vital den controla kico ta drenta nos pais y pa sigura cu tur hende ta paga nan fair share. Pero e rol no ta limita solamente na control; e servicio tambe mester wordo facilita. Comercio no por florece optimalmente si procedemento di importacion ta tarda of ta innecesariamente complica*," Minister Wever a indica.

Ministerio di Finansa lo traha cerca cu Douane Aruba pa analisa e proceso actual y busca manera pa "streamline" e operacion, pa por logra un balansa entre control eficiente y promove un ambiente comercial agil y competitivo.

"Cuerpo di Aduana di Aruba tin empleadonan publico profesional y capaz pa eherce nan trabou cu etica y deber. Den e periodo nos dilanti, tin diferente trabou cu nos mester eherce den colaboracion cu otro. Mi tin confianza den Aduana su capacidad y den nos habilidad pa colabora y logra mehoracionnan pa comunidad durante Gabinete di AVP-Futuro", Minister Geoffrey Wever a declara.

E reunion ta e comienso di un trayecto di cooperacion activo entre ministerio y Cuerpo di Aduana, cu ta crucial pa nos pais cu ta depende fuertemente riba importacion, pero tambe ta desea pa sigui stimula su produccion y comercio local.

“E situacion na LAR ta sumamente penoso”

Minister di Husticia mr. drs. Arthur Dowers cu bishita na LAR

MINISTER di Husticia, mr. drs. Arthur Dowers, a sigui cu su bishita oficial na departamentonan cu ta resorta bao di su ministerio. Un di e departamentonan cu Minister Dowers a bishita tabata LAR, un entidad esencial den e proceso di derecho pa clientenan di Gobierno.

Durante e bishita, Minister Dowers a expresa su preocupacion grandi p'e situacion actual den LAR. *“E situacion na LAR ta sumamente penoso,”* e minister a declara. *“LAR ta consisti solamente di dos empleado cu ta encarga cu e parti operacional y tres trahado den e parti administrativo. E capacidad di e departamento pa cumpli cu su obligacion legal ta severamente limita. Mester reevalua urgentemente con e departamento por sigui opera efectivamente.”*

Minister Dowers a enfatisa cu lo tuma paso inmediato pa mira kico ta posibel pa reduci e presion riba e personal limita. Lo sondea e posibilidad pa reevaluacion di cierto casonan, cu por ehempel un departamento manera DIMAS a nenga, y unda por, alivia e presion di trabao riba LAR. Mester tuma un rol mas activo pa yuda e departamentonan y evita acumulacion innecesario di presion cu e sistema no por carga.

Minister Dowers ta lamenta e estado fisico di e edificio y e falta di atencion cu LAR ta sufri. E recorte den personal den varios departamento y falta di reemplaso na momentonan crucial, manera ora cu hende ta baha cu pension of ta retira, ta un manera iresponsabel di maneha e departamentonan publico.

Minister di Husticia Arthur Dowers a haya presentacion amplio na DRH

DIAMARS 8 di april, Minister di Husticia, mr. drs. Arthur Dowers, a bishita Departamento di Recurso Humano (DRH) como minister encarga cu e departamento. Durante e bishita, Minister Dowers a ricibi un presentacion amplio tocante e tareanan cu DRH ta realisa y e resultado cu nan a logra.

Minister Dowers ta expresa su satisfaccion pa wak un departamento di gobierno cu ta bon structura, cu personal suficiente y motiva, cu tur cos na ordo y bon documenta. Segun e minister, esaki ta pone DRH den un posicion ehemplar, specialmente compara cu hopi otro departamento y ta haya cu por amplia e servicio importante cu ta ofrece na e empleadonan publico.

Parlamentario Rocco Tjon:

Minister Wever mester indica unda e ta para pa cu screening di sr. de Meza

DEN medionan di comunicacion nos a tuma nota di atakenan frontal contra di DIMP como organisacion, contea e directora y tambe e profesionalnan cu ta forma parti di e organisacion. E atakenan aki ta bin di sr. de Meza, su simpatisantenan, pero tambe di parti di candidato y parlamentarionan di partido AVP.

Minister Wever ta sostene DIMP

Riba e pagina social di Minister Wever nos por a tuma nota cu ayera el a publica cu su persona den rol di Minister a reuni cu e directora di DIMP.

Na final di e reunion el a indica claramente cu e ta considera DIMP un organisacion profesional cu empleadonan publico capas y determina pa eherce nan trabou cu honor y consenshi, manera debe ser. Minister Wever a lag'e ta duidelijk cu e ta confia plenamente den DIMP su profesionalismo!

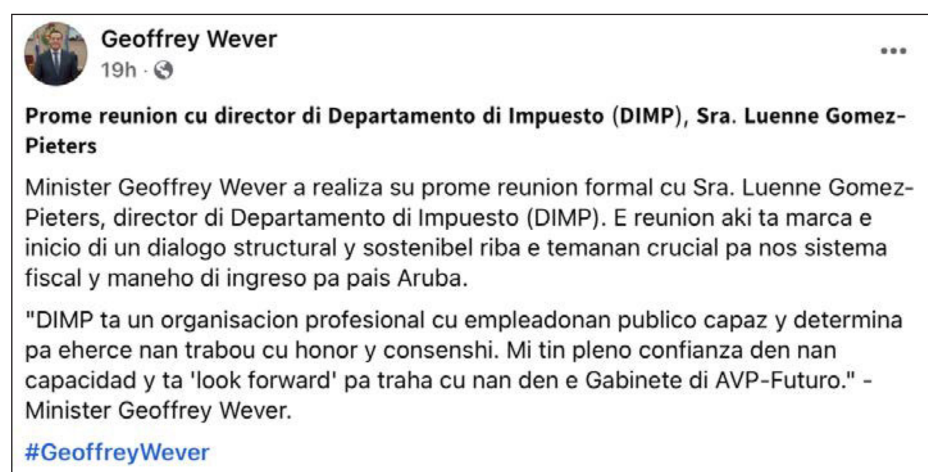
Minister Wever cu otro pensamento cu partido AVP?

E publicacion aki mas cu claro ta hiba nos n'e conclusion cu Minister Wever en berdad no ta di acuerdo cu su partner den coalicion y nan acusacionnan contra DIMP. Sinembargo, ningun momento partido Futuro, pues ni Minister Geoffrey Wever y tampoco Minister Gerlien Croes a sali y defende DIMP.

Pues, pa aclaria e asunto awe nos a manda preguntanan adicional na Minister Wever pa loke ta trat'e asunto grave aki di ataca un organisacion y nos profesionalnan di e forma cu AVP a bin ta haci.

5 pregunta adicional

E preguntanan adicional ta referi n'e post di Minister Wever. Nos a puntr'e directamente si e ta distancia su mes di e atake y ponencianan di sr. de Meza, parlamentarionan di partido AVP y otro candidato y sostenedonan di AVP.
Alabes nos a puntr'e si e mes ta confia den e trabou di DIMP unda cu ta trata di un proceso di screening integro, caminda

Geoffrey Wever
19h ·

Prome reunion cu director di Departamento di Impuesto (DIMP), Sra. Luenne Gomez-Pieters

Minister Geoffrey Wever a realiza su prome reunion formal cu Sra. Luenne Gomez-Pieters, director di Departamento di Impuesto (DIMP). E reunion aki ta marca e inicio di un dialogo structural y sostenibel riba e temanan crucial pa nos sistema fiscal y maneho di ingreso pa pais Aruba.

"DIMP ta un organisacion profesional cu empleadonan publico capaz y determina pa eherce nan trabou cu honor y consenshi. Mi tin pleno confianza den nan capacidad y ta 'look forward' pa traha cu nan den e Gabinete di AVP-Futuro." - Minister Geoffrey Wever.

#GeoffreyWever

tur persona ta haci nan trabou manera ley ta indica.

Nos ta spera di por ricibi e contestanan riba nos pregunta mas lihe posibel, pa asina por trece claridad riba e situacion grave aki. Esaki sigur ta crea discordia, desconfiansa y no ta contribui en lo absoluto na un gobierno stabiel y mucho menos na bon gobernacion!

Minister Arthur Dowers:

Compromiso firme pa mehora funcionalidad di Warda Nos Costa

MINISTER di Husticia mr. drs. Arthur Dowers a realisa un bishita di cortesia na Warda Nos Costa (GNC) cu e proposito pa haya un impresion real di e situacion actual y tene un combersacion directo cu e personal. E bishita a duna un bista preocupante p'e minister, mirando cu den pasado a pone fondo disponibel pa mehoracion di e facilidadnan.

Durante e combersacion cu empleadonan, Minister Dowers a deduci cu e condicion actual di e facilidad ta lamentablemente deficiente. E baraknan no tin e capacidad ni e comodidad necesario pa acomoda e cantidad di trahadonan den un manera digno. Esaki a crea un ambiente cu ta resulta den demotivacion y cu hopi empleado ta considera pa bandona e institucion, cu peticion formal pa overplaatsing ya entrega.

Minister Dowers a pidi e grupo aki pa warda un poco mientras e ta busca manera pa trece solucion duradero pa Warda Nos Costa. E mandatario a enfatisa cu su proposito no ta solamente pa resolve e desafionan a corto plaso, pero tambe pa duna contenido mas amplio y duradero n'e rol di Warda Nos Costa den nos sistema di husticia.

Un parti esencial di esaki lo ta inclui un dialogo continuo cu e empleado y management di GNC, pa yega na un solucion structural cu ta beneficia tanto e personal como esnan den detencion temporal, pendiente nan deportacion. Minister Dowers a indica cu mester evalua cu seriedad e peticionnan di overplaatsing y mira si esaki ta factibel y responsabel den marco di e direccion nobo cu e ministerio kier tuma.

Un otro aspecto importante t'e uzo di e facilidad di GNC banda di Brandweer na Aeropuerto. Minister a lamenta cu e facilidad, cu a representa un inversion cuantioso pa medio di e fondonan di FDA ya no ta sirbi su proposito original di maneho humano y eficiente di esnan cu status ilegal. *"Un di e puntonan di salida tabata crea un espacio na aire liber p'e detenidonan, sin trata nan manera preso. Awor, e espacionan a bira oficina, y esaki no tabat'e proposito original,"* Minister Dowers a expresa. Tin posibilidad pa reconverti e facilidad den su estado original, pero lo tuma tempo y costa placa.

Minister Dowers tambe a referi na un otro desafio: e aumento drastico di peticionnan pa asilo politico. Segun e mandatario, esaki ta consecuencia directo di promesanan politico iresponsabel, den cual un ex Minister a compromete asilo politico na tur Venezolano cu yega Aruba. E promesa sin base ta crea presion no sostenibel riba nos sistema di husticia y ta resultando den gasto innecesario di dwangsom y sobrecarga di e institucionnan relevante. Minister Dowers ta compromete pa tuma paso concreto, den colaboracion cu e instancianan relevante, pa duna direccion, respet y trece eficiencia n'e institucion esencial cu ta Warda Nos Costa.

"Un di e puntonan di salida hopi importante e tempo ey ta cu bo no ta tene e detenidonan den un cel. A crea un espacio den aire liber na unda e detenidonan por a pasa gran parti di nan dia pa recreo y esaki mientrastanto tambe a bira oficina". Si acaso opta pa converti e facilidad aki bek den un facilidad cu e proposito original, esaki lo tuma tempo y costa placa.

E mandatario a duna di conoce cu durante di e ultimo añanan, e cantidad di peticion pa asilo politico a aumenta drasticamente, y ta recorda con un ex minister a priminti di duna asilo politico na tur Venezolano cu yega Aruba. E aumento aki ta a consecuencia di e promesa politico iresponsabel di e ex-minister y awo tur instancia den e cadena di husticia ta man yen. Mester bay frena esaki pa reduci e gastonan di dwangsom cu tin cu paga y alivia e peso riba e departamentonan di husticia.

Minister Wyatt-Ras ta sigui cu su bishita di orientacion den e sector social

MINISTER di Salud Publico, Asunto Social, Cuido di Adulto Mayor y Cuido di Adicto, minister drs. Mervin Wyatt-Ras a cuminsa cu un bishita oficial n'e oficina principal di Departamento di Asunto Social (DAS) situa na Lagoen Weg, cu ta den su fase final di renobacion.

Durante e bishita, Minister Wyatt-Ras a haya un presentacion detaya di e trahadonan cu ta traha den e "tweede lijn" y t'esnan cu ta atende casonan cu ta yega cerca nan via di scol, otro instancia social y hasta dokter di cas. Como un ex-trahado social na DAS, Minister Wyatt-Ras conoce e rol crucial, cu e segundo linea di cuido tin den atencion integral p'esnan den necesidad den nos comunidad.

E segundo linea ta un pilar esencial den e structura social. E t'e portal p'esnan cu ta lucha cu reto educacional, financiero cu ta culmina den stress y psicosocial. E trahadonan di DAS ta traha cu pasion y hopi creatividad, a pesar di e limitacion di fondo y e complehidad di e casonan cu nan ta enfrenta. E recorido a sigui n'e filial di DAS na San Nicolas, actualmente situa den e edificio di ex-Centro Medico dr. Rudy Engelbrecht, cu segun plan lo bay Savaneta, na altura di La Granja, pa un facilidad mas espacioso, central y accesibel.

Durante e bishita a subraya cu e sinergia entre e "prome linea" y "segundo linea" ta fundamental pa un atencion social eficaz. E casonan cu ta drenta cu peticion pa bijstand, asistencia psicosocial of cu necesidad di orientacion specialisa, ta canalisa eficazmente pa haya atencion integral den colaboracion cu instancianan manera GGZ y otro entidad social.

Minister Wyatt-Ras a subraya cu e maneho social di e gobierno AVP-Futuro ta enfoca riba creacion di un sistema cu ta conecta tur instancia relevante den cuido y bienestar.

Locual ta hopi cerca den Minister Wyatt-Ras su curason t'e atencion p'e gruponan vulnerabel, particularmente muchanan special entre e edad di 0 te 16 aña, cu hopi biaha no ta haya sosten suficiente. E muchanan mester proteccion, y e mayornan mester haya mas espacio pa cuida nan yiu cu necesidad special.

Gobierno ta comprometi pa sigui traha riba un sistema social fuerte, inclusivo y orienta riba bienestar humano. A traves di compromiso firme y colaboracion estrecho, lo por logra un Aruba mas solidario pa tur ciudadano, sin laga ningun hende atras.

Descubri Sound Healing na Bucuti & Tara Beach Resort

DEN un mundo yena di zonido, Bucuti & Tara Beach Resort, ta invita tanto huesped como localnan pa experencia su sesionnan nobo di yoga cu ta incorpora Sound Healing, diseña pa elimina e caos di afo y laga participantenan reconecta cu nan mes. E sesionnan ta tuma luga riba e dek nobo di yoga rondona di naturalesa, den un ambiente trankilo y di luho relaha n'e resort exclusivo pa adulto. Huespednan y localnan ta invita pa sinti e harmonia entre mente, curpa y spirito cu e experencia nobo aki.

E debut ceremonioso di e dek nobo di yoga na cuminsamento di januari a inclui un elemento unico di Sound Healing conhuntamente cu yoga. For di e momento ey, Bucuti & Tara a ricibi hopi peticion for di localnan pa inclui yoga cu Sound Healing manera parti regular di su programa completo di bienestar. E resort ta contento di por ofrece esaki y ta agradecido p'e sosten y interes di e comunidad Arubano.

Un experencia di yoga multi-sentido den pas sin interupcion

Yoga riba e dek nobo di Bucuti & Tara ta pone participantenan den e curason di su patio trankilo. Cubri pa solo y rondona pa matanan nativo, incluyendo e palo di mango floreciente cu tabat'e prome palo planta p'e fundacion cu e resort a co-funda, Ban Lanta y Planta, participantenan ta sinti e comodidad nutritivo di naturalesa Arubano. Olanan suave ta yega na un banda, e bientonan suave ta zwaai e palmanan, parhanan cantante ta bula. E ambiente trankil ta liber di interupcion.

E experiencia unico di Sound Healing cu yoga ta ofrece un variedad di beneficio fisico, mental y emocional. E experencia multi-sentido aki ta mehora e experencia di bienestar general.

Beneficionan di Sound Healing cu Yoga

1. Reduci stress

E combinacion di movecion consciente di yoga cu e zonido calmante di instrumento manera singing bowls, chimes y gongs ta stimula e sistema nervioso relaha. Esaki ta baha e nivel di cortisol (hormona di stress) y ta promove un estado di relahacion profundo.

2. Mehora e contacto entre mente y curpa

Frecuencianan di zonido ta yuda sincronisa e tononan celebral, asina stimulando un estado di consenshi meditativo. E ritmo natural di Sound Healing ta yuda participantenan keda presente y fortalece e conexion cu nan rosea y movecion.

3. Mehora enfoke y claridad mental

E vibracion di instrumento di Sound Healing ta crea un punto

di enfoke sensorial, yudando pa trankilisa e "ruido mental" y mehora e concentracion durante e sesion. Esaki ta mehora e conscientisacion y ta fomenta un sentido di pas interno.

4. Stimula sanacion fisico y fluho di energia

E vibracion di zonido por stimula e curpa na nivel celular, promove circulacion y libera tension muscular. Cierto frecuencianan ta kere cu por alinia y balansa e centronan di energia (chakras), promoviendo harmonia general.

5. Complementa e ambiente natural

Practica yoga riba e dek nobo na Bucuti & Tara rondona pa naturalesa ta fortalece e efectonan di zonido y movemento. E zonido trankilisante di blachinan cu ta supla y canto di parhanan ta mescla cu e tono di sanacion pa crea un experencia sensorial holistico y profundo.

6. Promove balansa emocional

E vibracion di zonido por yuda libera blokeonan emocional y stimula sintimento di alegria, pas y stabilidad. Combinando yoga cu Sound Healing ta facilita liberacion emocional y ta traha riba e balans interior.

Con pa asisti n'e klasnan nobo di yoga cu sanacion di zonido na Bucuti & Tara

Bucuti & Tara ta invita bo persona pa participa den su klasnan nobo di yoga cu sanacion di zonido dos biaha pa siman.

Actualmente, e klasnan ta tuma luga:

Diadomingo mainta 9:30 a.m. cu Andrea Herrera, Instructora di Bienestar holistico Diabierna anochi 6:30 p.m. cu Dagmara Avanindra Adultonan local (18+ aña) den tur nivel ta bon bini. Participantenan por registra online. Pa haya e yoga deck, mester pasa door di e lobby di Bucuti. E orario ta suheto na cambio. Parking ta gratis.

Minister Wever ta felicita Sra. Esther Emerencia-Gomes

Director nobo pa Post Aruba N.V.

MINISTER di Finansa, Asunto Economico y Sector Primario, Geoffrey Wever, ta felicita y gradici Sra. Esther Gomez cu su nombracion como director nobo di Post Aruba N.V. Diahuebs mainta, den presencia di Minister Wever, Raad van Commissarissen, empleadonan y demas stakeholdernan, a firma un acuerdo laboral cu Sra. Emerencia-Gomes.

Post Aruba N.V. a enfrenta reto significativo durante hopi aña, tanto den e ambito financiero como operacional. E empresa tabata den necesidad di reorganisacion pa bira mas stabil, competitivo y sostenibel den un mundo di comunicacion cu ta cambia rapidamente. Na nivel global, e industria di post ta den transicion continuo y Aruba no ta un excepcion.

Den aña 2024, como parti di un proceso di reorganisacion, a apunta un Raad van Commissarissen nobo y despues Sra. Esther Emerencia-Gomes hunto cu Sr. Ramoncito Croes a wordo instala como e directornan suplente. Nan tabata encarga cu carga e transicion di Post Aruba pa un rumbo nobo.

Durante su presentacion, Minister Wever a destaca cu e ultimo lunanan tabata tin señal positivo. Despues di 12 aña, Post Aruba N.V. y sindicato SEPPA a logra yega na un acuerdo colectivo nobo (CAO), un paso esencial pa crea stabilidad laboral; un paso di progreso necesario pa por sigui mehora servicio di e compania.

"Mi ta contento cu poco poco, despues di hopi esfuerso, nos ta mira paso concreto den direccion corecto. Sra. Emerencia-

Gomes ta hiba un experiencia amplio, un liderazgo firme y alabes husto, y un deseo pa traha pa un Post Aruba N.V. cu ta resiliente y moderno. Masha pabien y hopi exito cu e trabounan bo tin bo dilanti," Minister Wever a expresa. Tambe e mandatario ta gradici e Raad van Commissarissen pa nan trabou ehemplar y diligente encamina pa yega na e logro aki.

Minister Geoffrey Wever lo sigui traha cerca cu Post Aruba N.V. y su directiva pa apoya e transformacion necesario, pa nan por transiciona pa un modelo comercial mas fuerte, efectivo y orienta riba e necesidad real di comunidad Arubiano.

Memoria Ancestral a ricibi un caluroso recepcion na Curaçao International Film Festival

MEMORIA Ancestral, e potente documentario Arubiano explorando e herencia di sclavitud y colonialismo, tabatin su estreno oficial ayera nochi na Curaçao International Film Festival, ricibiendo un respuesta positivo di e publico durante su proyeccion y sesion di pregunta y contesta despues di e pelicula.

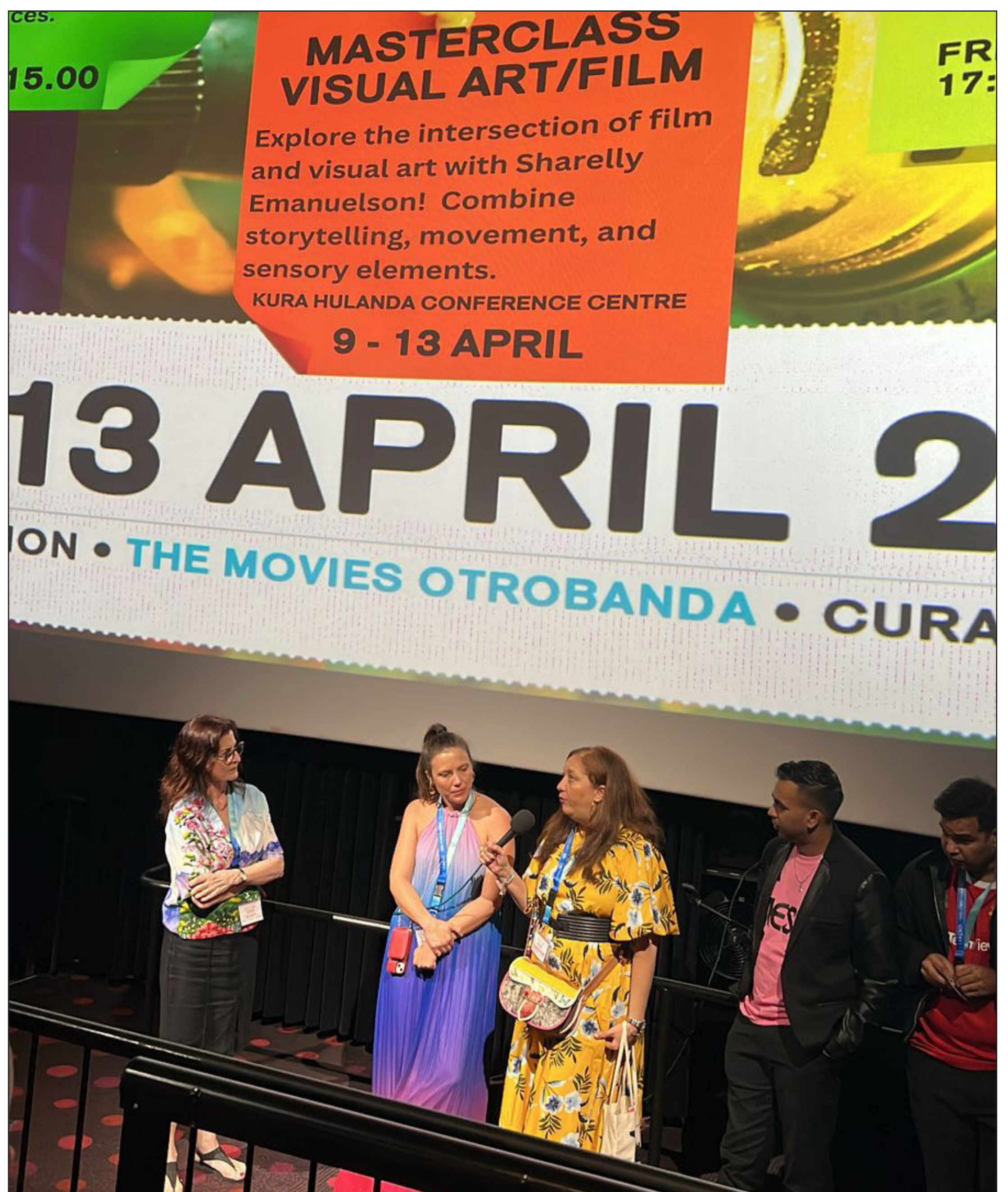
E pelicula a wordo presenta como parti di e programa Caribbean Focus 4, cu tabata centra riba e tema di identidad. E vitrina tematico aki a conta cu cuater pelicula di e region, unda cu cada un tawata tin nan conexion cultural y historico.

Cas di Cultura su Director Vicky Arens y Head of Programming Lotte van den Heuvel actualmente ta asistiendo n'e festival na Curaçao y tabata presente p'e estreno.

Na encargo di Cas di Cultura y crea pa Natusha Croes, Layzima Emerencia, y Darwin Winklaar, Memoria Ancestral ta un produccion multidisciplinario traha den colaboracion cu academiconan, institucionnan, y expertonan di experiencia di Aruba. E ta rebishita e sclavitud Afro-Indigena y influencianan colonial profundamente ankra den pasado di Aruba.

E inclusion di e documental den e festival prestigioso aki, cu ta tuma luga di 9–13 di April 2025, ta un momento di orguyo no solamente p'e creadornan y e comunidad di Aruba pero tambe p'e region di Caribe mas amplio segun cu e ta sigui comparti su historia compleho y rico cu mundo.
Memoria Ancestral a bira posibel door di sosten di Mondriaan Fonds y DNB Fonds Caribisch Deel.

Un celebracion di nos compañeronan chikito y cu lana

Awe ta Dia Mundial di Hamster

AWE, 12 di april, nos ta para keto pa celebra Dia Mundial di Hamster, un dia dedica na tur e criaturanan chikito, cu hopi lana y masha popular como mascota cu ta biba den nos hogar y curason. Rond mundo, hende ta tuma tempo pa aprecia e hamsternan, for di e hamster Sirio cu ta mas grandi te n'e hamsternan enano Ruso cu ta chikito y masha activo. E animalnan aki a bira parti integral di hopi famia, treciendo alegria y compania cu nan personalidadnan unico y manera di actua cu ta crea un sonrisa.

E dia aki ta mas cu solamente un excuus pa duna nos hamsternan un treat special of un co'i hunga nobo. E ta un oportunidad pa conscientisa tocante e responsabilidad importante cu ta bin cu tene un animal como mascota, sin importa nan tamaño. Hamster, a pesar di nan tamaño chikito, tin necesidad specifico cu nos mester cumpli cu ne pa sigura nan bienestar total. Un ambiente limpi y sigur, un dieta balansa cu cuminda special pa hamster, semper awa fresco disponibel, y oportunidad pa ehercicio manera un wiel ta esencial pa nan salud fisico. Ademas, nan instinto natural pa coba y sconde mester wordo facilita cu materialnan adecua den nan habitat.

E historia di e Dia Mundial di Hamster ta cuminsa den e añanan 1930, ora e dierentuin Israeli Israel Aharoni a haci un descubrimento remarcabel. Durante un expedicion, el a topa cu e prome hamsternan Sirio den un cunucu di maishi. Ta for di e grupo original aki cu mayoria di e hamsternan cu nos conoce awendia como mascota ta descende. Pues, e dia aki ta un manera pa honra e descubrimento significante aki y pa reconoce e contribucion cu e criaturanan aki ta haci na nos bida.

Na Aruba tambe, hopi famia ta disfruta di e presencia di un hamster den cas. Pa celebra e dia aki, nos por dedica mas tempo na hunga cu nan, duna nan un treat saludabel, of controla si nan tin tur loke nan mester den nan cas. Famianan por uza e dia aki como un momento pa siña mas tocante e cuido corecto di un hamster, y kisas hasta considera adopta un for di un di e petshopnan. Ta importante pa corda cu un hamster ta un compromiso y cu nos mester ta prepara pa duna nan e cuido y atencion cu nan merece durante henter nan bida.

Dia Mundial di Hamster ta un bon momento pa reflexiona riba e alegria y compania cu e animalnan chikito aki ta trece den nos bida. Laga nos celebra nan existencia y haci un esfuerso consciente pa sigura cu tur hamster, sea den nos cas of na otro luga, ta ricibi e cuido y amor cu nan tin mester. Kisas bo por comparti un potret di bo hamster riba e rednan social cu e hashtag #DiaMundialdiHamsterAruba pa mustra bo aprecio p'e amiguitonan peludo aki y pa inspira otronan pa siña mas tocante nan. Ban haci e dia aki uno memorabel pa tur e hamsternan na Aruba y rond mundo!

Now Playing

The Amateur

Charlie Heller is a brilliant CIA decoder whose world comes crashing down when his wife dies in a London terrorist attack. When his supervisors refuse to take action, his intelligence becomes the ultimate weapon as he embarks on a dangerous trek across the globe to track down those responsible.

The Chosen - Last Supper

Jesus rides into the holy city as king, but finds his Father's house has been turned from a place of prayer into a corrupt market. As the Jewish High Priest schemes against the would-be Messiah, Jesus strikes first--turning the tables on religious corruption.

The Last Supper

A group of disciples convenes before an impending betrayal. As they gather, hidden secrets and concealed motivations gradually come to light, setting the stage for conflict.

Ozi: Voice of the Forest

Ozi is an orphan orangutan that lives in a wildlife sanctuary since her forest was destroyed and she was separated from her family. When she learns that her parents might be alive, she embarks on an adventurous trip to find them.

For Showtimes and Online Ticketing: www.caribbeancinemas.com

RECAP WEEK 15 [PG. 41]
TRENDING [PG. 48]
SPORTS [PG. 52]

AWEMainta.NL

WWW.AWEMAINTA.COM ▪ 588-0022 ▪ NOTICIA@AWEMAINTA.COM

ZATERDAG, 12 APRIL 2025

EEN KRITISCHE ANALYSE OP BASIS VAN ADVIES RVA 62-25, APRIL 2025

BEGROTINGSDISCIPLINE ALS FUNDAMENT VOOR ARUBA'S FINANCIËLE DUURZAAMHEID

Een kritische analyse op basis van advies RvA 62-25, april 2025

Begrotingsdiscipline als fundament voor Aruba's financiële duurzaamheid

DE economische veerkracht van Aruba staat of valt met solide en transparant financieel beheer. In een tijd waarin begrotingsdiscipline, schuldreductie en duurzaam beleid sleutelbegrippen zijn geworden, legt het recent uitgebrachte advies van de Raad van Advies (RvA 62-25) fundamentele tekortkomingen bloot in het functioneren van de begrotingsfondsen van het Land Aruba. Deze analyse toont de noodzaak aan voor diepgaande hervormingen en een herijking van het financiële beleid.

Fragmentatie ondermijnt transparantie en controle

Aruba telt op dit moment negen actieve begrotingsfondsen. In theorie bieden deze fondsen mogelijkheden om strategische uitgaven voor meerjarige doelen apart te beheren. In de praktijk tonen de bevindingen van de RvA echter een ander beeld: onduidelijke doelstellingen, zwakke beheersstructuren, het ontbreken van tijdige begrotingen en jaarrekeningen, en gebrek aan verantwoording richting de Staten. Deze tekortkomingen ondermijnen het budgetrecht van het parlement en tasten de transparantie aan – een fundament van goed bestuur en duurzame overheidsfinanciën.

Schending van comptabiliteitsregels verzwakt financieel systeem

De RvA constateert dat veel fondsen jarenlang geen begrotingen of jaarrekeningen hebben opgeleverd, ondanks dat dit verplicht is volgens de Comptabiliteitsverordening 1989. In sommige gevallen, zoals bij het Criminaliteitsbestrijdingsfonds, is zelfs formeel afstand genomen van de jaarlijkse begrotingscyclus, wat een ernstige uitholling van de parlementaire machtiging betekent.

Voor een financieel kwetsbaar land als Aruba, dat nog steeds werkt aan schuldreductie in de nasleep van de COVID-pandemie, zijn dit risicovolle praktijken. Zonder sluitende begrotingscycli verliezen beleidsmakers het zicht op daadwerkelijke uitgaven, wordt controle onmogelijk en kunnen publieke middelen ineffectief of zelfs verkeerd worden ingezet.

Advies RvA: terug naar kernprincipes

De Raad doet in zijn advies duidelijke aanbevelingen die in lijn zijn met moderne financiële governance:

• Beperk begrotingsfondsen tot aantoonbare meerjarige projecten, met heldere doelomschrijvingen en toetsbare selectiecriteria.

• Koppel elk fonds aan een meerjarenprogramma en verplicht evaluaties om doelmatigheid te meten en beleidsbijsturing mogelijk te maken.

• Stel begrotingen jaarlijks vast, zonder terugwerkende kracht, en presenteer tijdig bestedingsverantwoordingen en gecontroleerde jaarrekeningen.

• Voorkom functievermenging tussen uitvoerende en toezichthoudende taken, zoals bij het TPEF-fonds, waar bestedingsbeslissingen én toezicht bij dezelfde groep lagen.

Deze richtlijnen sluiten aan bij internationale best practices en dienen als kader om begrotingsdiscipline te herstellen.

Noodzaak van financieel duurzaam beleid

Aruba staat voor de uitdaging om zijn economische groei in balans te brengen met budgettaire stabiliteit. Dat betekent keuzes maken: schulden afbouwen, reserves opbouwen, en alleen middelen reserveren voor projecten die concreet bijdragen aan duurzame ontwikkeling. Elke gulden die via een fonds ongericht of buiten controle wordt besteed, is een gemiste kans voor schuldreductie, investering in infrastructuur of verbetering van sociale voorzieningen.

Het instellen van nieuwe fondsen, zoals het voorgenomen Begrotingsfonds Pandemische Veerkracht en Innovatie, moet daarom niet langer ad-hoc gebeuren, maar volgens strikte financiële en beleidsmatige randvoorwaarden, zoals door de RvA geadviseerd.

Herstellen van begrotingsdiscipline is geen optie, maar noodzaak

De signalen van de RvA zijn te ernstig om te negeren. Voor een land dat financieel wil blijven voldoen aan internationale afspraken, investeringszekerheid wil behouden en het vertrouwen van burgers en Staten wil waarborgen, is begrotingsdiscipline geen keus maar een vereiste.

Aruba moet kiezen voor transparant, verantwoord en toekomstgericht financieel beleid — met strikte naleving van de regels als hoeksteen van een duurzame economische toekomst.

Bron: Raad van Advies Aruba, Advies RvA 62-25 inzake begrotingsfondsen, 2 april 2025 – www.rva.aw

Toerisme dat Teruggeeft:

Een Regeneratieve Koers voor Aruba

VOOR Aruba, een eiland dat economisch voor meer dan 80% afhankelijk is van toerisme, is het herdenken van de manier waarop toerisme wordt bedreven geen luxe, maar een noodzaak. In 2025 kiest Aruba resoluut voor de toekomst met een vernieuwende visie: regeneratief toerisme. Dit is niet alleen een ambitieus streven, maar het officiële speerpunt van het beleid van de Aruba Tourism Authority (ATA). ATA zet zich in voor een toeristische sector die niet alleen de schade beperkt, maar actief bijdraagt aan herstel en versterking van natuur, cultuur en gemeenschap.

Van duurzaamheid naar regeneratie
Traditioneel duurzaam toerisme richt zich op het minimaliseren van negatieve impact: minder afval, minder energieverbruik, minder verstoring. Maar regeneratief toerisme gaat een stap verder. Het streeft naar een netto positieve impact. Toerisme moet niet alleen 'minder slecht' zijn, maar ook bijdragen aan het welzijn van het eiland. Het gaat om het herstellen van ecosystemen, het versterken van gemeenschappen en het creëren van economische en culturele waarde die blijft – lang nadat de toerist weer vertrokken is.

Waarom is dit belangrijk voor Aruba?
Hoewel Aruba wereldwijd wordt bewonderd om haar prachtige stranden en heldere water, kampt het eiland ook met milieuproblemen zoals kusterosie, afvalproductie en koraalverbleking. Tegelijk ervaren lokale gemeenschappen dat de toeristische inkomsten vaak ongelijk verdeeld zijn. Het massatoerisme brengt economische groei, maar ook druk op infrastructuur, natuur en cultuur.

Regeneratief toerisme biedt een uitweg uit dit spanningsveld. Door toerisme te koppelen aan herstelprojecten, lokale ontwikkeling en ecologische bescherming, wordt de sector toekomstbestendig én sociaal rechtvaardig.

Hoe ziet regeneratief toerisme eruit in de praktijk?
1. Lokale gemeenschappen centraal
In de visie van ATA betekent regeneratief toerisme dat lokale gemeenschappen geen toeschouwers zijn, maar medevormgevers van het toerisme. Dit houdt in: het stimuleren van lokaal ondernemerschap, eerlijke verdeling van inkomsten, en betrokkenheid bij beslissingen over toeristische ontwikkeling.

2. Toeristen als partners in behoud
Activiteiten zoals mangroveherstel, zeeschildpadbescherming of educatieve natuurwandelingen worden integraal onderdeel van het toeristisch aanbod. Bezoekers worden zo niet alleen geïnformeerd, maar ook betrokken bij het behoud van het eiland.

3. Duurzame en circulaire bedrijfsvoering
ATA stimuleert investeringen in accommodaties en bedrijven die energie-efficiënt werken, afval reduceren en producten lokaal inkopen. Restaurants die met lokale boeren werken, eco-lodges met eigen zonne-energie of touroperators die geen plastic gebruiken: het zijn concrete voorbeelden van hoe regeneratie eruitziet.

4. Verhaalgedreven marketing
De nieuwe positionering van Aruba richt zich niet alleen op strandtoeristen, maar op reizigers die op zoek zijn naar betekenisvolle ervaringen. De focus ligt op verhalen, mensen en natuur. Aruba verkoopt niet langer alleen een beeld, maar een beleving die voedt én verbindt.

5. Meten, monitoren en delen
Om impact te garanderen, werkt ATA aan meetinstrumenten voor ecologische en sociale effecten. Resultaten worden gedeeld met stakeholders, waardoor transparantie en continue verbetering worden bevorderd.

Toekomst met impact
Regeneratief toerisme is geen hype. Het is een fundamentele heroriëntatie van hoe toerisme kan bijdragen aan een betere wereld – en in het geval van Aruba, aan een gezonder, eerlijker en veerkrachtiger eiland. ATA zet zich actief in om deze visie te vertalen naar beleid, samenwerking met ondernemers, en bewustwording bij bezoekers.

In plaats van toerisme te zien als een belasting, ziet Aruba het als een middel tot herstel. De keuzes die vandaag gemaakt worden, bepalen hoe het eiland er over tien, twintig of vijftig jaar uitziet. En met regeneratief toerisme als kompas, is die toekomst er een van balans, bloei en verbondenheid.

Kenniseconomie en Creativiteit:

De Ruggengraat van Aruba's Heruitvinding

TERWIJL Aruba zich steeds bewuster wordt van de kwetsbaarheid van haar traditionele economische fundamenten, groeit de roep om duurzame en innovatieve alternatieven. De impact van wereldwijde crises, klimaatverandering en digitalisering dwingt het eiland om verder te kijken dan zon, zee en toerisme. In die context treden drie sectoren nadrukkelijk naar voren als bouwstenen voor een veerkrachtige toekomst: de kenniseconomie, de circulaire economie, en de creatieve industrieën. Deze pijlers vormen geen abstracte idealen, maar concrete kansen voor groei, werkgelegenheid en zelfredzaamheid.

Kenniseconomie: Slimme mensen, slimme oplossingen
De kenniseconomie is gebaseerd op innovatie, digitalisering en het optimaal benutten van menselijk kapitaal. Voor een klein eiland als Aruba ligt hier een enorme kans. Door te investeren in hoger onderwijs, digitale vaardigheden en technologisch ondernemerschap kan Aruba zich ontwikkelen tot een kenniscentrum in de regio. Denk aan opleidingen in data-analyse, softwareontwikkeling, duurzame energie en e-health.

De strategische ligging van Aruba en haar meertalige bevolking (Papiaments, Nederlands, Engels en Spaans) vormen een sterke basis om digitale diensten aan te bieden aan Latijns-Amerika, de VS en Europa. Denk aan remote klantenservice, virtuele assistentie, online educatie en digitale consultancy. Bovendien kan Aruba een voortrekkersrol spelen in onderzoek naar klimaatadaptatie en circulaire innovatie, die ook elders in het Caribisch gebied toepasbaar is.

Circulaire economie: Van eilandbeperkingen naar ecologische innovatie
Als eiland met beperkte natuurlijke hulpbronnen heeft Aruba geen andere keus dan slim, efficiënt en duurzaam met materialen om te gaan. De circulaire economie – waarin afval als grondstof wordt gezien – is dan ook geen luxe, maar een noodzaak. Dit model bevordert hergebruik, repareerbaarheid en lokale productie, en vermindert tegelijk de afhankelijkheid van dure import.

Voorbeelden liggen voor het grijpen: een bouwsector die gebruik maakt van hergebruikte materialen; startups die meubels maken van afgedankte pallets; lokale landbouw die organisch afval omzet in compost. Hier kan Aruba beleid en innovatie samenbrengen: door circulaire hubs op te richten, afvalscheiding en recycling te stimuleren, en circulair denken

te integreren in het onderwijs.

Creatieve industrieën: Cultuur als economische kracht
Creativiteit is een van de meest onderschatte bronnen van economische ontwikkeling. Aruba heeft een rijke culturele traditie die zich uit in muziek, mode, dans, beeldende kunst en digitale media. De creatieve industrieën bieden een platform voor zelfexpressie, verbinding en economische waarde. Ze versterken het culturele imago van Aruba, trekken toeristen aan die op zoek zijn naar authentieke ervaringen, en creëren banen voor jongeren.

Belangrijk is om deze sector te professionaliseren: met opleidingen, artistieke broedplaatsen, financiële ondersteuning en internationale netwerken. Denk aan festivals die lokaal talent een podium geven, digitale platforms voor kunstexport, of samenwerking met designscholen in Europa en Latijns-Amerika. Creativiteit wordt zo een hefboom voor sociale inclusie én economische groei.

Integrale visie op de toekomst
Wat deze drie sectoren gemeen hebben, is hun vermogen om Aruba minder kwetsbaar en meer zelfvoorzienend te maken. Ze vragen om lange termijnbeleid, publieke en private samenwerking, en bovenal: een cultuur van vertrouwen in innovatie. Dit vereist een andere kijk op economie—niet als consumptie en groei alleen, maar als kwaliteit van leven, rechtvaardigheid en toekomstbestendigheid.

Door slim gebruik te maken van haar menselijke kapitaal, culturele rijkdom en ecologische urgentie, kan Aruba zich ontwikkelen tot een voorbeeld van kleinschalige, duurzame vooruitgang. In plaats van achter de trends aan te lopen, kan het eiland zelf het voortouw nemen.

De toekomst is niet iets wat Aruba moet ondergaan. Het is iets dat het eiland zelf kan vormgeven—met kennis, creativiteit en een circulaire visie als leidraad.

Vooruitkijken naar 2040:

Strategisch ondernemen in een wereld vol verschuiving

IN een tijd waarin de geopolitieke orde wankelt en technologie exponentieel evolueert, presenteert de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) met Toekomstscenario's voor de Nederlandse economie in 2040 een urgent en diepgravend kader. Deze toekomstverkenning is geen voorspelling, maar een denkkader voor adaptief en strategisch handelen—bij uitstek relevant voor ondernemers en corporate leiders die zich willen voorbereiden op wat komen gaat.

Drie structurele trends vormen het hart van dit rapport: vergrijzing, digitalisering, en globalisering. Elk van deze thema's raakt fundamenteel aan het verdienmodel van ondernemingen, zeker tegen de achtergrond van actuele geopolitieke spanningen zoals de verscherpte rivaliteit tussen de Verenigde Staten en China, de energietransitie die Europa richting autonomie duwt, en de fragiele multilaterale wereldorde.

Vergrijzing: van risico naar kans
Nederland vergrijst in rap tempo. Tegen 2040 is een kwart van de bevolking 65 jaar of ouder. Voor bedrijven betekent dit enerzijds een structureel tekort aan arbeidskrachten en anderzijds een groeiende 'silver economy' met nieuwe marktkansen in zorg, technologie en leisure. Ondernemers zullen moeten investeren in mensgericht automatiseren, strategische arbeidsmigratie én duurzame inzetbaarheid.

Digitalisering: disruptie én **katalysator**
Digitalisering is zowel een krachtbron als een potentiële splijtzwam. Kunstmatige intelligentie, big data en automatisering veranderen besluitvorming, klantinteractie en productieprocessen fundamenteel. Maar ook ethische vraagstukken en kwetsbaarheid voor cyberdreigingen nemen toe. Het strategisch vermogen om technologie niet enkel te implementeren, maar structureel te integreren in governance en visie, wordt een onderscheidende succesfactor.

Globalisering herijkt
De oorlog in Oekraïne, spanningen rond Taiwan en de herdefinitie van wereldhandel na de pandemie dwingen Europa tot herpositionering. De globalisering zoals we die kenden

maakt plaats voor een hybride model van regionalisering en 'friendshoring'. Voor Nederlandse ondernemers betekent dit het heroverwegen van toeleveringsketens, het diversifiëren van markten en het inschatten van geopolitieke risico's als integraal onderdeel van hun strategie.

Strategische implicaties
Voor de ondernemer van morgen is vooruitzien essentieel. Dat betekent niet alleen reageren op crises, maar investeren in scenario-denken en adaptief leiderschap. Bedrijven die duurzaamheid niet als verplichting maar als kernwaarde omarmen, positioneren zich als relevante en robuuste spelers. Hetzelfde geldt voor organisaties die inclusie, technologische integratie en maatschappelijke verantwoordelijkheid verankeren in hun bedrijfs-DNA.

Het WRR-rapport biedt geen blauwdruk, maar wel een waardevol kompas. In een wereld die steeds minder voorspelbaar wordt, is het vermogen om te navigeren belangrijker dan ooit. Voor de visionaire ondernemer ligt hier een uitgelezen kans: niet afwachten, maar koers bepalen—met visie, veerkracht en verantwoordelijkheid.

De Oorsprong van COVID-19:

Waarom het Ertoe Doet, en Wat de Wetenschap Zegt

SINDS de uitbraak van COVID-19 is er wereldwijd discussie over de oorsprong van het virus. Twee dominante theorieën hebben de overhand: de natuurlijke zoonose-theorie, waarbij het virus van dier op mens is overgesprongen, en de laboratoriumoorsprong-theorie, waarbij het virus per ongeluk (of opzettelijk) is ontsnapt uit een laboratorium, zoals het Wuhan Institute of Virology.

Maar waarom maakt deze vraag eigenlijk uit?

1. Waarom de oorsprong ertoe doet

De vraag naar de oorsprong van SARS-CoV-2 is geen louter academisch debat. Het heeft directe implicaties voor toekomstige pandemieën, internationale veiligheid, en wetenschappelijke integriteit.

Als het virus inderdaad uit de natuur komt, dan onderstreept dit de noodzaak om intensiever toezicht te houden op markten met levende dieren, vooral die waar verschillende diersoorten in slechte hygiënische omstandigheden worden gehouden. Het zou beleidsmakers dwingen om grensoverschrijdende samenwerking te versterken op het gebied van ecologie, volksgezondheid en dierenwelzijn.

Maar als blijkt dat het virus uit een laboratorium afkomstig is, dan heeft dat gigantische implicaties voor wetenschappelijk toezicht, biosafety-beleid, en internationale verhoudingen. Het zou betekenen dat er mogelijk sprake was van menselijke nalatigheid of het falen van controlemechanismen, en het zou internationale normen rondom virologisch onderzoek fundamenteel veranderen.
In dat geval moeten er wereldwijd nieuwe regels komen voor hoe en waar onderzoek naar gevaarlijke virussen wordt uitgevoerd.

2. Het standpunt van Dr. Steven Quay: laboratoriumoorsprong

Dr. Steven Quay is een arts, onderzoeker en oprichter van Atossa Therapeutics. In een uitvoerig rapport uit januari 2021, getiteld *"A Bayesian analysis concludes beyond a reasonable doubt that SARS-CoV-2 is not a natural zoonosis but instead is laboratory derived"*, gebruikt hij statistische methodes om zijn stelling te onderbouwen.

Hij komt tot een indrukwekkende conclusie: er is volgens zijn analyse 99,8% kans dat het virus uit een laboratorium afkomstig is.

Zijn argumentatie is opgebouwd rond een aantal kernpunten:

• **Geen directe dierlijke bron gevonden:** In eerdere SARS-uitbraken werden snel geïnfecteerde dieren gevonden. Bij COVID-19, ondanks uitgebreid onderzoek op de markt in Wuhan, is geen enkel dier positief getest op het virus.

• **Genetische kenmerken van het virus:** Dr. Quay wijst op specifieke eigenschappen in het genoom van SARS-CoV-2, zoals de furine-splitsingsplaats, die volgens hem ongebruikelijk is bij coronavirussen uit de natuur, maar veelvuldig wordt gebruikt in laboratoriumexperimenten om virussen besmettelijker te maken voor mensen.

• **Afwezigheid van "voorlopers":** In natuurlijke overdracht zijn er vaak voorlopers van het virus te vinden in vleermuizen of andere dieren. Bij SARS-CoV-2 ontbreekt die evolutionaire 'tussenfase'.

• **Geografisch toeval:** Het virus brak uit in Wuhan—precies de plek waar een van 's werelds meest geavanceerde laboratoria voor coronavirusonderzoek zich bevindt. Dat acht hij statistisch verdacht.

3. Het tegenargument: natuurlijke oorsprong via dieren

Toch zijn er veel wetenschappers die de zoonotische oorsprong aannemelijker vinden. Hun argumentatie is als volgt:

• **Natuurlijke spillover is gebruikelijk:** De meeste pandemieën in de moderne geschiedenis zijn begonnen met een natuurlijke oversprong van virus naar mens, zoals HIV (van apen), influenza (van vogels of varkens), en eerdere coronavirussen (zoals SARS en MERS van civetkatten en kamelen).

• **Vleermuizen als bron:** SARS-CoV-2 is genetisch nauw verwant aan coronavirussen die voorkomen in vleermuizen. Er zijn meerdere voorbeelden van virussen in vleermuizen die qua structuur sterk lijken op SARS-CoV-2, ook al is er nog geen exact match gevonden.

• **Mens-dier interacties in markten:** In markten zoals die in Wuhan komen mensen, wilde dieren en gedomesticeerde dieren intensief met elkaar in contact, wat de kans op overdracht vergroot. Deze omstandigheden zijn ideaal voor zogenaamde "spillover events".

• **Beperkt bewijs voor lab-lek:** Er is geen publiek bewijs dat het Wuhan Institute of Virology met SARS-CoV-2 werkte vóór de pandemie. Er zijn geen documenten gelekt of klokkenluidersverklaringen die direct het bestaan van het virus in het lab aantonen.

• **De wetenschappelijke consensus:** Hoewel verdeeld, blijft een groot deel van de wetenschappelijke gemeenschap voorzichtig neigen naar een natuurlijke oorsprong, totdat er hard bewijs is voor het tegendeel.

De oorsprong van het coronavirus is meer dan een theoretische puzzel: het raakt aan volksgezondheid, politiek en wetenschappelijke verantwoordelijkheid. Dr. Quay stelt sterke argumenten voor een laboratoriumoorsprong, gebaseerd op genetische, statistische en logische gronden. Tegelijkertijd zijn er overtuigende argumenten vanuit de natuurlijke wetenschappen voor een overdracht vanuit dieren.

Zolang definitief bewijs uitblijft, blijft de discussie open. Wat vaststaat is dit: hoe beter we begrijpen waar SARS-CoV-2 vandaan komt, hoe beter we de volgende pandemie kunnen voorkomen.

Gezondheid in het Geding

Vocht- en Schimmelproblemen in Woning Steeds Groter

IN 2024 had één op de vijf huishoudens in Nederland te maken met vocht- of schimmelproblemen in de woning. Dat blijkt uit de recent gepubliceerde resultaten van het Woononderzoek Nederland (WoON), uitgevoerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). In 2021 was dit nog 15 procent. De stijging van schimmel- en vochtproblemen is vooral zichtbaar onder huurders en in sterk stedelijke gebieden, en vormt niet alleen een woonprobleem, maar ook een risico voor de volksgezondheid.

Huurders vaker getroffen

Volgens het WoON 2024 zegt 29,6 procent van de huurders last te hebben van vocht of schimmel in huis, tegenover 14,2 procent van de eigenaar-bewoners. Huurders ervaren bovendien vaker tocht, achterstallig onderhoud en moeite om de woning comfortabel warm of koel te houden. Bijna de helft (46,4 procent) van de huurders geeft aan hun woning in de zomer niet goed koel te kunnen houden. Woningen in particulier of sociaal verhuur blijken weinig van elkaar te verschillen in woonkwaliteit: respectievelijk 68,3 en 67,6 procent van deze huurders is tevreden met hun woning, terwijl dat bij eigenaar-bewoners 92,6 procent is.

Regionale verschillen en stedelijke problematiek

Vocht- en schimmeloverlast komt het vaakst voor in zeer sterk stedelijke buurten (29 procent), met uitschieters in de vier grootste steden – Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht – waar 31 procent van de huishoudens hiermee kampt. In regio's als Groot-Amsterdam en Delfzijl e.o. is dit aandeel het hoogst, met bijna 30 procent van de huishoudens. In contrast hiermee melden huishoudens in Noord-Overijssel, Zeeuws-Vlaanderen, Midden-Limburg en de Achterhoek deze problemen het minst.

Gezondheidsrisico's niet te onderschatten

Vocht- en schimmelproblemen zijn niet alleen hinderlijk, maar kunnen ook leiden tot serieuze gezondheidsproblemen. Volgens het RIVM en GGD Nederland kunnen schimmels allergieën, luchtwegklachten en verergering van astma veroorzaken, met name bij kinderen, ouderen en mensen met een verzwakt immuunsysteem. De GGD waarschuwt daarnaast dat langdurige blootstelling aan een vochtige woonomgeving de kans op infecties en chronische aandoeningen verhoogt.

Vooral de badkamer blijkt een risicogebied: 59 procent van de huishoudens met schimmelproblematiek ervaart dit in de badkamer. Ook slaapkamers (35 procent) en woonkamers (23 procent) worden vaak genoemd als plekken met schimmelvorming. Onvoldoende ventilatie, gebrekkige isolatie en achterstallig onderhoud zijn vaak de onderliggende oorzaken.

Afnemende tevredenheid

Tegelijkertijd is de algemene tevredenheid over de woning gedaald. In 2024 gaf 82,5 procent van de huishoudens aan tevreden te zijn met hun woning, vergeleken met 85,6 procent in 2021. De daling is het grootst onder huurders, van 72,3 procent in 2021 naar 67,9 procent in 2024. Dat weerspiegelt zich in de toename van gemelde gebreken en verminderde woonkwaliteit.

Aanpak en perspectief

De toenemende problemen vragen om gerichte actie vanuit woningcorporaties, gemeenten en landelijke beleidsmakers. Investeringen in renovatie, isolatie en ventilatie zijn volgens het RIVM essentieel om zowel de woonkwaliteit als de volksgezondheid te verbeteren. Ook het stimuleren van meldpunten en voorlichtingscampagnes over ventilatie en vochtbestrijding kan bijdragen aan een structurele oplossing.

De cijfers uit het WoON 2024 onderstrepen dat de woningmarkt niet alleen een kwestie van betaalbaarheid is, maar ook van gezondheid en leefbaarheid. Een gezonde woning is essentieel voor het welzijn van bewoners – en daar schort het steeds vaker aan.

Bronnen: CBS (Woononderzoek Nederland 2024), RIVM, GGD Nederland

Ethisch Consumeren als Levensstijl:

Traceerbaarheid als Kompas voor de Bewuste Keuze

IN een wereld waar elke aankoop een moreel statement kan zijn, groeit de behoefte aan ethisch consumeren. Steeds meer mensen willen weten waar hun voedsel vandaan komt, onder welke omstandigheden het is geproduceerd en wat de impact ervan is op mens, dier en planeet.

Maar hoe maak je zulke keuzes in een overvolle supermarkt vol keurmerken en beloftes? Het antwoord ligt in één woord: traceerbaarheid.

De consument als moreel kompas

De moderne consument wil geen passieve eindgebruiker meer zijn, maar een actieve schakel in de voedselketen. Met elke euro stemt hij voor een wereldbeeld: lokaal of geïmporteerd, biologisch of intensief, fairtrade of fabrieksmatig. In deze context wordt de consument steeds vaker het morele kompas van de voedingsindustrie. Maar dat morele kompas functioneert alleen goed als het beschikt over heldere informatie.

Transparantie opent de deur

Traceerbaarheid – de mogelijkheid om de volledige reis van een product te volgen, van boerderij tot bord – maakt deze bewuste keuzes mogelijk. Door transparante ketens kunnen consumenten gericht kiezen voor producten die hun waarden weerspiegelen: eerlijk loon, ecologische teelt, minimale voetafdruk. Denk aan een QR-code die je vertelt waar je appels zijn geplukt, door wie, en onder welke arbeidsomstandigheden. Of een app die je laat zien welke lokale boer je eieren heeft geleverd.

Lokale, biologische en eerlijke producten in de spotlight

Dankzij traceerbaarheid is het eenvoudiger dan ooit om te kiezen voor producten met een duidelijk herleidbare oorsprong. Lokale producenten kunnen hun verhaal vertellen. Biologische boeren tonen hun certificering én hun praktijken.

Fairtrade-initiatieven bieden inzicht in hoe winst wordt gedeeld. Deze vormen van zichtbaarheid creëren niet alleen vertrouwen, maar versterken ook de band tussen consument en producent.

Meer dan een trend: een levenshouding

Ethisch consumeren is allang geen niche of tijdelijke trend meer – het groeit uit tot een levenshouding. Traceerbaarheid ondersteunt die houding met concrete informatie. En hoe vaker consumenten voor transparante ketens kiezen, hoe sterker de druk op de industrie om ethische praktijken te standaardiseren. In die zin is traceerbaarheid niet alleen een technologisch hulpmiddel, maar een hefboom voor structurele verandering.

De supermarkt wordt steeds meer een moreel kruispunt. Traceerbaarheid helpt ons de juiste afslag te nemen. Door bewuste keuzes te maken op basis van controleerbare informatie, kunnen consumenten bijdragen aan een eerlijker, duurzamer voedselsysteem.

Wat we eten zegt iets over wie we zijn. Traceerbaarheid helpt dat verhaal kloppend te maken – van zaad tot bord, van waarde tot daad.

De nieuwe esthetiek van expressie, duurzaamheid en identiteit

TERWIJL de wereld om ons heen blijft transformeren, ontwikkelt ook de kunstwereld zich met verrassende energie. In Nederland, waar traditie en innovatie elkaar al eeuwenlang ontmoeten, ontvouwt zich in 2025 een kunstlandschap dat zowel geëngageerd als visueel krachtig is. Kunst is meer dan ooit een spiegel van maatschappelijke verschuivingen én een motor voor individuele expressie. De nieuwste tendensen geven een helder beeld van de richting waarin de esthetiek van onze tijd beweegt.

Gedurfde kleuren en de terugkeer van emotie

Na jaren waarin minimalisme en subtiele tinten de overhand hadden, maakt expressiviteit in 2025 een glorieuze comeback. Kunstenaars durven opnieuw te kiezen voor krachtige kleuren, met 'Electric Pink' als een onverwacht boegbeeld van deze trend. Dit felle roze symboliseert durf, eigenheid en de noodzaak om gezien te worden in een wereld vol ruis. De kleuren zijn niet louter decoratief: ze communiceren, roepen op tot dialoog en geven emotionele lading aan abstracte thema's.

De herwaardering van figuratieve kunst

In een tijd waarin kunstmatige intelligentie beelden in razend tempo kan genereren, keren veel kunstenaars terug naar het figuratieve—menselijke vormen, herkenbare landschappen en symboliek. Maar deze heropleving is geen nostalgische herhaling van klassieke stijl. Integendeel: de hedendaagse figuratieve kunst is introspectief, politiek geladen en vaak confronterend. Ze biedt herkenning én reflectie, en herstelt de menselijke maat in een digitaal tijdperk.

Duurzaamheid als esthetische en ethische keuze

Een opvallende maatschappelijke trend die zich ook in de kunst manifesteert, is de toenemende aandacht voor duurzaamheid. Kunstenaars maken gebruik van gerecyclede materialen, biologisch afbreekbare verfsoorten en natuurlijke pigmenten. Maar duurzaamheid is meer dan materiaalgebruik: het is een thematische kern geworden. Kunstwerken reflecteren op klimaatverandering, de fragiliteit van ecosystemen en het belang van verbondenheid met de natuur. Deze stroming, vaak aangeduid als 'Earthencraft', benadrukt tactiliteit, aardse kleuren en organische vormen.

Kunst als verlengstuk van interieur en identiteit

In 2025 vervaagt de grens tussen kunst en interieurdesign. Kunst wordt steeds vaker gezien als een integraal onderdeel van de leefomgeving, niet alleen als decoratief object, maar als uitdrukking van identiteit. Trends zoals 'Curved Lines' en 'Soft Outdoor' integreren kunst naadloos in architectuur en interieur, waardoor een meer holistische woon- en werkomgeving ontstaat. Kunst fungeert hier als verlengstuk van levensstijl en waarden.

Wat deze trends vertellen over onze tijd

De kunsttrends van 2025 zijn veelzijdig, maar hebben een gemeenschappelijke kern: de zoektocht naar betekenis in een complexe wereld. In kleuren, vormen en materialen weerklinken de thema's die onze samenleving bezighouden: klimaat, identiteit, technologie en gemeenschap. De Nederlandse kunstwereld reageert alert en origineel op deze tendensen, met tentoonstellingen, galeries en kunstbeurzen die deze verschuivingen zichtbaar maken en voeden.

Kunst in 2025 is geen ivoren toren, maar een levendig ecosysteem van ideeën, verhalen en materialen. Het nodigt uit tot participatie, reflectie en vooral: bewondering.

Teotihuacán-altaar ontdekt in Tikal onthult complexe interacties tussen oude Meso-Amerikaanse beschavingen

Foto: AP

ARCHEOLOGEN hebben in het hart van de oude Maya-stad Tikal, gelegen in het huidige Guatemala, een opmerkelijk altaar ontdekt dat niet door de Maya's zelf lijkt te zijn gebouwd. Het altaar, daterend uit de late 4e eeuw n.Chr., vertoont duidelijke kenmerken van de Teotihuacán-cultuur, een machtige beschaving uit centraal Mexico. Deze vondst werpt nieuw licht op de complexe relaties en culturele uitwisselingen tussen deze twee grote Meso-Amerikaanse beschavingen.

Het altaar werd aangetroffen in een elite wooncomplex binnen Tikal en is rijkelijk versierd met afbeeldingen die typerend zijn voor Teotihuacán, waaronder een figuur met een gevederd hoofddeksel en kenmerken van de Stormgod. De stijl en iconografie suggereren dat het altaar waarschijnlijk is vervaardigd door een kunstenaar die was opgeleid in Teotihuacán, wat duidt op een directe aanwezigheid of invloed van deze cultuur in Tikal.

De relatie tussen Tikal en Teotihuacán was complex en evolueerde over de tijd. Aanvankelijk onderhielden de twee steden waarschijnlijk vreedzame handelsbetrekkingen. Echter, historische bronnen wijzen erop dat Teotihuacán in het jaar 378 n.Chr. een staatsgreep pleegde in Tikal, waarbij de lokale koning werd afgezet en vervangen door een heerser die loyaal was aan Teotihuacán. De ontdekking van dit altaar, daterend van vóór deze staatsgreep, suggereert dat de invloed van Teotihuacán al eerder aanwezig was en mogelijk de weg bereidde voor latere politieke interventies.

Opmerkelijk is dat het altaar en de omliggende structuren later door de Maya's werden begraven en niet opnieuw werden gebruikt, wat ongebruikelijk is aangezien de Maya's vaak oude gebouwen overnieuw opbouwden. Dit kan wijzen op ambivalente of negatieve gevoelens ten opzichte van de Teotihuacán-invloed en de gebeurtenissen die daarop volgden.

Deze ontdekking benadrukt de dynamische en soms turbulente interacties tussen de Maya's en Teotihuacán, en biedt nieuwe inzichten in de politieke en culturele ontwikkelingen in het oude Meso-Amerika.

Recap Week 15

Aruba zet koers naar regeneratieve bezoekerseconomie

ARUBA streeft naar een toekomstbestendige toerismesector door te evolueren van massatoerisme naar een regeneratieve bezoekerseconomie. Tijdens een presentatie op Curaçao lichtte Ronella Croes, CEO van Aruba Tourism Authority (ATA), de nieuwe meerjarige strategie toe die loopt tot 2035. De focus verschuift van kwantiteit naar kwaliteit, met nadruk op balans, duurzaamheid en waardecreatie.

In plaats van enkel te behouden wat Aruba uniek maakt, wil de strategie actief bijdragen aan herstel en versterking van natuur, cultuur en gemeenschap. Deze benadering vraagt om een herdefiniëring van de relatie met de bezoeker: niet alleen ontvangen, maar verbinden, bijdragen en beschermen.

Ondersteund door vernieuwde datamodellen zoals het Tourism Impact Model en het Tourism Correlation Model, kunnen beleidsmakers en private partners weloverwogen beslissingen nemen. Aruba richt zich op verantwoordelijke reizigers met gedeelde waarden, en hanteert een beheerste groei om druk op infrastructuur en levenskwaliteit te minimaliseren.

Verkeersdode in Savaneta:

56-jarige bromfietser overleden

OP zondagavond 6 april rond 19:45 uur kreeg de politiecentrale melding van een verkeersongeval tussen een auto en een brommer op de hoofdweg van Savaneta, ter hoogte van de kruising richting het Olympisch zwembad.

Politiepatrouilles en een ambulance werden direct naar de locatie gestuurd. Bij aankomst troffen agenten de bestuurder van de brommer aan zonder tekenen van leven. Een arts stelde ter plaatse het overlijden vast.

Het slachtoffer is geïdentificeerd als Dennis Leonel C. Vakkers, geboren op 18 november 1968 in Nederland. Hij was 56 jaar oud.

Specialisten van de verkeerspolitie, technische eenheid, slachtofferhulp, het Openbaar Ministerie, de verkeerschef en hoofdcommissaris Arnhem waren aanwezig bij het onderzoek.

De zaak is in onderzoek. Het Korps Politie Aruba betuigt zijn medeleven aan de familie en nabestaanden van het slachtoffer.

ATA presenteert toekomstvisie tijdens CHATA-conferentie op Curaçao

TIJDENS de CHATA-conferentie op Curaçao presenteerde Ronella Croes, CEO van Aruba Tourism Authority (ATA), de toekomstvisie van Aruba's toerismesector. In haar toespraak benadrukte ze de noodzaak om over te stappen van kwantitatieve groei naar kwalitatieve ontwikkeling binnen toerisme. Ze waarschuwde voor de effecten van *"sobreturismo"*, waarbij toerisme langdurig alle aspecten van economie, cultuur en samenleving begint te domineren.

Croes wees op herkenbare uitdagingen zoals druk op infrastructuur, woningmarktverstoringen door kortetermijnverhuur, en stijgende kosten van levensonderhoud. Tegelijkertijd erkende ze externe invloeden zoals geopolitieke spanningen en technologische veranderingen.

Ze blikte terug op acht bewogen jaren, inclusief het verlies van de Venezolaanse markt en de impact van COVID-19. Dankzij strategische diversificatie en samenwerking met overheid en sector, wist Aruba zich snel te herstellen.

De oprichting van ATA als zelfstandig entiteit in 2011, gefinancierd via toeristenbelasting, was volgens Croes essentieel voor de huidige veerkracht en toekomstgerichte koers.

Aruba en Curaçao:

Gedeelde doelen, verschillende toerismestrategieën

TIJDENS een conferentie van CHATA op Curaçao benadrukte Ronella Croes, CEO van Aruba Tourism Authority, de overeenkomsten én strategische verschillen tussen Aruba

→→

en Curaçao op het gebied van toerisme. Terwijl Aruba sinds 1986 sterk afhankelijk is van toerisme (70% van het BBP), bevindt het zich nu in een volwassen fase van toeristische ontwikkeling, met focus op kwaliteit en duurzaamheid.

In 2024 verwelkomde Aruba 2,3 miljoen toeristen, waarvan 1,4 miljoen verblijfstoeristen. Opvallend is de groei van short-term vacation rentals, die voor het eerst hotels in marktaandeel overtroffen. Aruba werkt daarom aan regelgeving via een nieuwe onafhankelijke instantie die toezicht moet houden op de HORECA-sector en eerlijke concurrentie moet waarborgen.

In tegenstelling tot Curaçao, dat zich in een groeifase bevindt, worstelt Aruba met toeristische druk op ruimte, infrastructuur en leefbaarheid. De uitdaging ligt nu in het behouden van kwaliteit en authenticiteit terwijl men de toeristische vraag beheerst.

Kustwacht onderschept drugstransport en arresteert vier mannen

IN de vroege ochtenduren van dinsdag heeft de Kustwacht bij Aruba een verdachte boot onderschept in de territoriale wateren van het eiland. De boot voer richting Aruba, wat direct alarmbellen deed afgaan bij de maritieme autoriteiten.

Met behulp van het patrouillevaartuig Metal Shark slaagde de Kustwacht erin de boot tijdig te onderscheppen, nog vóór deze de kust bereikte. Aan boord werden vier Venezolaanse mannen aangetroffen. Bij nadere inspectie ontdekte het Kustwachtpersoneel meerdere pakketten met een totale hoeveelheid van ruim 470 kilo drugs.

De verdachten zijn ter plekke aangehouden en overgedragen aan het Korps Politie Aruba. De zaak bevindt zich nu in onderzoek, waarbij wordt gekeken naar de herkomst, bestemming en betrokkenen bij deze smokkelpoging.

Deze succesvolle operatie onderstreept het belang van voortdurende waakzaamheid van de Kustwacht in de strijd tegen georganiseerde misdaad en drugshandel in de regio. Verdere acties en vervolging worden verwacht.

Aruba zet koers naar duurzaam en regeneratief toerismebeleid

ARUBA richt zich op een duurzame transformatie van zijn toerismesector, met nadruk op kwaliteit boven kwantiteit. Tijdens de CHATA-conferentie op Curaçao presenteerde Ronella Croes, CEO van Aruba Tourism Authority (ATA), de strategie Turismo 2030, gericht op balans tussen economische groei, milieubescherming en welzijn van de gemeenschap.

Belangrijke pijlers zijn capaciteitsbeheer, regeneratieve praktijken, kustbescherming en communitybetrokkenheid. Aruba gebruikt moderne tools zoals realtime bezoekersdata via sensoren en de AI-gestuurde myAruba Assistant om bezoekerservaringen te verbeteren en overbelasting te voorkomen.

In 2026 opent het Visitor Inspiration Center, dat via technologie en storytelling bezoekers een diepere connectie met Aruba biedt. Ondanks indrukwekkende groei in toerisme—met een stijging van 92% in toerisme-inkomsten sinds 2013—zet Aruba nu in op slimme, inclusieve groei.

ATA benadrukt samenwerking en kennisdeling in de regio, en positioneert Aruba als voorbeeld van hoe toerisme economische waarde kan leveren zonder de draagkracht van het eiland te overschrijden.

Inschrijving geopend voor Copa Hubenil Gobernador Felipe B. Tromp 2025

De inschrijving voor nominaties voor de Copa Hubenil Gobernador Felipe B. Tromp 2025 is geopend. Jongeren of jeugdorganisaties die zich tussen 15 april 2024 en 15 april 2025 hebben onderscheiden op cultureel, sociaal of sportief vlak kunnen worden voorgedragen. De leeftijdscategorie is 8 tot 21 jaar.

Nominaties kunnen tot uiterlijk vrijdag 18 april 2025 worden ingediend via het formulier op de Facebook-pagina van ATHA of via e-mail: info@athaaruba.com. Inzendingen mogen ondersteund worden met foto's, nieuwsartikelen of andere relevante documenten.
De onderscheiding is ingesteld in 1992 ter ere van Aruba's eerste gouverneur, Felipe B. Tromp, die zich sterk inzette voor cultuur en onderwijs op het eiland.

De uitreiking vindt plaats op 27 april tijdens de viering van

→→

Koningsdag en wordt overhandigd door de Gouverneur van Aruba. Voor meer informatie: bel +297 582 3773 of mail naar ATHA.

Zorg voor ouderen op Aruba:

Rapport legt dringende noden bloot

OP 7 maart 2024 werd het rapport *"Inrichting Verpleging en Verzorging (Ouderenzorg) op Aruba"* gepresenteerd, waarin met heldere cijfers en scherpe analyses de zorgelijke staat van ouderenzorg op het eiland wordt blootgelegd. Hoewel het rapport belangrijke inzichten biedt, roept het vooral dringende vragen op over actie en prioriteit.

De vergrijzing op Aruba neemt snel toe: in 2025 zullen 2.825 ouderen zorg nodig hebben, oplopend tot 5.276 in 2040. 76% hiervan betreft thuiszorg, wat aanzienlijk goedkoper is dan institutionele zorg (44,3 miljoen vs. 58,6 miljoen florin). Toch blijft beleidsmatige actie uit.

Critici stellen dat eerdere signalen zijn genegeerd en vragen zich af waarom structurele maatregelen uitblijven. Met de huidige gegevens in handen, ligt de bal nu bij de nieuwe minister: komt er eindelijk een nationaal actieplan? De tijd van rapporten is voorbij — wat telt zijn concrete investeringen en structurele hervormingen voor menswaardige, toegankelijke ouderenzorg.

Prestatie moet de norm zijn

Verwachtingen van leiderschap

IN een democratie kiezen we leiders om het algemeen belang te dienen, niet om applaus te oogsten bij elke uitvoering van hun taak. Ministers ontvangen mandaat en middelen om problemen op te lossen en beleid te voeren. Toch wordt hun basistaken vaak als uitzonderlijke prestaties gepresenteerd: *het openen van een school of herstellen van een weg krijgt applaus, ook al was het lang gepland.*

Goed bestuur vereist visie, daadkracht en doorzettingsvermogen, maar het uitvoeren van beleid is geen gunst aan het volk—het is de kern van hun functie. Waardering is gepast, maar onderscheid moet worden gemaakt tussen routine en buitengewone prestaties.

Een volwassen samenleving stelt hoge normen en blijft kritisch. Echte vooruitgang vereist leiders die verwachtingen overtreffen, niet enkel zichtbaar zijn. Pas als goed werk normaal wordt gevonden, groeit het vertrouwen in bestuur. Niet door symboliek, maar door impact en betrokkenheid van burgers. Dat is geen ondankbaarheid, dat is volwassen democratie.

Voorjaarsvakantie op komst:

Let op stijging van mazelengevallen wereldwijd

HET Departamento di Salud Publico (DVG) waarschuwt reizigers tijdens de Semana Santa voor een wereldwijde toename van mazelen (sarampi). Mazelen is een zeer besmettelijke virale infectie die via de lucht wordt verspreid. Symptomen zijn hoge koorts, hoest, huiduitslag, rode ogen en witte vlekjes in de mond.

Vooral ongevaccineerde kinderen, zwangere vrouwen en mensen met een verzwakt immuunsysteem lopen risico op ernstige complicaties zoals longontsteking, hersenontsteking of problemen tijdens de zwangerschap.

DVG raadt reizigers aan om de situatie in hun reisbestemming te controleren. Wie geboren is vóór 1970 en slechts één vaccinatie heeft gehad, wordt geadviseerd zich opnieuw te laten vaccineren om de immuniteit te versterken.

De mazelenvaccinatie kost Afl. 60,- en is zonder afspraak verkrijgbaar bij de afdeling Infectieziekten van DVG aan de Avicenastraat 1, maandag t/m vrijdag van 7:30–11:45 en 13:15–15:30. Bescherm je gezondheid — laat je vaccineren.

Prisma-programma helpt kinderen met taalachterstand in het Nederlands

STICHTING Katholiek Onderwijs Aruba (SKOA) blijft zich inzetten voor het Prisma-programma, dat gericht is op kinderen die de Nederlandse taal nog niet beheersen. Nederlands is de instructietaal binnen het reguliere onderwijs op Aruba, en Prisma biedt een éénjarig voortraject om kinderen hier succesvol op voor te bereiden.

Het programma ondersteunt zowel de taalontwikkeling als het sociaal-emotionele en academische groeitraject van elk kind. Na afloop kunnen de leerlingen beter integreren in het reguliere onderwijs.

Ouders die hun kind willen inschrijven, kunnen dit volledig online doen via www.skoa.aw door te kiezen voor 'inschrijven' en daarna 'Prisma'. Wie hulp nodig heeft, kan langs-

→→

komen bij het SKOA-kantoor aan de Copernicusstraat 11, van maandag tot vrijdag tussen 8:00–12:00 en 14:00–16:00.

Voor meer informatie kunnen ouders terecht op de website of bellen naar +297 523 1800 tijdens kantooruren.

ATIA presenteert jaarstrategie en viert 80-jarig bestaan

OP 27 maart 2025 hield de Aruba Trade and Industry Association (ATIA) haar algemene ledenvergadering in het Hilton Aruba Resort. Directeur Hans Henriquez presenteerde de strategische plannen voor 2025 en de activiteiten ter gelegenheid van ATIA's 80-jarig jubileum.

Belangrijke aankondigingen waren onder andere de driedelige Masterclass-reeks Creating the FEARLess Organization en de officiële viering op 18 juni met internationale gasten van onder meer ILO en IOE. Daarnaast lanceert ATIA dit jaar het nieuwe concept EXPO ATIA – Conecta, Progresa, Eleva, gepland voor november, inclusief job fair en netwerkevent.

De organisatie blijft zich richten op arbeidsmarktvraagstukken, digitalisering (eGovernment), vermindering van bureaucratie en fiscale hervormingen. Workshops en trainingen blijven een kernpunt.

De raad van bestuur blijft ongewijzigd en zal tijdens de eerste vergadering de nieuwe functionarissen aanwijzen. De vergadering werd afgesloten met een netwerkbijeenkomst ter inspiratie en promotie van het jubileumjaar.

Gratis workshops 'Young Entrepreneurship' voor jongeren van 18 tot 35 jaar

Het Departamento di Asuntonan Economico, Comercio y Industria organiseert via IDEA een serie gratis workshops onder de naam Young Entrepreneurship. Deze zijn speciaal gericht op jongeren tussen 18 en 35 jaar en maken deel uit van het beleid om ondernemerschap te stimuleren.

De workshops vinden plaats op 15 april, 13 mei, 10 juni en 1 juli van 8:30 tot 12:15 uur bij Sun Plaza, verdieping 2, zaal #25. Deelnemers leren essentiële vaardigheden zoals het schrijven van een businessplan, financieel beheer, AI en blockchain toepassen in hun onderneming, en hoe je je intellectueel eigendom beschermt.
Ook onderwerpen als teamontwikkeling en kansen herkennen in de markt komen aan bod.
Geïnteresseerden die aan alle vier de dagen willen deelnemen, kunnen zich inschrijven via https://cutt.ly/YE of de QR-code. Voor meer informatie bel IDEA via +297 521 2440 of 521 2439. Let op: plaatsen zijn beperkt!

Aruba Airport start met soft opening van nieuwe check-interminal voor VS-vluchten

ARUBA Airport Authority (AAA) is begonnen met de soft opening van de nieuwe check-interminal voor vluchten naar de Verenigde Staten. De eerste vlucht die gebruikmaakte van de nieuwe faciliteit was Delta Air Lines DL1761 naar Boston. Passagiers werden bijgestaan door AAA-vrijwilligers om het proces soepel te laten verlopen.

In deze eerste fase zijn Delta, United, Spirit en Southwest Airlines al overgestapt. JetBlue en American Airlines volgen op 29 april, waarmee de terminal volledig operationeel wordt.
De soft opening werd feestelijk ingeluid met lokale muziek en lekkernijen. AAA benadrukt dat er in deze overgangsperiode mogelijk operationele aanpassingen nodig zijn en vraagt begrip van passagiers.

De nieuwe terminal is onderdeel van een grootschalige investering in efficiëntie en servicekwaliteit. Voor meer informatie en updates over de check-inprocedures en de nieuwe terminalindeling, kunnen reizigers terecht op www.airportaruba.com/new-us-check-in.

Frontier Airlines lanceert rechtstreekse zomerroute van Atlanta naar Aruba

ARUBA Airport Authority (AAA) kondigt met enthousiasme aan dat Frontier Airlines vanaf 24 mei 2025 een nieuwe, rechtstreekse vlucht zal aanbieden tussen Hartsfield-Jackson Atlanta International Airport (ATL) en Queen Beatrix

International Airport (AUA). De vlucht wordt wekelijks op zaterdag uitgevoerd tot 16 augustus 2025, met een Airbus A321 die 230 passagiers kan vervoeren.

De vluchtschema's zijn als volgt: vertrek uit Atlanta om 10:13 uur met aankomst in Aruba om 14:20 uur; vertrek uit Aruba om 15:35 uur en aankomst in Atlanta om 19:55 uur.

Deze toevoeging versterkt de connectiviteit met de Zuidoostelijke Verenigde Staten en vergroot de capaciteit tussen Atlanta en Aruba in het drukke zomerseizoen. Met deze uitbreiding biedt Aruba Airport nu 16 directe routes naar de VS via 29 luchtvaartmaatschappijen, wat de aantrekkingskracht en bereikbaarheid van het eiland verder versterkt.

Op weg naar Onderwijs 3.0

Herziening Voortgezet Onderwijs

IN het kader van het Strategisch Nationaal Onderwijsplan (PEN 2030) werkt de Directie Onderwijs Aruba aan een herziening van het voortgezet onderwijs. Deze vernieuwing is nodig om beter aan te sluiten op de doorstroom van het basisonderwijs naar vervolgopleidingen en de arbeidsmarkt.

Het doel is om leerlingen te voorzien van de competenties die nodig zijn in de moderne samenleving, zowel lokaal als internationaal. Daarbij worden ook de onderwijswetten, de rol van docenten en de leeromgeving geactualiseerd.

Meer dan 500 belanghebbenden, waaronder schoolleiders, docenten, studenten, zorgprofessionals en overheidsinstanties, zijn geraadpleegd. Daarnaast is er een online enquête beschikbaar voor de gemeenschap via www.ea.aw, zodat iedereen kan bijdragen aan het verbeterproces.

De Directie Onderwijs nodigt iedereen uit om zijn stem te laten horen. Elke mening telt in de vormgeving van toekomstgericht onderwijs op Aruba. Volg @EducationAruba voor updates.

ZorgPas vervalt in 2025:

Gebruik de AZV-app of een geldig ID

DE AZV informeert verzekerden dat de fysieke ZorgPas (plastic kaart) met vervaldatum in 2025 niet meer wordt vervangen. Sinds december 2019 is de AZV-app geïntroduceerd als digitaal alternatief. Hiermee toont men eenvoudig de digiZorgPas, geldig bewijs van AZV-dekking.

Wie geen smartphone of internettoegang heeft tijdens een doktersbezoek, mag ook een geldig identiteitsbewijs (paspoort, cedula of rijbewijs) tonen. Zorgverleners controleren via een speciaal webportaal of de AZV-verzekering geldig is.

De AZV-app is gratis te downloaden via www.azv.aw. Instructievideo's helpen bij installatie. Ouders kunnen ook hun kinderen of familieleden aan hun digiZorgPas toevoegen. Voor hulp is AZV bereikbaar op tel. 5279900 of op kantoor aan de Rumbastraat 21, maandag t/m vrijdag van 07:30 tot 16:00 uur. Voorkom problemen — schakel tijdig over naar digitaal!

Aruba zoekt balans

ATV/UTV-toerisme versus natuurbescherming

OP Aruba woedt een groeiend debat over het behoud van de natuur versus de economische waarde van ATV/UTV-toerisme. Deze populaire tours trekken avontuurlijke bezoekers aan en zorgen voor broodnodige inkomsten voor lokale gezinnen. Tegelijkertijd waarschuwen milieuorganisaties voor onherstelbare schade aan kwetsbare ecosystemen, zoals verwoeste cactussen en verstoorde nestgebieden.

Touraanbieders pleiten voor betere regulatie in plaats van verbod, met GPS-tracking, milieutraining en gecontroleerde routes als mogelijke oplossing. Milieuactivisten benadrukken dat zelfs gereguleerde off-road activiteiten risico's meebrengen voor de natuur die Aruba juist aantrekkelijk maakt.

De nieuwe minister van Natuur en Milieu staat voor een uitdaging: hoe behoud je economische activiteiten zonder de natuurlijke rijkdommen op te offeren? Een evenwichtig vergunningensysteem, educatie en zones met beperkingen kunnen een compromis bieden. De vraag blijft: kiest Aruba voor duurzaam toerisme of economische kortetermijnwinst ten koste van haar unieke natuur?

RBC past openingstijden aan voor betere service en werkomgeving

RBC Royal Bank (Aruba) N.V. heeft aangekondigd dat de openingstijden van haar vestiging op Aruba worden aangepast met ingang van maandag 5 mei 2025. Deze wijziging speelt in op de veranderende behoeften en voorkeuren van klanten, die steeds vaker kiezen voor digitale bankdiensten en selfserviceopties.

⟶⟶

Dianan di operacion	Oranan di Operacion
Dialuna – Diahuebs	8:00 a.m. – 3:00 p.m.
Diabierna	8:00 a.m. – 4:00 p.m.

Klanten maken meer gebruik van online bankieren en geldautomaten voor dagelijkse transacties, terwijl persoonlijke bezoeken aan de vestiging vooral gericht zijn op complexere financiële diensten zoals hypotheken, investeringen en spaaradvies. RBC investeert daarom actief in digitale kanalen en technologie om klanten vlotter en efficiënter van dienst te zijn.

Daarnaast verwacht RBC dat deze aanpassing een positievere werkomgeving zal creëren voor haar medewerkers, met meer focus op waardevolle klantinteracties. Met deze stap wil RBC een betere balans creëren tussen klanttevredenheid en medewerkerstevredenheid, en haar toewijding aan moderne, klantgerichte dienstverlening verder versterken.

Strengere controle op verkoop van vape aan jongeren onder 21 jaar

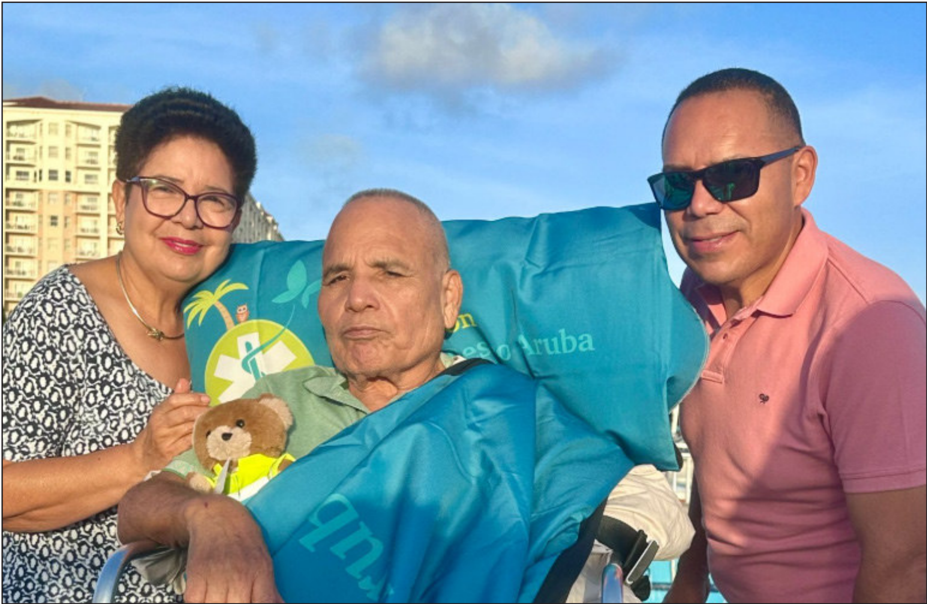
OP initiatief van de wijkpolitie Santa Cruz, in samenwerking met de afdeling Vergunningen (SBV) en de uniformpolitie, is gestart met een controle- en bewustwordingsactie gericht op de verkoop van vape-producten. Aanleiding is de toenemende zorg over het gebruik van vape onder jongeren, met mogelijke ernstige gevolgen voor hun gezondheid.

Volgens de Tabakswet is het verboden om vape te verkopen aan jongeren onder de 21 jaar, en eveneens verboden voor hen om te vapen. Tijdens het weekend zijn diverse winkels in Santa Cruz bezocht door politie, DVG en FADA. Daarbij werden ondernemers geïnformeerd over de geldende regels en de mogelijke boetes bij overtreding.

De actie maakt deel uit van een bredere preventiecampagne gericht op jongeren en hun ouders. De autoriteiten benadrukken het belang van waakzaamheid en roepen op tot gezamenlijke inspanningen om jongeren te beschermen tegen de gezondheidsrisico's van vapegebruik.

FUDA vervult laatste wens van Nicolás Kelly met zonsondergang

OP zaterdag 5 april 2025 heeft Fundashon Ultimo Deseo Aruba (FUDA) de laatste wens van Nicolás Kelly in vervulling laten gaan: nog één keer de zonsondergang bewonderen vanaf de pier van Hadicurari, een plek die symbool stond voor zijn passie voor vissen.

De gepensioneerde Setar-medewerker bracht daar vele jaren door met zijn familie. Zijn kleinzoon Xavier diende de wens in. FUDA regelde vervoer en begeleiding, met hulp van ambulanceorganisatie Faith & Hope. Familie, vrienden en leden van NOS Clubhuis verwelkomden Nicolás hartelijk, met hapjes van Moomba Beach Restaurant en eigen bijdragen van dierbaren.

FUDA blijft zich inzetten voor het kosteloos realiseren van laatste wensen van terminale patiënten op Aruba. Meer informatie of aanmelden kan via www.fuda-aruba.com of telefonisch via +297 732-7373.

Aruba en Royal Schiphol Group versterken samenwerking met nieuw MoU

DE regering van Aruba en Royal Schiphol Group (RSG) hebben een belangrijke stap gezet in hun samenwerking met de ondertekening van een nieuw Memorandum of Understanding (MoU). Dit akkoord markeert het einde van een eerdere impasse en legt de basis voor een duurzame strategische samenwerking tussen Aruba Airport Authority N.V. (AAA) en Royal Schiphol International B.V.

Het MoU omvat afspraken over goed bestuur, lokale talentontwikkeling via de Schiphol Academy, en de mogelijkheid voor RSG om een commissaris voor te dragen bij AAA. Daarnaast wordt een exoneratie voorzien voor de salarisschalen van de AAA-top.

Minister-president Mike Eman benadrukte dat het akkoord niet alleen vertrouwen herstelt, maar ook perspectief biedt voor versterking van de Arubaanse luchtvaartinfrastructuur en economie. Het MoU werd ondertekend door vertegenwoordigers van Aruba en RSG, waaronder premier Eman en RSG-directeur Kjell Kloosterziel.

→→

Oproep tot integratieprogramma voor ongedocumenteerde jongeren in Aruba

IN Aruba groeit het aantal jongeren dat zonder geldige verblijfsstatus is opgegroeid op het eiland. Deze zogeheten 'Arubaanse Dreamers' zijn vaak kinderen van migranten die hun hele leven op Aruba hebben doorgebracht, onderwijs hebben gevolgd en Papiaments spreken. Bij het bereiken van de leeftijd van 18 jaar vallen zij echter buiten het formele systeem: zij mogen niet werken, studeren of legaal bijdragen aan de samenleving.

Deze situatie leidt tot verlies van sociaal en economisch potentieel, juist in sectoren waar Aruba kampt met personeelstekorten, zoals zorg, onderwijs en ICT. De situatie roept op tot een strikt gereguleerd integratieprogramma, met voorwaarden zoals een blanco strafblad, schooldeelname en aantoonbare sociale inzet.

Zo'n programma biedt tijdelijke werkvergunningen, trajecten voor taal en burgerschap, en uitzicht op reguliere status bij bewezen inzet. Dit is geen gunst, maar een beleidsmaatregel die menselijke waardigheid en sociaaleconomische logica combineert.

Oproep tot duurzaam groeibeleid

Aruba nadert grenzen van draagkracht

ARUBA ervaart de keerzijde van aanhoudende economische groei: overbelasting van infrastructuur, ecologische druk en stijgende woonlasten. Met toenemende bevolking, toerisme en bouwprojecten overschrijdt het eiland zijn 'carrying capacity' — de maximale belasting die een regio aankan zonder blijvende schade.

Verkeersdrukte, falende riolering, groeiende afvalbergen en schaarse betaalbare huisvesting zijn tekenen van een systeem onder stress. Natuurgebieden verdwijnen onder resortbouw, terwijl recycling en afvalverwerking tekortschieten. Er ontbreekt centrale regie en een langetermijnvisie.
Deskundigen roepen op tot een nationale studie naar Aruba's werkelijke draagkracht. Beleidskeuzes zouden moeten focussen op kwalitatief toerisme, natuurbescherming, duurzaam transport en modern afvalbeheer.

Zonder fundamentele koerswijziging riskeert Aruba een onhoudbare situatie. De tijd voor proactief, duurzaam beleid is nu, voordat schade onomkeerbaar wordt.

DNM roept kampeerders op tot natuurbehoud tijdens Semana Santa

DE Directie Natuur en Milieu (DNM) roept kampeerders op om tijdens de Semana Santa, van 13 tot 27 april 2025, verantwoord om te gaan met Aruba's natuur. Kamperen aan stranden en in natuurlijke gebieden brengt risico's met zich mee voor flora en fauna, zoals mangroven, zeewier, schildpadden en koraal.

DNM benadrukt dat vegetatie niet mag worden verwijderd voor tentplaatsen, en dat beschermde dieren niet mogen worden gevoerd of verstoord. Kampeerders dienen afval correct af te voeren en plastic wegwerpproducten en schadelijke zonnecrèmes met oxybenzone te vermijden.
Vergunningen worden uitgegeven door de politie en vallen onder diverse natuur- en milieuwetten. De nadruk ligt op behoud en netheid van de kampeerlocaties.

DNM wenst iedereen een fijne kampeertijd en doet een beroep op de gemeenschap om Aruba's natuur en milieu het hele jaar door te beschermen. Meer informatie via www.dnmaruba.org.

Trending • NL

Grote Zorgen binnen de Strafrechtadvocatuur

Opnieuw Advocaat van Ridouan Taghi Gearresteerd

Foto: https://www.noordhollandsdagblad.nl

DE arrestatie van advocaat Vito Shukrula, verdediger van Ridouan Taghi, heeft tot grote opschudding geleid binnen de strafrechtadvocatuur. Shukrula wordt verdacht van het doorgeven van boodschappen namens Taghi, waarmee hij de derde advocaat is die hiermee in verband wordt gebracht. Eerder werden Youseff Taghi en Inez Weski hiervoor aangehouden of verdacht.

Collega-advocaten reageren geschokt en maken zich zorgen over de impact op het imago van de beroepsgroep. De Orde van Advocaten spreekt van ernstige reputatieschade en benadrukt dat dit de positie van advocaten in de rechtsstaat raakt. Hoewel het slechts om verdenkingen gaat, vrezen velen dat het vertrouwen in de advocatuur afneemt.

Ook roept het incident vragen op over wie nog bereid is de verdediging van Taghi op zich te nemen. Mogelijke vertraging van het hoger beroep is niet uitgesloten.

Kamer Verdeeld over Keijzers Plan voor Huurverhogingen

WOONMINISTER Mona Keijzer (BBB) krijgt forse kritiek op haar voorstel om binnen de Wet Betaalbare Huur weer hogere huurprijzen toe te staan. NSC en PVV, beide coalitiepartijen, uiten zorgen, waardoor een Kamermeerderheid onzeker is. Keijzer wil de wet versoepelen om te voorkomen dat te veel particuliere huurwoningen verdwijnen; sinds de invoering van het puntenstelsel in 2023 zijn al 30.000 huurwoningen verkocht.

Haar voorstel kan huren met tientallen euro's verhogen. Tegenstanders vrezen dat huurders hierdoor verder onder druk komen. GL-PvdA noemt het plan “onverantwoord”, en ook gemeenten en huurdersorganisatie Woonbond verzetten zich. NSC stelt dat oplossingen gezocht moeten worden in belastingverlaging voor verhuurders, niet via huurverhoging.

Vastgoed Belang vindt Keijzers voorstel juist te voorzichtig. Keijzer stelt dat haar maatregelen noodzakelijk zijn om het woningaanbod voor middeninkomens te behouden. De discussie zal de komende weken voortduren, terwijl steun in de Kamer wankel blijft.

Vermijd Randstad Eind Juni

Grote Verkeershinder Rond NAVO-top

TIJDENS de NAVO-top op 24 en 25 juni in Den Haag worden aanzienlijke verkeersmaatregelen genomen. Rijkswaterstaat verwacht ernstige verkeershinder in de Randstad van 22 tot 27 juni, met mogelijk tot 450 km file. Belangrijke snelwegen zoals de A4, A5, A44 en N44 worden gedeeltelijk of volledig afgesloten, evenals meerdere wegen rond het World Forum. Speciale omleidingsroutes en veiligheidszones worden ingesteld.

Weggebruikers wordt dringend geadviseerd thuis te werken of alternatieve vervoersmiddelen te gebruiken. De NS rijdt een normale dienstregeling, maar verwacht extra drukte. Ziekenhuis LUMC blijft bereikbaar via speciale corridors. Ook evenementen, waaronder wielerwedstrijden en festivals, zijn geannuleerd.

De NAVO-top is groter dan de nucleaire top in 2014 en kent strengere beveiligingsmaatregelen vanwege toegenomen dreigingen zoals cyberaanvallen. Transportorganisaties waarschuwen voor logistieke complicaties en roepen op tot goede afstemming met opdrachtgevers. De Rijksoverheid roept op de Randstad waar mogelijk te mijden.

Rabobank Strafrechtelijk Vervolgd wegens Overtreding Anti-witwaswetgeving

HET Openbaar Ministerie (OM) gaat Rabobank vervolgen voor structurele overtredingen van de Wet ter voorkoming van witwassen en financiering van terrorisme (Wwft) in de periode 2016–2021. Volgens het OM schoot de bank ernstig tekort in klantonderzoek en het melden van verdachte trans-

⟶⟶

acties. Het is de eerste keer dat een Nederlandse bank zich hiervoor voor de strafrechter moet verantwoorden; eerdere zaken tegen ING en ABN Amro leidden tot schikkingen.

Rabobank kwam eerder al in opspraak, onder meer vanwege rentemanipulatie (2013) en witwassen via haar Amerikaanse dochter (2018). De zaak draait om de periode waarin Wiebe Draijer bestuursvoorzitter was; het OM beslist later of (oud-) bestuurders ook worden vervolgd.

De vervolging wordt gezien als een belangrijk signaal, onder meer door bankcriticus Pieter Lakeman, die al langer pleit voor persoonlijke aansprakelijkheid van topbestuurders. De naleving van de Wwft blijft een kostbare uitdaging voor banken, met gevolgen voor klanten en bedrijven die moeilijker rekeningen kunnen openen.

EU Pauzeert Tegenheffingen op VS-producten om Onderhandelingen Kansen te Geven

DE Europese Unie heeft besloten om aangekondigde tegenheffingen op Amerikaanse producten voor negentig dagen op te schorten. Volgens Commissievoorzitter Ursula von der Leyen wil de EU hiermee ruimte creëren voor diplomatiek overleg, nadat de VS importtarieven op bepaalde producten, waaronder staal en aluminium, terugbracht naar 10 procent.

De EU beschouwde de oorspronkelijke Amerikaanse heffingen als handelsbelemmerend en had vergeldingsmaatregelen voorbereid. Hoewel deze nu zijn gepauzeerd, benadrukt Von der Leyen dat alle opties openblijven als de onderhandelingen geen resultaat opleveren.

De Europese Commissie gebruikt de komende periode om overleg te voeren met lidstaten en industrie. Officiële bezoeken tussen EU en VS zijn nog niet gepland, maar er is wel voortdurend contact. De Amerikaanse president Donald Trump kondigde eerder eenzelfde tijdelijke pauze van wederkerige heffingen aan. Von der Leyen noemde dit *"een belangrijke stap richting stabilisering van de wereldeconomie."* De situatie wordt dagelijks geëvalueerd.

NAVO-oefening Ramstein Flag:

Luchtoverwicht als Afschrikking richting Rusland

TIJDENS de NAVO-oefening Ramstein Flag trainen bijna honderd gevechtsvliegtuigen uit achttien NAVO-landen twaalf dagen boven de Noordzee. De oefening, onder meer vanaf vliegbasis Leeuwarden, is bedoeld om militaire samenwerking te versterken en een krachtig signaal van afschrikking richting Rusland af te geven.

Premier Dick Schoof en Defensieminister Ruben Brekelmans bezochten de oefening en benadrukten de militaire dominantie van NAVO in de lucht. "Wij zijn dominant," aldus Brekelmans, die wijst op de operationele overmacht van toestellen als de F-35.

Hoewel de VS volledig deelneemt aan de oefeningen, leven er bij Europese bondgenoten zorgen over de Amerikaanse inzet bij een mogelijke NAVO-crisis. Toch tonen deze gezamenlijke oefeningen volgens Nederland de blijvende Amerikaanse betrokkenheid.

Nederland voldoet inmiddels aan de NAVO-norm van 2 procent van het BBP voor defensie-uitgaven. Extra investeringen worden besproken bij de voorjaarsnota, mede in aanloop naar de NAVO-top in juni.

Explosie en Brand in Heerhugowaard

Zes Gewonden en Meerdere Aanhoudingen

BIJ een vermoedelijke explosie en grote brand in een flat aan de Umbriellaan in Heerhugowaard zijn donderdagavond zeker zes mensen gewond geraakt. Eén persoon is naar het ziekenhuis gebracht met rookinhalatie. De brand is geblust, maar instortingsgevaar belemmert de zoektocht naar mogelijke slachtoffers. Niet alle bewoners zijn getraceerd.

De brand verwoestte twee appartementen volledig en

→→

veroorzaakte forse schade aan omliggende woningen. Een specialistisch team onderzoekt de veiligheid van het gebouw. Bewoners zijn geëvacueerd en opgevangen in het gemeentehuis, met hulp van het Rode Kruis.

De politie heeft meerdere personen aangehouden; hun rol wordt onderzocht. Het is nog niet duidelijk wat de oorzaak van de explosie is. Beelden van het incident zijn welkom bij de politie. Een behandelcentrum onder het gebouw bleef gespaard; cliënten en personeel zijn ongedeerd. Burgemeester Maarten Poorter spreekt van een "verschrikkelijk" incident en belooft hulp voor de getroffen bewoners.

Kritiek op OM-besluit om ouders van schoolloze kinderen niet meer te vervolgen

HET Openbaar Ministerie (OM) stopt met het vervolgen van ouders die hun kinderen om geloofs- of levensovertuigingen thuishouden zonder toestemming. Staatssecretaris Mariëlle Paul (Onderwijs) noemt dit "onacceptabel" en stelt dat elk kind recht op onderwijs heeft. Ook Ingrado, de vereniging van leerplichtambtenaren, vreest dat het besluit zal leiden tot een toename van thuisblijvende kinderen.

Jurist Hannah Wertheimstein van Werkgroep Vrijstelling 5 onder b betoogt juist dat ouders geen toestemming nodig hebben voor vrijstelling en dat leerplichtambtenaren hun bevoegdheden overschreden. Het ministerie van Onderwijs weerspreekt dit en benadrukt dat handhaving wettelijk is toegestaan bij onvoldoende onderbouwing.

De AOb wijst op het sociale belang van schoolgang, terwijl gesprekken tussen de ministeries van Onderwijs, Justitie en het OM gaande zijn om de gevolgen van het besluit te evalueren. Mogelijke wetsaanpassingen worden niet uitgesloten.

NSC Past Pensioenvoorstel aan na Kritiek Raad van State

NSC heeft zijn voorstel tot wijziging van het pensioenstelsel aangepast na stevige kritiek van de Raad van State (RvS), die het plan eerder "onvoldoende doordacht" noemde en waarschuwde voor verstoring van de pensioentransitie. In het aangepaste voorstel wil NSC pensioendeelnemers individueel het recht geven bezwaar te maken tegen overheveling van hun opgebouwde pensioen naar het nieuwe stelsel. In dat geval blijft het oude pensioen onaangetast, terwijl nieuwe opbouw onder het nieuwe stelsel valt.

Een eerder voorgesteld referendum per pensioenfonds is geschrapt, maar blijft als alternatieve optie overeind als het individuele bezwaarrecht juridisch niet uitvoerbaar blijkt. Ondanks het negatieve advies van de RvS zetten NSC en steunpartij BBB het voorstel deels door, waarmee ze afwijken van hun eerdere standpunt om altijd RvS-adviezen te volgen.

De transitie betreft een herverdeling van circa 1.500 miljard euro. De eerste fondsen zijn al overgestapt; andere volgen in de komende jaren.

Defensietop:

Militairen Moeten Versneld Inzetgereed Zijn

GENERAAL Onno Eichelsheim, de hoogste militair van Nederland, heeft in een zeldzame dagorder alle Defensiemedewerkers opgeroepen zich versneld inzetgereed te maken. De oproep is bedoeld voor mogelijke deelname aan een internationale vredesmissie in Oekraïne of bij een bedreiging van NAVO-grondgebied.

Militairen moeten hun persoonlijke gereedheid beoordelen en alert zijn op operationele veiligheid, onder meer door verantwoord appgebruik en zichtbare defensiepasjes op kazernes. Eichelsheim benadrukt het belang van geheimhouding van inzetplannen.
Daarnaast versnelt Defensie de aanschaf van essentieel materieel zoals drones, verbindingsmiddelen en strategisch zeetransport, onder meer door vaker bij één leverancier in te kopen.

De generaal spreekt van "bijzondere tijden" en doet een beroep op de professionaliteit van alle eenheden. "De motor staat aan. Het is tijd voor een volgende versnelling," aldus Eichelsheim. De dagorder volgt op groeiende internationale spanningen en verhoogde militaire paraatheid binnen NAVO-verband.

AEX en Wereldbeurzen Herstellen Fors na Uitstel Amerikaanse Heffingen

→→

DE Amsterdamse AEX-index is donderdag met bijna 7 procent gestegen tot 851,44 punten, na het besluit van president Donald Trump om nieuwe Amerikaanse importheffingen negentig dagen uit te stellen. Eerder zorgden de aangekondigde heffingen nog voor scherpe verliezen op de wereldwijde markten.

De verhoging van importheffingen geldt nu tijdelijk niet voor landen die geen tegenmaatregelen nemen tegen de VS. China wordt wél getroffen met een forse heffing van 125 procent.
Europese beurzen in Frankfurt, Londen en Parijs stegen eveneens met ruim 7 procent. In Azië boekte de Nikkei bijna 9 procent winst, en de Taiwanese beurs sloot met een recordstijging van 9,3 procent. De Nasdaq in de VS sloot woensdag zelfs 12,2 procent hoger, de grootste dagwinst sinds januari 2001.

De internationale markten reageren positief op het uitstel, dat de handelsspanningen tijdelijk lijkt te verlichten en vertrouwen onder beleggers herstelt.

Kabinet Overweegt Gerichte Stikstofmaatregelen voor 1.800 Boeren nabij Kwetsbare Natuur

HET kabinet overweegt strengere stikstofmaatregelen voor 1.800 boerenbedrijven binnen 250 meter van kwetsbare Natura 2000-gebieden, zoals de Veluwe en de Peel. Landbouwminister Femke Wiersma (BBB) stelt voor dat deze boeren hun uitstoot fors verminderen, innoveren, verplaatsen of vrijwillig stoppen. Gedwongen uitkoop blijft uitgesloten.

De maatregelen zijn onderdeel van een breder stikstofpakket, waarvoor 4 tot 7 miljard euro beschikbaar moet komen. De rechter verplichtte het kabinet eerder om de stikstofuitstoot rond kwetsbare natuurgebieden stevig te verminderen, met als doel in 2030 een halvering van het stikstofoverschot.

De plannen zijn gevoelig binnen de BBB, die bij de formatie juist het transitiefonds van 25 miljard euro schrapte. Toch erkent Wiersma dat “niets doen geen optie is”. Reacties vanuit de agrarische sector zijn verdeeld: Agractie eist behoud van landbouwgrond, terwijl FDF spreekt van “boerenbedrog”. De ministeriële commissie neemt binnenkort een definitief besluit.

GGD Start Onderzoek naar Kankercluster onder Oud-Bewoners Arnhemse Rijnwijk

DE GGD Gelderland-Midden start een verkennend onderzoek naar gezondheidsklachten van voormalige bewoners van Rijnwijk, een inmiddels gesloopte industriewijk in Arnhem. Aanleiding is een publicatie in De Gelderlander, waaruit blijkt dat opvallend veel oud-bewoners kanker hebben gehad. In de kleine wijk met slechts 58 huizen zijn tientallen gevallen bekend.

De gemeente en GGD zeggen eerder geen signalen te hebben ontvangen, maar nemen de meldingen serieus. Oud-bewoners worden opgeroepen deel te nemen aan het onderzoek en worden uitgenodigd voor een informatiebijeenkomst. Wethouder Maurits van de Geijn spreekt van een “schokkende” situatie.

Rijnwijk stond al decennia bekend om milieuverontreiniging; sloop werd uiteindelijk tussen 2022 en 2024 uitgevoerd. Eerdere pogingen tot ontruiming strandden door verzet van bewoners, die er graag woonden vanwege lage huren. De gemeenteraad wordt vrijdag geïnformeerd over de situatie.

Sports • NL

Aspinall grijpt de winst

Van Gerwen strandt in halve finale Premier League Manchester

MICHAEL van Gerwen is er op de tiende avond van de Premier League Darts in Manchester niet in geslaagd om de finale te bereiken. De Nederlandse darter verloor kansloos met 6-2 van de Engelsman Nathan Aspinall in de halve eindstrijd. Het is opnieuw een tegenvaller in een wisselvallig Premier League-seizoen voor Van Gerwen, die na tien speelronden nog slechts één finaleplaats heeft geboekt.

Aspinall dominant vanaf de start

In de kwartfinale begon Van Gerwen de avond nog veelbelovend met een 6-4 overwinning op Chris Dobey. In de halve finale tegen Aspinall liep het echter al snel mis. De Engelsman begon sterk aan de partij en wist zijn eerste drie pijlen op de dubbel direct te benutten. Binnen enkele minuten stond er een 3-0 voorsprong op het bord voor Aspinall. Van Gerwen probeerde zich terug te knokken, maar zijn spel was onvoldoende om het tij te keren. Hoewel Aspinall later in de partij minder trefzeker was op de dubbels, kon de Nederlander daar niet van profiteren. De wedstrijd eindigde met een duidelijke 6-2 nederlaag voor Van Gerwen.

Finaleplaats voor Aspinall

Aspinall zette zijn sterke vorm voort in de finale, waarin hij met 6-4 wist te winnen van Luke Humphries. Die had eerder op de avond in zijn halve finale met dezelfde cijfers afgerekend met het fenomeen Luke Littler, die tot nu toe een sterk debuutseizoen doormaakt. Voor Aspinall is het zijn tweede avondzege van dit Premier League-seizoen, een belangrijke opsteker in zijn jacht op een play-offplek.

Wisselvallig seizoen Van Gerwen

Voor Van Gerwen blijft het Premier League-seizoen 2025 teleurstellend verlopen. Na tien speelronden staat hij met 15 punten op de vijfde plaats, buiten de top vier die aan het eind van het reguliere seizoen toegang geeft tot de play-offs. Alleen op de zevende avond in Cardiff wist Van Gerwen de finale te halen, toen hij verloor van Luke Littler. De Nederlander kampt dit seizoen bovendien met fysieke ongemakken. Een week geleden meldde hij zich last-minute af voor de negende speelronde in Berlijn vanwege een schouderblessure. Ook op de EuroTour in het Duitse Riesa kwam hij afgelopen weekend niet in actie.

Stand Premier League na speelronde 10

1. Luke Littler – 28 punten (+38)
2. Luke Humphries – 23 punten (+14)
3. Gerwyn Price – 15 punten (+7)
4. Nathan Aspinall – 15 punten (-3)
5. Michael van Gerwen – 15 punten (-9)
6. Rob Cross – 12 punten (-11)
7. Chris Dobey – 7 punten (-17)
8. Stephen Bunting – 5 punten (-24)

Van Gerwen deelt zijn puntenaantal met Price en Aspinall, maar staat door een negatief legsaldo van -9 buiten de top vier. Met nog zes speelavonden te gaan, is een plaats in de play-offs nog mogelijk, maar zal Van Gerwen constanter moeten presteren én blessurevrij moeten blijven.

Vooruitblik

De Premier League Darts 2025 bestaat uit zestien speelavonden, gevolgd door de finaleavond met de vier beste spelers. Volgende week staat speelronde elf op het programma in Birmingham. Voor Van Gerwen is het zaak om daar weer de weg naar boven te vinden, wil hij uitzicht houden op een plaats in de finaleavond in de O2 Arena in Londen. De druk neemt toe, maar zoals altijd geldt bij de Brabander: onderschat hem nooit.

Financiële realiteit dwingt tot moeilijke beslissing

Fortuna Sittard beëindigt vrouwenelftal na drie seizoenen

FORTUNA Sittard heeft aangekondigd dat het na het huidige seizoen stopt met het professionele vrouwenelftal. Deze beslissing komt na drie jaar deelname aan de Eredivisie Vrouwen en is genomen vanwege financiële overwegingen.

Sterk sportief debuut

Het vrouwenelftal van Fortuna Sittard maakte in 2022 zijn debuut in de Eredivisie Vrouwen en eindigde verrassend als derde in het eerste seizoen. In het tweede seizoen bereikte het team de bekerfinale, waarin het met 3-1 verloor van Ajax. Ondanks deze sportieve successen bleek het financieel niet haalbaar om het team zelfstandig voort te zetten na het vertrek van hoofdsponsor Principion.

Pogingen tot voortzetting zonder hoofdsponsor

Na het aangekondigde vertrek van Principion heeft Fortuna Sittard geprobeerd om het vrouwenelftal financieel zelfstandig te maken. Ondanks inspanningen achter de schermen is gebleken dat dit op dit moment niet haalbaar is. Daarom heeft de club besloten om na dit seizoen de professionele vrouwentak op te heffen.

Voortzetting op amateurniveau

Hoewel het professionele team wordt opgeheven, blijft Fortuna Sittard betrokken bij het vrouwenvoetbal. De club zal samenwerken met Vrouwenvoetbal Vereniging VV FSG/FertinTime, die een seniorenteam in de eerste klasse en drie meidenteams op landelijk niveau heeft.

Breder beeld in het Nederlandse vrouwenvoetbal

Het opheffen van het vrouwenelftal van Fortuna Sittard is niet uniek in het Nederlandse vrouwenvoetbal. Eerder hebben clubs als FC Utrecht en Roda JC hun vrouwenteams opgeheven vanwege financiële problemen. FC Utrecht trok zich in 2014 terug uit de BeNe League na een faillissement van de stichting die het team beheerde. Roda JC beëindigde zijn vrouwentak al na één seizoen in 2009.

Toekomst van het vrouwenvoetbal

Het vrouwenvoetbal in Nederland heeft de afgelopen jaren een aanzienlijke groei doorgemaakt, mede dankzij de successen van het nationale team. Toch blijven financiële uitdagingen bestaan, vooral voor clubs zonder grote sponsors of structurele inkomsten. Het opheffen van teams zoals dat van Fortuna Sittard onderstreept de noodzaak voor duurzame financiële modellen en ondersteuning om de ontwikkeling van het vrouwenvoetbal voort te zetten.

Het besluit van Fortuna Sittard benadrukt de kwetsbaarheid van professionele vrouwenteams zonder stabiele financiële basis, ondanks sportieve prestaties. Het is een oproep aan beleidsmakers, sponsors en de voetbalgemeenschap om te investeren in de toekomst van het vrouwenvoetbal in Nederland.

Icoon, mentor en pionier

Voetbalwereld neemt afscheid van Leo Beenhakker

DE internationale voetbalwereld is in rouw na het overlijden van Leo Beenhakker. De Nederlandse toptrainer is op 82-jarige leeftijd overleden. Clubs, voetbalbonden, oud-spelers en collega's herdenken de Rotterdammer als een visionair leider, vakman en inspirator. Beenhakker laat een indrukwekkende erfenis achter, zowel nationaal als internationaal.

Succescoach bij topclubs
Beenhakker maakte furore als trainer bij meerdere topclubs. In Nederland werd hij kampioen met zowel Ajax (1980, 1990) als Feyenoord (1999). Met name de titel met Feyenoord beschouwde hij zelf als bijzonder waardevol. Feyenoord reageerde op zijn overlijden met: *"Don Leo, rust zacht."*

Bij Ajax herinneren ze hem ook aan zijn samenwerking met Johan Cruijff, die in 1980 tijdens een wedstrijd tegen FC Twente van de tribune kwam en zich naast Beenhakker op de bank voegde. Ajax draaide een 1-3 achterstand om in een 5-3 overwinning. Beenhakker zei daar later over: *"Ik moest Tscheu La Ling eruit halen, maar liet hem staan. Hij scoorde twee keer en gaf een assist."*

Ook in Spanje genoot Beenhakker grote bekendheid. Real Madrid noemt hem een *"historische trainer"* die tussen 1986 en 1989, en kort in 1992, het team leidde. Onder zijn leiding won de club drie landstitels, een Copa del Rey en twee Spaanse Supercups. Ook Real Zaragoza, waar hij tussen 1981 en 1984 werkzaam was, betuigde zijn medeleven.

Van Rotterdam tot het wereldtoneel
Na zijn actieve clubcarrière bleef Beenhakker betrokken bij het voetbal. Zo maakte hij deel uit van de raad van commissarissen bij Sparta Rotterdam. De club roemt zijn betrokkenheid, zijn scherpe blik én zijn gewoonte om langs te komen voor een cappuccino en een praatje. "Lekker Rotterdams ouwehoeren", aldus Sparta.

Internationaal maakte Beenhakker diepe indruk met het nationale elftal van Trinidad en Tobago. Hij leidde het land in 2006 voor het eerst in de geschiedenis naar het WK. De voetbalbond TTFA spreekt over hem als *"een titaan in het wereldvoetbal".* Sterspeler Dwight Yorke roemt zijn leiderschap en zegt: *"Hij maakte van onze droom geschiedenis."*

Als bondscoach was Beenhakker ook actief voor Nederland, Mexico en Polen. De Poolse voetbalbond reageerde geschokt en noemde hem een belangrijke schakel in hun voetbalgeschiedenis.

Mentorschap en blijvende invloed
Naast zijn sportieve successen stond Beenhakker bekend als mentor. Guillermo Ochoa, de Mexicaanse doelman, debuteerde als 18-jarige onder Beenhakker bij Club América. Ochoa sprak op sociale media zijn dankbaarheid uit: *"U had vertrouwen in mij, uw visie en steun maakten het verschil in mijn carrière en leven."*

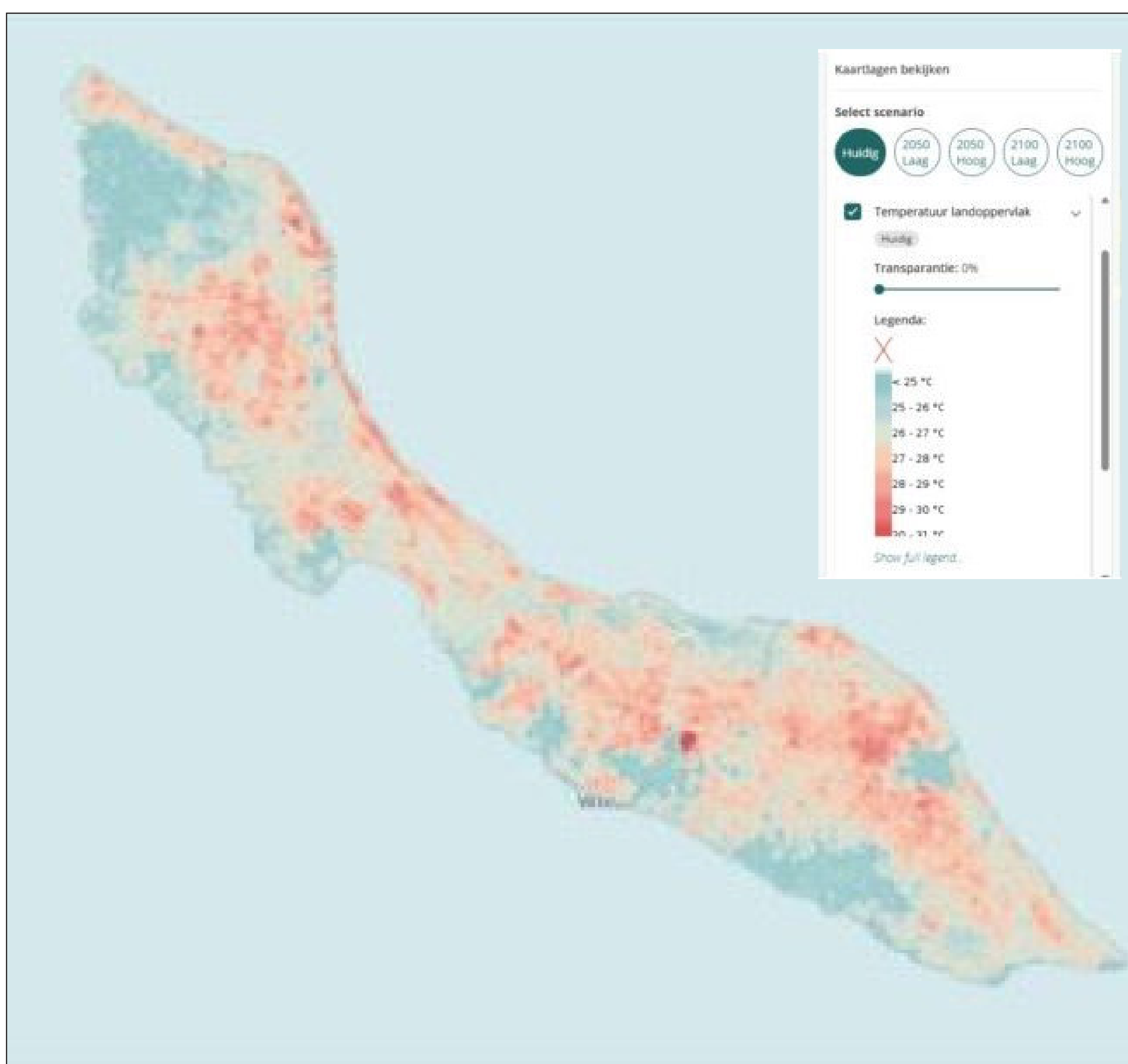
De KNVB noemt Beenhakker een *"iconische trainer"* en *"bondsridder van het Nederlandse voetbal"*. Ook de Eredivisie en Keuken Kampioen Divisie betuigen hun medeleven. Beenhakker begon zijn loopbaan in het betaalde voetbal bij SC Cambuur en SC Veendam, waarmee hij ook een blijvende indruk achterliet.

Leo Beenhakker was meer dan een succesvolle coach. Hij was een verbindende kracht, een leermeester en een bruggenbouwer tussen culturen, clubs en generaties. Zijn nalatenschap leeft voort in de verhalen, prestaties en herinneringen van spelers, collega's en fans wereldwijd. Zijn bijdrage aan het voetbal zal blijvend worden herinnerd.

Ekipo di Clima financia pa UNESCO ta pone riba impacto di calor na Corsou

DEN e siman di 16 pa 23 di april, investigado di clima Oriana Wouters lo ta na Corsou pa presenta e ultimo descubrimentonan di un proyecto regional di clima cu financiamento di UNESCO. Hunto cu su ekipo, Wouters a crea e prome mapa di impacto di calor di e isla, uzando data di satelite for di aña 2013 te cu 2024. E mapa aki ta ofrece un bista localisa di con calor a intensifica y cua comunidadnan t'esnan mas afecta.

Den e siman venidero, Wouters y su colega di Corsou, Muskaan Khemani, lo cuminsa realisa entrevista cu e gruponan vulnerabel, incluyendo personanan di edad, individuonan cu malesanan cronico y otronan cu ta enfrenta e consecuencianan diario di exposicion prolonga na calor. E meta no ta solamente pa provee data pa esnan cu ta traha beleid, sino tambe pa resalta e experencianan personal di esnan mas impacta.

"Pa un isla manera Corsou, mescos cu hopi otro nacion chikito den region di isla, esaki ta vital," Wouters a declara den un mensahe skirbi. *"E retonan presenta pa cambio di clima ta inmenso, y e proyecto aki ta ofrece tanto un comprondemento como un bos pa esnan cu ta wordo mas afecta."*

Enfoke regional, impacto local

Wouters ta un investigado di clima cu hopi experiencia y cu a dedica añanan na studia e impacto social di cambio di clima den region Caribe. E ta traha pa un consorcio internacional di investigacion cu sosten di UNESCO, enfocando riba haci data di clima mas accesibel p'e comunidadnan local y esnan cu ta tuma decision. Su trabou ta enfatisa participacion comunitario y e uzo di imagen di satelite pa haci e tendencianan di clima visibel na nivel local.

Muskaan Khemani, un hoben investigado di Corsou cu experticio den analisis di data y cartografia visual, a desaroya e mapanan di impacto di calor di e isla como parti di e proyecto. E tin un rol clave den e acercamento comunitario y lo lidera e entrevistanan venidero cu residentenan cu ta enfrenta e condicionnan di calor extremo.

E iniciativa aki tin como meta pa cera e buraco entre data cientifico y experiencia, yudando Corsou construi resiliencia climatico for di abou.

Fuente: Curacao Chronicle

Curaçao Port Services ta refuta critica

Nos ta sigui regla cla y no ta stroba comercio

CURAÇAO Port Services (CPS), e compania responsabel pa maneho di operacion di container na haf di Corsou, a reacciona riba critica reciente di importado, exportado y doño di negoshi, declarando cu e no ta reconoce e alegacionnan haci tocante su servicio.

Den e ultimo simannan, varios partido den e sector comercial a expresa nan frustracion tocante e manera cu CPS ta maneha container, alegando tardansa y ineficiencia.

Sinembargo, un vocero di CPS a informa prensa cu e compania ta sigui estrictamente e proceduranan estableci y no ta stroba importacion ni exportacion na ningun manera. "Nos ta opera conforme e reglanan cla, y ningun hende ta ser perhudica," e vocero a enfatisa.

CPS a resalta cu ningun container no a perde un embarke di exportacion pa motibo di su maneho, y a invita tur persona cu tin prueba di lo contrario pa presenta esaki. E compania a clarifica cu e ta opera basa riba peticion formal di agentenan maritimo pa carga of descarga container. Unabes cu esaki tuma luga, t'e agente – y no CPS – ta dicidi ken ta ricibi e container.

P'e siman venidero, CPS tin un encuentro planifica cu e organisacion cu ta representa e importado y distribuidonan pa discuti mas a fondo e preocupacionnan cu a surgi y pa clarifica e proceduranan. CPS ta spera cu e reunion aki lo yuda trece claridad y resolve cualkier mal entendimento cu por existi. E compania a reitera su compromiso pa sigui brinda un servicio eficiente y transparente na tur su clientenan, manteniendo asina e bon funcionamento di e haf di Corsou como un facilitado clave pa comercio. CPS ta confia cu mediante dialogo y colaboracion, por supera e desafionan actual y sigui fortalece e sector marítimo di Corsou.

Fuente: Curacao Chronicle

BONEIRO

Crisis di Sushi na Boneiro

Añanan di paralisis a hiba na intervencion

E huma cu a cuminsa sali for di e dump di Selibon na Boneiro riba 6 di november 2024, despues di dos candela, no tabata solamente di sushi kimando. Tras di cortina den gobernacion tabatin un situacion cu tabata birando mas tension pa hopi tempo caba.

Stagnacion, tardansa y un falta di claridad den reparticion di responsabilidad tabata stroba un solucion efectivo. E documentonan publico, despues di un peticion basa riba Ley di Transparencia di Gobernacion (WOO), ta mustra con dificil e colaboracion tabata entre gobierno insular, Reino Hulandes y e diferente departamentonan di control – y con esaki finalmente a conduci n'e paso drastico di tuma over e maneho, un intervencion di e Representante di Reino.

E prome señalnan di problema structural den maneho di sushi a surgi for di 2016. Cu e programa 'Afvalbeheer op Maat' (Maneho di Sushi Adapta), e Ministerio di Infrastructura y Awa (IenW) na Hulanda y Colegio Ehecutivo (BC) di Boneiro kier a modernisa e procesamento di sushi. Pero e implementacion a pega. Na 2023, henter e programa tabata para.

Segun e rapportnan interno, esaki tabata principalmente debi na falta di liderazgo gubernamental na Boneiro. A pesar di 380 empleado publico, Den Haag ta considera cu e aparato gubernamental no tin suficiente experiencia y capacidad di ehecucion. Nunca a nombra un manager di programa, documentonan di beleidsbepaling a disparce den lachi y contratonan anual di cuido cu Selibon no a wordo adapta. E ministerio a indica na varios ocasion cu maneho di sushi no ta un responsabilidad primario di Selibon, sino di e Entidad Publico Boneiro (OLB) mes.

Intentonan pa reforsa e organisacion administrativo mediante 'twinning' cu municipionan Hulandes tabatin solamente un efecto limita. E consecuencia: un maneho strategico di sushi a keda pega den plan sin ehecucion.

Mientras tanto, e critica tabata aumenta. E Inspeccion di Medio Ambiente y Transporte (ILT) ya na 2023 a raporta deficiencianan serio den e sistema di otorgamento di permit, supervicion y mantencion di ley. Toch, poco cos a cambia. Aunke ILT formalmente ta supervisor di di dos liña for di april 2024, e servicio anteriormente a bati alarma tocante deposito ilegal di sushi, peliger di candela y polucion di medio ambiente.

E intervencion mes a resulta di ta di corto duracion. Corte di Prome Instancia di Boneiro a dicta riba 21 di febrüari di e aña aki cu e decision di indeplaatsstelling mester wordo anula. Awo cu e Colegio Ehecutivo ta responsabel atrobe p'e maneho di sushi na Selibon, e pregunta ta keda no si, sino ki dia un proximo intervencion lo ta necesario, si no tin un gobernacion local mas efectivo cu rolnan cla y suficiente capacidad.

Fuente: Bonaire.nu

Boneiro ta participa den screening nacional di cancer di colon

BONEIRO ta cla pa uni n'e esfuerso regional importante pa salvaguardia salud di su ciudadanonan. Den luna di april 2025, e di tres estudio nacional di screening di cancer di colon lo cuminsa, y pa prome biaha, tanto hende homber como hende muhe entre 55 y 75 aña di edad na Boneiro lo ricibi un invitacion pa participa. E iniciativa aki ta un paso crucial den direccion di deteccion trempan y tratamento oportuno di e malesa aki.

E programa di screening di cancer di colon ta un proyecto vital cu ta wordo implementa den henter Caribe Hulandes. E meta principal ta pa identifica posibel señalnan di cancer di colon den un fase tempran, ora cu e tin un miho chens pa wordo trata cu exito. Investigacionnan a demostra cu screening regular por reduci significativamente e riesgo di morto causa p'e tipo di cancer aki.

Den e proximo dos añanan, tur ciudadano di Boneiro cu ta cay den e grupo di edad menciona lo ricibi un carta di invitacion personal. Den e carta aki, lo splica e proceso di screening den detaye y con pa registra pa participa. Ta importante pa tur persona cu ricibi e invitacion considera seriamente pa participa n'e screening aki, ya cu e por salba nan bida.

Pa esnan cu ta den e grupo di edad, pero cu no ricibi un carta di invitacion den e periodo menciona, tin e posibilidad pa registra nan mes. Nan por haci esaki facilmente via WhatsApp na e number +599 781 0476 of via e-mail na screeningCN@rivm.nl. E facilidad aki ta sigura cu tur esnan interesa pa participa por haci esaki sin problema.

E participacion di Boneiro den e screening nacional di cancer di colon ta un refleho di e compromiso di e gobierno pa cu e bienestar di su pueblo. E ta un oportunidad valioso pa ciudadanonan di Boneiro pa tuma un paso proactivo pa cu nan salud. Nos ta curasha tur persona cu ta den e grupo di edad pa atende e invitacion y participa den e screening aki. Hunto nos por traha na un comunidad di Boneiro mas saludabel y fuerte. No laga e oportunidad aki pasa bay, bo salud ta importante!

Fuente: Bonaire.nu

RECETA DI DIA

Crying Tiger

AWE nos ta bay prepara un plato Thai delicioso y popular, conoci como "Crying Tiger" of "Seua Rong Hai". E nomber ta bin di e idea cu e steak t'asina sabroso cu e tiger lo yora ora e come! E ta un steak di baca suculento, sasona y gegrill perfectamente, sirbi cu un saus pica seco cu ta lanta e sabor di e carni na un nivel completamente nobo. E combinacion di e dushi di e carni, e salo, e zuur di e lamunchi y e pica di e chili ta un explosion di sabor den bo boca. Sigui e receta aki paso pa paso y bo lo por disfruta di un experiencia culinario Thai autentico na bo cas!

Ingredientenan p'e Steak:

• 500 gram di lomo di baca (manera sirloin of ribeye), corta den pida diki di mas of menos 1 inch
• 2 cuchara grandi di soy sauce (light soy sauce ta preferibel)
• 1 cuchara grandi di fish sauce
• 1 cuchara grandi di sucu di palma (of sucu bruin)
• 1 telep di pepper preto mula

Ingredientenan p'e saus pica seco (Nam Jim Jaew Haeng):

• 2 cuchara grandi di sticky rice sin cushina
• 2 cuchara grandi di chili flakes (cantidad na gusto)
• 1 cuchara grandi di paprika flakes pa colo y un tiki sabor
• 2 blachi di kaffir lime, corta fini-fini (opcional)
• 2 troncon di lemongrass (e parti blanco solamente), corta fini-fini (opcional)
• 3 blaas di bawang (of siboyo blanco) chikito, corta fini
• 2 cuchara grandi di juice di lamunchi fresco
1 cuchara grandi di fish sauce
• 1 telep di sucu di palma (of sucu bruin)
• 1 cuchara grandi di awa (si ta necesario p'e consistencia)
• Blachi di cilantro fresco, corta grof pa decora

Preparacion:

P'e Steak:

1. Den un boter, mescla e soy sauce, fish sauce, sucu di palma y pepper pretu.
2. Pone e pida di lomo den un saco di plastic cu ciere (ziplock) of un boter plat. Basha e marinada riba e carni, sigura cu tur banda ta cubri.
3. Laga e carni marina den frigidaire pa por lo menos 30 minuut, of optimalmente pa 2-4 ora pa mas sabor.

4. Saca e carni for di frigidaire un rato prome cu gril p'e yega na temperatura ambiente.
5. Prekeinta un grill (riba carbon of gas) riba temperatura medio-halto.
6. Hasa e steak riba grill pa 3-5 minuut na cada banda pa un punto "medium-rare" (dependiendo di e thickness di e carni y bo preferencia).
7. Laga e steak sosega riba un planki di corta pa 5-10 minuut prome cu corta contra e fibra den slices diki.

P'e saus pica seco:

1. Keinta un panchi seco riba temperatura medio. Basha e aros den e panchi y tosta esaki, moviendo constantemente, te ora e bira color geel cla y cuminsa hole bon (mas of menos 5-7 minuut). Tene cuidou p'e no kima.
2. Laga e aros tosta fria un poco y despues mul'e grof den un molina di specerij of uza un stamper y mortel. E mester keda cu algun pida chikito.
3. Den un boter chikito, combina e flakes di chili, flakes di paprika, kaffir lime (si ta uza), lemongrass (si ta uza) y bawang pica.
4. Den un otro boter, mescla e juice di lamunchi, fish sauce y sucu di palma te ora e sucu disolve.
5. Basha e mescla di lime riba e mescla di chili. Si e ta mucho seco, agrega un tiki awa.
6. Agrega e aros mula n'e saus y mescla bon.

Pa sirbi:

1. Pone e slicenan di steak riba un tayo.
2. Sirbi e steak cu e saus pica seco na banda pa cada persona por scoge cuanto nan kier uza.
3. Decora cu blachi di cilantro fresco.
4. Por sirbi cu aros blanco of otro acompañamento Thai manera salada di papaya berde.

Bon probecho! Spera bo disfruta di e "Crying Tiger" aki na bo cas!

Fe no ta duda

Confia completamente den Dios

DEN bida nos ta wordo confronta cu situacionnan cu ta surpasa nos comprondemento. Nos ta experencia perdida, incertidumbre, presion financiero, problemanan relacional of enfermedad. Ta den e momentonan ey nos hopi biaha ta inclina na duda: Dios realmente lo interveni? E ta scucha mi oracion? Esaki ainda por drecha? Pero Fe berdadero ta yama nos na un actitud diferente — no di incertidumbre, sino di entrega y confiansa completo.

Bijbel no ta laga espacio pa un Fe cu ta tambalea. Santiago 1:6-8 (NBV21) ta bis'e skerpi y cla:
"Pero ora boso pidi, boso mester haci esaki cu Fe, sin duda. Pasobra esun cu ta duda ta manera un ola di lama, cu biento ta move di un banda pa otro. Un hende asina cu ta indeciso, ta instabil den tur aspecto di su bida. Un hende asina no mester pensa cu e lo ricibi algo di Señor."

E texto aki ta mustra cu Fe no ta laga espacio pa duda. Duda ta haci bo instabil, ta influencia bo pensamento, bo decisionnan y finalmente bo actitud di bida. Esun cu ta duda, ta biba cu un pia riba e promesa y un pia den miedo. Pero esun cu realmente ta kere den Dios, ta laga bay — no pa debilidad, sino pa siguridad cu Dios ta actua.

Hesus mes a critica su discipelnan ora nan tabata duda. Den Mateo 14:31, ora Pedro a cuminsa sink riba awa, Hesus a bisa:

"Homber di poco Fe, pakico bo a duda?"

No pasobra Hesus no tabatin comprondemento, sino pasobra E sa kico Fe por haci: Fe por move seronan (Mateo 17:20). Ora bo resa, bo mester kere

cu Dios ya caba ta reglando esaki. Fe ta mira e cumplimento prome cu e ta visibel.

Ora nos entrega nos preocupacionnan y necesidadnan den oracion na Dios, nos no ta haci esaki cu un expectativa di "kisas". No, nos ta resa pasobra nos sa: Dios ta scucha, Dios ta mira, y Dios lo provee.
Manera ta skirbi den Filipensenan 4:6-7:*"No preocupa boso mes cu nada, pero den tur cos haci boso peticionnan conoci na Dios den oracion y suplica cu gradicimento. Y e paz di Dios, cu ta surpasa tur comprondemento, lo warda boso curason y boso mente den Cristo Hesus."*

E paz aki ta bin solamente ora nos entrega esaki realmente. Ora bo resa y despues sigui preocupa, bo no a laga bay ainda. Entrega ta nifica: mi a pone esaki den man di Dios y mi ta sigui. Bo actuacion ta cambia, bo actitud ta cambia, pasobra bo confiansa den Dios ta bo anker.

Esaki no ta nifica cu tur cos semper lo bay exactamente manera nos kier, pero si cu Dios nunca lo faya den loke ta bon y necesario. E ta Jehova Jireh – e Dios cu ta provee. Y esun cu busca E cu un curason sincero, no lo keda desapunta.

P'esey, no laga duda tuma luga den bo bida di Fe. Fe no ta duda. Fe ta confia. Resa, confia y sigui cana cu e siguridad cu Dios ya caba ta trahando, hasta si bo no ta mir'e ainda. Bo a entreg'e — pues lag'e keda ey tambe. Pasobra Esun cu a priminti, ta fiel.

"Sin Fe ta imposibel agrada Dios..." (Hebreonan 11:6)
Fe no ta un sentimento. Fe ta un escogencia. Y e escogencia ey ta bisa cada dia di nobo: Mi Dios lo provee.

Fortaleza pa Famia

Generoso y bondadoso esey ta locual Dios kier pa nos ta

TA para skirbi den Mateo 25:34 en adelante: *Anto e Rey lo bisa esnan na Su man drechi: Bin boso cu ta bendiciona di Mi Tata, hereda e reino cu ta prepara pa boso desde e fundacion di mundo.*

Pasobra mi tabatin hamber y boso a duna mi di come.
Mi tabata tin sed y boso a duna mi di bebe.
Mi tabata un stranhero y boso a duna Mi posada.
Mi tabata sunu y boso a bisti Mi.
Mi tabata den prizon y boso a bin cerca Mi.

E ora ey e hustonan lo contest'E. bisando, Señor ki dia nos a mira Bo cu hamber, y nos a duna Bo di come, of cu sed, y nos a duna Bo di bebe. Y ki dia nos a mira Bo como stranhero y nos a duna Bo posada. Of sunu y nos a bisti Bo. Of ki dia nos a mira Bo malo of den prizon y nos a bin cerca Bo.

Y e Rey lo contesta y bisa nan, di Berdad Mi ta bisa boso, tur loke boso a haci p'esnan di mas chikito, di e rumannan aki di Mi, ta pa mi boso a hacie.

Mateo 25:45-46: E ora ey E lo contesta nan bisando: Di berdad mi ta bisa boso, tur loke boso a keda sin haci pa un di esnan di mas chikito aki, ta pa Mi boso a keda sin hacie. Y esaki nan lo bay den castigo eterno, ma e hustonan den bida eterno.

Proverbionan 19:17 ta bisa: esun cu ta tene misericordia di un hende pober ta fia Señor.

Nos ta mirando con mundo ta cambiando, cu ya hende no tin cuenta cu hende mas, pasobra esnan cu tin hopi ta lubida riba esnan cu no tin, y nan man ta bira duro pa comparti, locual cu nan tin cu esnan cu no tin.

Tin hopi pais cu tin hopi cuminda, pero cuminda ta wordo tira afo pa e prijs no baha, y asina e pober por come.

Cuminda ta wordo dera bao di tera, mientras cu e mucha pober cu hamber, ta wak sin por pone algo na su boca.

Tin cosechanan grandi ta tuma luga, pero esnan cu ta den necesidad ta wordo lubida.

Pero tambe e enemigo ta yena hende cu orguyo, pa nan no pidi, pensando cu asina nan ta demostra cu nan ta fuerte.

Hopi biaha tin hende ta pasa necesidad, y te ora nan bira malo, hende ta sa kico ta pasando, pero nan tabatin tur e tempo pa bisa locual nan ta pasando aden.

Esun cu ta cera su horea pa sclamacion di e pober, e tambe lo sclama, ma lo no wordo contesta (Proverbionan 21:13).

Sea cariñoso cu otro, misericordioso, pordonando otro mescos cu Dios den Cristo a pordona boso (Efesionan 4:32).

Locual Dios kier pa nos haci ta, pa parti nos pan cu esun cu ta den necesidad, duna n'esnan cu ta pidi, pasobra dia pa dia pobresa ta aumenta riba e mundo aki.
Y esun cu tin no mester cera wowo pa esun cu no tin, tampoco wanta su man, y bisa su ruman, pa e bini mañan cu Dios kier, mientras cu e tin awe na abundancia pa duna.

Si un hende pidi bo un pida pan ta pasobra e tin hamber, y si bo por alcansa na duna, por fabor dun'e un pida pan, pasobra Dios ta mira tur cos, y e lo bendiciona bo ricamente, pasobra ora nos yuda un hende den necesidad, nos ta cumpli cu boluntad di Dios.

Laga nos yuda otro.

Sinceramente, Pastoor Marcel Balootje

Santo di Dia

Ehempel di caridad y entrega

Awe ta Dia di San Julian di Messina

RIBA dia 12 di april, nos ta recorda San Julian di Messina, un santo conoci pa su gran amor p'e pobernan y su entrega n'esnan den necesidad. E ta un figura inspirador, no solamente pa su fe fuerte, sino tambe pa su trabou incansabel na bienestar di otro hende.

San Julian a nace na Italia durante siglo 13. For di chikito, el a mustra un gran deseo pa yuda su prohimo. Su bida a cambia definitivamente ora cu el a dedica su mes na un di su misionnan: cuida hende enfermo y sin hogar. E tabata un homber di oracion, pero tambe di accion.

Un di e storianan mas conoci di San Julian ta su entrega n'e leprosonan. A pesar di e miedo y e rechaso cu hopi hende tabata sinti p'e enfermonan aki den e tempo ey, Julian tabata atende nan cu amor y sin ningun temor. E no tabata mira nan malesa, sino nan necesidad di caridad y dignidad.

Su trabou na Messina, un ciudad na Sicilia, a resulta den hopi bendicion p'e comunidad. El a funda un hospital caminda e tabata cuida hende enfermo y hende sin un luga pa biba. Pa Julian, su fe tabata mas cu solamente oracion; e tabata un accion concreto di amor na su prohimo.

P'e pueblo catolico, San Julian di Messina ta un modelo di caridad sin condicion. Su entrega y su amor pa otro ta sigui inspira hende te ainda.

Riba e dia di su fiesta, 12 di april, hende ta pidi su intersecion pa yudansa den momento dificil y pa fortalece nan fe. E legado di San Julian ta sigui biba den e trabou di hende cu ta dedica nan mes na yuda nan prohimo, sin mira rasa, status of condicion.

Su bida ta mustra nos cu caridad no ta solamente un palabra, sino un manera di biba. Cu un curason habri y un man dispuesto pa yuda, San Julian ta un guia pa tur esnan cu kier sirbi Dios y nan prohimo cu amor y entrega sin limite.

Un tributo na un delicia mundialmente aprecia

Awe ta Dia Mundial di Sandwich Mixto

AWE, 12 di april, ta un dia specialmente dedica na un di e creacionnan culinario mas universalmente stima: e humilde pero poderoso sandwich mixto. Den e simpel combinacion di pan, ham y keshi, nos ta celebra un icono di comfort food cu a traspasa frontera y cultura, birando un parti integral di nos bida diario, for di un desayuno lihe te na un cena informal.

E historia di e sandwich mixto ta uno cu ta hinca su raisnan den e necesidad di un cuminda rapido y eficiente. Aunke e momento exacto di su invencion ta un poco neblina den historia, ta generalmente acepta cu el a gana popularidad na Merca durante e fin di siglo 19 y a florece cu e expansion di e cultura di cafeteria y snack den e siglo siguiente. Su apelacion ta sinta den su simplicidad: un manera facil y satisfaciente pa combina proteina y carbs.

Na nos dushi Aruba, e sándwich mixto no ta un snack desconoci. E ta un pilar den e oferta culinario di hopi panaderia, snack truck, y restaurantnan di tur caliber. For di e oranan tempran di mainta te den anochi, e ta un opcion popular pa esnan cu ta busca un "bite" rapido y delicioso. E ta un compañero fiel pa un koffie di mainta, un solucion practico pa un lunch na trabou, of un escogencia comodo pa un cena sin complicacion.

E magia di e sandwich mixto ta den e sinergia di su ingredientenan. E sabor salo di e ham ta complementa perfectamente e textura suave y e smak neutro di e keshi dirti. Tur esaki ta sinta entre dos slice di pan cu hopi biaha ta wordo tosta pa duna un crunch satisfactorio. E senciyes aki ta precisamente loke ta hacie asina atractivo; e no ta purba di ta algo mas cu loke e ta: un combinacion honesto y delicioso.

Sinembargo, e simplicidad no ta nifica cu e no por wordo varia. Den diferente parti di mundo, y hasta den diferente cas na Aruba, tin variacion interesante di e sandwich mixto. Algun hende ta agrega un capa di manteca of mayonaise pa mas humedad y sabor. Otronan ta opta pa un tiki mosterd pa un toke pica. Tin hasta esnan cu ta tribi cu diferente tipo di keshi of ta añadi un slice di tomati pa frescura.

Dia Mundial di Sandwich Mixto ta un oportunidad pa aprecia e versatilidad y e popularidad duradero di e cuminda aki. E ta un recordatorio cu e miho cosnan den bida hopi biaha ta esnan mas simpel. Pues, awe, tuma un momento pa celebra e sandwich mixto. Kisas bo por traha bo mesun version na cas, of apoya un di nos negoshinan local door di bestel uno. Di cualkier manera, disfruta di e placer simpel pero profundo di un bon sandwich mixto! E ta mas cu un simpel cuminda; e ta un parti di nos herencia culinario global.

IN LOVING MEMORY

Veel te vroeg uit ons midden weggenomen, mijn liefde van mijn leven, onze lieve zoon, broer, oom, vriend en collega:

Dennis Leonel Cornelis Vakkers

*18-11-1968 - †06-04-2025

Gelegenheid tot afscheid nemen en condoleren vindt plaats op **zaterdag 12 april 2025** van 09.00 uur tot 11.00 uur bij het Pray Funeral Home te San Nicolaas.

Aansluitend zal de crematie in besloten kring plaatsvinden.

Wij weten, Oh Heer dat Uw besluiten rechtvaardig zijn, dat U in Uw trouw ons liet lijden. Troost ons met Uw liefde, zoals U ons beloofd hebt. U zijn wij toegedaan. Psalm 119: 75-76

Wij vervullen hierbij de droeve plicht bekend te maken dat op 8 april 2024 overleden is, onze zeer beminde energieke, vrolijke en plichtsgetrouwe echtgenote, moeder, dochter, zus, vrienden en tante

Lydia Marilyn Mangoensentono-Lynch

Geboren op 4 februari 1961

Gelegenheid om afscheid te nemen wordt later bekend gemaakt

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Cu duele na nos curazon pero conforme cu Dios su boluntad nos ta participa fayecimento inespera di nos mama, wela, bisa wela, tanta y ruman stima:

Filomena Tromp-Hernandez

Cariñosamente yama:
Mena, wela, tanchi Mena of Chi Mena
*10 november 1946 – †10 april 2024

Acto di fayecimento lo wordo anuncia despues.

"Dios ta amor... y amor ta Dios,
maske mi no ta na e mundo aki, tur dia lo mi ta banda di boso Curazon, mi por stens di loke Señor ta hasi". Salmo 33

Cu inmenso dolor na curason, mi ta participa fayecimento di:

Joshua Rampaul

Cariñosamente yama "Josh"
*26-08-2004 - †31-03-2025

Acto di despedida lo wordo anuncia despues

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil, Pa mi bolbe haña forsa". Salmo: 23

Nos ta anuncia fayecimento di:

Bernadetta Francisca Hamlet-Tromp

*24-08-1958 - †09-04-2025

Acto di entiero lo wordo anuncia despues.

Gradicimento

Pa medio di esaki nos kier a gradici tur esnan cu di un of otro manera a compaña nos y mustra nan atencion durante y despues di fayecimento di nos bunita mama, wela, bisawela y amiga stima

Maria Statius-Krozendijk

Cariñsamente yama: "Ija"

Na tur rumannan, bisiñanan, amigonan, danki pa boso presencia cu tabata un consuelo pa nos.

Famia Staius, Krozendijk

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada.
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Cu dolor na nos curason, nos ta participa fayecimento di nos ser stima:

Hoi Kim Fong

Mihor conoci como "Fong" of "Yee Cheung"
*08-1-1945 - †10-04-2025

Esposa:
†Shasha "Shui King" Fong-Fan

Yiunan stima:
Chi-Wai Fong y Katerine Capera Hernandez
Elaine Sie-Mahn Fong na Hulanda

Nietonan stima:
Wai-Kit y Cathy Pietersz
Ashton Velandria na Hulanda
Ethan Velandria
Liam Fong

Bisanieta:
Sahara Fong

Rumannan:
†Shu Gen Fong y †To Mei na Hong Kong
Tai Ku Fong y † Ma Shing Cheung na Hong Kong
Tin Sang Fong y Chai Leung na Hong Kong

Cuñanan y suanan:
Sui Ping Fan
"Monica" Shui Ping y "Wanboy" Wun Pui Ho-Fan

Su 7 otro cuña y suanan na Hong Kong y China

Sobrina y sobrinonan:
"Ricky" Po Wah y Lan Chun Fan y yiunan
"Crystal" Chui Ling y "Tony" Tung Yi Chung-Leung
"Karen" Chui Lam y Jin Hai He-Leung
"Monique" Yie Wah y Jackson Gross-Ho
Ko Wai y Katalina Ho-Ocampo
Ko Fung y Marushka Ho-Tromp

Su 13 sobrina y sobrinonan na Hong Kong

Mescos nieto(a):
Sharon, Veronique, Nicole, Ashley, Kayley, Michelle na Hulanda
Ayson, Steffi, Stanley, Milaini, Jadelyn y Justin na Aruba

Mama di su nieto:
Isabel y Frank "Boeli" Booi-Castellano y yiunan

Tata di su nietonan:
Jose "Cheo" Velandria

Su Iha:
Wan Heng Ho y Maryenis Cantillo y yiu

Demas famia y amigonan na Aruba, Venezuela, Colombia, Merca, Hulanda y Hong Kong.

Un danki special na dokter Singh pa e ayuda durante di e periodo di enfermedad di nos tata.

Ta invita pa acto di despedida cual lo tuma lugar na Aurora Funeral Home **diamars 15 di April** di 1'or pa 4'or di atardi.

Cremacion lo tuma lugar despues den seno familiar.

Nos disculpa pero despues di despedida nos no por ricibi bishita di condolencia na cas.

Dios ta nos refugio, E ta nos fortalesa,
El a resulta un yudador den mester.
Salmo 46:1

Cu dolor na nos curason, nos ta participa fayecimento di:

Sra. Marissa Merveil

*08-07-1946 - †03-04-2025

Na nomber di su yiunan:
Darol Damisca
Imma Merviel
Guimy Damis

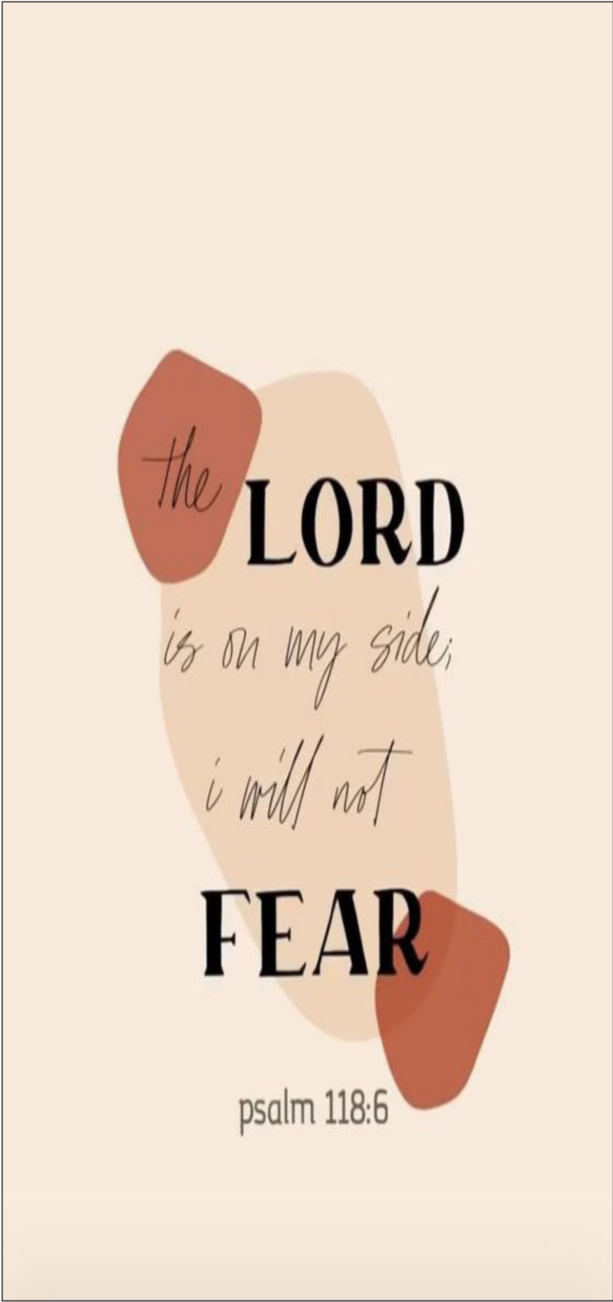
Nietonan:
Darline Damisca
Kencia Damisca
Michelet Damis
Ismael Damis
Stiven Duval
Smith J. Duval

Amiga stima: Laura

Demas famia:
Merveil, Damis, Brice, Baptist, Phigaro, famia Jean-Louis, famia Guerrier, famia Toppenberg

Ta invita pa acto di entiero cual lo tuma lugar na Aurora Funeral Home **diasabra 12 di April 2025** di 2'or pa 4'or di atardi. Despues lo sali pa Santana Central Sabana Basora.

Condolencia lo tuma lugar na Aurora Funeral Home **diabierna 11 di April** di 7'or pa 9'or di anochi.

Laga tur locual cu ta sperami ta bunita.
Laga tur locual cu mi encontra na caminda ta bunita.
Laga tur locual cu ta rondonami ta bunita.
Laga tur locual cu mi laga atras keda bunita y laga esakinan termina den tur bunitesa.
Cado Wever

Cu inmenso dolor na nos curason pero conforme cu boluntad di Dios y agradecido pa tur loke e la hasi y significa pa nos, nos ta anuncia fayecimento di nos ser stima:

Maria Jansen

"Mama la, Mia of Mama"
*16-09-1942 - †04-04-2025

Na nomber di su:
Compañero di bida: †Michel Laurence

Yiunan: Julio y Astrid Jansen – Werleman y famia
Diana y Elco Kock – Laurence y famia
Yolanda y Joel Thomas – Laurence y famia
Michell Laurence y famia
Mayra Laurence y famia

Nieto- y nietanan: Richard Jansen y famia
Patrick Jansen
Kendrick Jansen y Ellie Genadry
Dianié Croes y Ulrich Hoek
Armindo Croes y Maria Arends y famia
Elco Kock y Laurainne Thiel y famia
Albert de Cuba y Ariathne Tromp y famia
Kenya de Cuba y Sigmund Kelly
Angelo Laurence y Mairi Naranjo
Milton Laurence y Paola Suarez
Michelline Laurence y Shaun Murray y famia
Lahian Laurence
Michellena Laurence
Ruthmayra Koolman y famia
Edwin y Emelyn Geerman – Ras

Rumannan: †Maximina y †Crismo Angela y famia
Irma y †Bernardo Quandt y famia
Catarina y †Egidio Maduro y famia
Johanita y Ady Laurence y famia
Benito y Lilian Jansen y famia
Greta y †Jacobo Rasmijn y famia
Gloria y Pablo Kelly y famia
†Dominico Jansen y famia
Jacobo y Altagracia Jansen y famia
Alex y Marieta Jansen y famia

Amiga stima: Eileen Snijders y famia

Bisanieto- y bisanietanan, subrino- y subrinanan, ihanan, primo- y primanan, su famia di Camacuri HDC Aruba y tur su amistadnan di bikers di Aruba, Curaçao, Bonaire y Suriname, tursu amistadnan di Bingo y grupo di oracion San Dominico de Guzman.

Un danki special ta bai na dokter Franca, dokter Lauffer, Edmund E. Harms Foundation; Marlene Stamper y Naduish Schairer y na Wendy Kelly cu a yuda cuide.

Demas famia: Jansen, Laurence, Koolman, Werleman, Kock, Garcia, Thomas, Croes, Arends, Hoek, Genadry, Thiel, de Cuba, Tromp, Murray, Geerman, Ras, Angela, Quandt, Maduro, Rasmijn, Kelly, Martinus, Arnold y Cornelie.

Nos disculpa si den nos tristesa nos por a lubida algun famia, amistad y/of conocir.

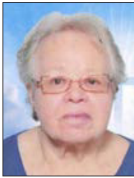
Oportunidad pa condolencia: **Diamars 15 di april 2025** di 7.00pm pa 9.00pm na Aurora Funeral Home.

Ta invita pa asisti na e acto di entiero cu lo tuma lugar **diaranson 16 di april 2025** na Misa Inmaculada Concepcion na Santa Cruz di 2.00pm pa 4.00pm y despues lo sali pa Santana Pastoor de Vries na Santa Cruz.

En bes di flor of krans lo nos aprecia un donacion na Edmund E. Harms Foundation, lo tin un box disponibel pa e bunita gesto aki.

Ta pidi encarecidamente pa bisti colornan alegre y no na rauw.

Nos disculpa cu despues di entiero nos no por ricibi bishita di condolencia na cas.

E mortonan no ta biba caminda nan ta dera, e mortonan ta sigui bibi den e recuerdonan di e bibonan, tanten cu e recuerdonan ey ta keda bibo.

Cu profundo tristeza y agradecido pa tur loke E a haci y a nifica pa nos, nos ta anuncia fayecimento di nos ruman y tanta:

Catharina Juliana Hernández-Navas

*Aruba, 30 april 1945 - †Groesbeek, 3 april 2025

Mayornan:
†Maria y †Nemencio Hernández-Navas

Na nomber di su:
Rumannan:
†Efigenia y †Bernardino Thiel-Hernández
†Poli y Chanita Hernández-Boekhoudt
†Ildo y Angela Hernández-Paesch
Dora y †Frenk Koolman- Hernández
†Olga Hernández
Ludwina y †Roy Angela-Hernández
†Fernando Hernández

Subrinonan:
Silvio y Carmen Thiel-Brete
Vilma Thiel
Robert Thiel
†Efi y Thelma Thiel-Semeleer
Lourdes y Thomas Dirksz-Thiel
Bea Hernández
Franco Koolman
Jean-Paul y Iluniza Hernández-Croes

Sobre subrinonan:
Marcio y Jenny Thiel-Caster
Nuka Thiel
Rozanne Thiel y Garvin Albertus
†Melanie Thiel
Jonathan Thiel y Isabella Guzmao
Tiffany van Gerwen y Teun van Vught
Stephanie Thiel
Efigenio Thiel
Jevon Kock y Charissa Kock-Spencer

Sobre sobre subrinonan:
Sylvano, Dynand y Melissa, Celyna y Yochen, Guyliano, Rogylio Thiel
Isabela y Eva Donata
Ro-Endry Bryson
Jayzley Brown

Sua y cuñanan, primo y primanan, amiga y amigonan y demas famianan:
Hernández, Navas, Thiel, Brete, Kock, Dirksz, Semeleer, Koolman, Angela, Boekhoudt, Paesch, Kelly, Tromp, Salaz, Donata, Bryson, Caster, Croes, Albertus, Spencer, Brown, van Gerwen

Adres di corespondensia:
De Weem 1, 6534 VA, Nijmegen, Nederland.

E acto di despedida lo tuma lugar **diasabra 12 di april** pa 11:00 am, ora di Hulanda den auditorio di Waalstede Dela, Staddijk 130 na Nijmegen.

Despues nos lo compaña Catharina na graf di famia, na santana di Jonkerbos, Winkelsteegseweg 78/80 na Nijmegen.

Aruba:
Diasabra 12 di april 2025 lo tin un Santo Sacrificio di misa pa defunto Catharina J. Hernández pa 19:00 di anochi na Misa Inmaculada Concepcion na Sta Cruz pa descanso di su alma y tin oportunidad pa condoleer famia.

"Señor a mi wardador, min tin falta di nada. Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega. E ta hibami na awa trankil, pa mi bolbe haya forsa" Salmo 23

Cu Dolor na nos curason pero conforme cu boluntad di Dios, nos ta participa fayecimento di nos ser stima:

Bertrando Mario Tromp
*7-9-1939 - † 8 april 2025
Miho conosi como;
Opa, Mo Tang, Costang

Mama:
†Maria Cleopa Tromp Figaroa

Tata:
† Guillermo Jacinto Tromp

Casa stima:
Maria Alcira (Sira) Tromp Christiaan

Yui:
Mario (Maikel) Jermaine (Jasmine) Tromp

Nieto y Nietanan:
Sachiël y Carry-Ann na Hulanda
Phelan Tromp
Chloë-Ann & Zhoë-Marie Tromp

Manera nieto:
Gabriel Hira

Manera yiu:
Cosma & Ronald Winterdal
Sandra Hira

Rumannan:
† Pedro & Nicolina Tromp
† Ursula & †Dirksz-Tromp
† Jacobo & †Agnes Tromp
Carmen & †Mariano Tromp
Nicolaas y Susana Tromp
Guillermina (Mina) Tromp
Catharina (Tinchi) Tromp
Filomena & Leco Croes Tromp
†Lidia Tromp
Lupita Tromp & Chando Pietersz
Swa & Cuna nan & Famia
Primo & Prima nan & Famia
Comer & Comper nan y Famia

Iha nan & Famia
Subrina & Subrino nan & Famia

Su ex colega di Holiday Inn

Demas famia:
Tromp, Christiaan, Boekhoudt, Dirksz, Pietres, Kock, Geerman, Winderdal, Kamperveen, Croes, Frans, Figaroa

Acto di Entiero lo tuma lugar na *Olive Tree funeral Care & Crematory* na Piedra Plat dia **diasabra 12 di April** di 9 am – 11 am.

Despues di despedida nos no tuma bishitadi condolencia na cas.
Nos disculpa si den nos tristeza a lubida un miembro di famia.

Mi no a muri.
Ta esey mi no a bisa ayo.
Mi a djies habri mi halanan
y bula bai keiro. Boso a keda atras.
No laga tristesa domina boso.
Keda uni un cu otro pa mi alma,
esey lo ta un alegria.
Recorda mi cu hopi amor.

Cu dolor na nos curason, pero conforme cu Papa Dios su boluntad. Nos ta anuncia fayecimento inespera di nos ser keri:

Vdo. Nicolas Thomas Filiciana

Mihor conocí pa Chommy
* 10-09-1945 ⸸ 9-04-2025

Na nomber di su casa:
†Maria A. Filiciana-Winterdal

Su yiunan:
Jeanine y Hiram Zievinger
Jeanice Filiciana y Elton Trimon
Jeanila Filiciana
Jean-Nilsa Gomez y Kenneth Croes

Nietonan:
Ronald, Rowald, Rodwyn y Arlette Roos
Aaliyah, Jamison y Justin Olivir
Marlon, Marilaine y †Mitchell Geerman
Nealson y Kendrah Croes

Rumannan:
†Treinita "Chichi"y Vdo. Estanislao "Chow" Stamper-Filiciana y famia
†Sixto "Buchi" y Sra. Vda. Stella Feliciano-Weller y famia
Elizabeth "Elsa" Filiciana y famia
Vda. Silvia "Livia" y †Marcelo "Buchi" Irausquin-Filiciana y famia
†Juan "Fenchi" y †Regenita "Ninita" Filiciana-Geerman y famia
Magdalena "Ella" y Rudolf "Dufi" Croes-Filiciana y famia
Veronica "Vera" y Junior Koolman-Filiciana y famia
Vdo. Joseph "Bito" y †Edna Maria Filiciana-Maduro y famia
†Valeriano "Jani" Filiciana y famia
Severiano "Feli" Filiciana y famia
Rudolf "Rudy" y Filomena "Mechi" Filiciana-Koolman y famia

Esnan cu e la stima manera yiu:
Rachelle Roos
Cristina Douglas y famia
Vainella Filiciana y yiunan

Ihanan:
George "Boeis" Irausquin, Stephen Filiciana, Jean-Nilo Gomez, Kenrick "Ricky" Croes, †Roxanne Kock, Marilaine Geerman

Suegra:
Remacla "Maca" "Mai" Geerman

Tanta y omonan, primo y primanan, swa y cuñanan, subrino y subrinanan, amigo y amiganan y demas famianan na Aruba, Curaçao, USA y Hulanda:
Filiciana, Winterdal, Gomez, Zievinger, Roos, Olivir, Geerman, Ras, Boekhoudt, Trimon, Feliciano, Rasmijn, Leon, Henriquez, de Kort, Briesen, Werleman, Koolman, Quandt, Noguera, Rosel, Helder, Kock, Simon, Irausquin, Dirksz, Robert, Baarh, Fields, Tjon A Jong, Farro, Paula, Stamper, Weller, Maduro, Peterson, Hernandis y Wernet.

Si encaso den nos tristesa nos por a lubida algun persona of famia, nos ta pidi nos mas sincero disculpa.

Acto di entiero ta tuma lugar:
Diaranson, 16 di april 2025 di 9 am pa 11 am na *Olive Tree Funeral Care & Crematory* na Piedra Plat y despues saliendo pa Santana Catolico di Paradera.

Oportunidad pa condolencia:
Hooiberg 12B di 7pm pa 9pm

"Señor ta mi Wardador, mi'n tin falta di nada; Den kunuku di yerba berde, E ta pone mi sosega. E ta hiba mi na awa trankil, pa mi bolbe haña forsa. E ta guiami den caminda drechi fiel na su nomber." Salmo 23

Nos ta anuncia fayecimento di:

Gloria Isenia Statius

Mihor conoci como: Goya
28 April 1951 – 10 April 2025

Mayornan:
*Marcelino (Pablo) Statius
*Timotea (Veneranda) Statius - Krozendijk

Rumannan:
Martica (Tica) Rasmijn y famia
Roque (Buchi) Statius
Amancio (Donny) Statius
Joseph (Roy) Statius
Swinda Angela y famia
*Vencia Statius
*Filomena Maduro y famia
*Vera Maduro y famia
*Sheila Maduro y famia

Subrino/a nan:
Jacqueline, Jannelys, Bert, Shahir, Ryan, Roger, Sandro, Jeffrey, Quillion, Randy, Johnny, Enzo, Marlon, Mireya, Ralf, Audra, Cinthia, Obet & Jeune

Tanta nan y Omo na bida:
Hilda Falcon (Tia Hilda) y famia
Marcelina (Tanta Lin) Krozendijk y famia
Hendrik Krozendijk (Mo Diek) y famia

Demas famia y conocirnan:
Statius, Rasmijn, Stamper, Krozendijk, Maduro, Angela, Falcon, Felicia, Kelkboom, Solognier, Geerman, Wernet, Engelen, Vrolijk, Thiel, Sintjago, Willems, Rib, Farro.

Ta invita demas famia, bisiña, amigo/a nan y conocir nan pa e acto di entiero cu lo tuma lugar ariba **diamars dia 15 di April 2025** na *Olive Tree Funeral Care & Crematory* na Piedra Plat for di 9:00 a.m. – 11:00 a.m. y despues lo por compaña nos hiba nos defunto stima na su ultimo lugar di descanso na Santana Sabana Basora.

Nos disculpa cu si den nos tristesa nos por a lubida un of otro famia of conocir.

Nos ta lamenta cu awor y despues di entierro nos no lo ricibi bishita di condolencia na cas.